

เรื่องเล่าวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียน ใน ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

เรื่องเล่าวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียน ใน ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

โดย
นางสาวสุชาดา ม่วงศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

LIFE HISTORY NARRATIVE OF DURAIN FARMER IN YANGHAK SUB-DISTRICT,
PAKTHO DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Business Administration (MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION
PROGRAM)

Graduate School, Silpakorn University

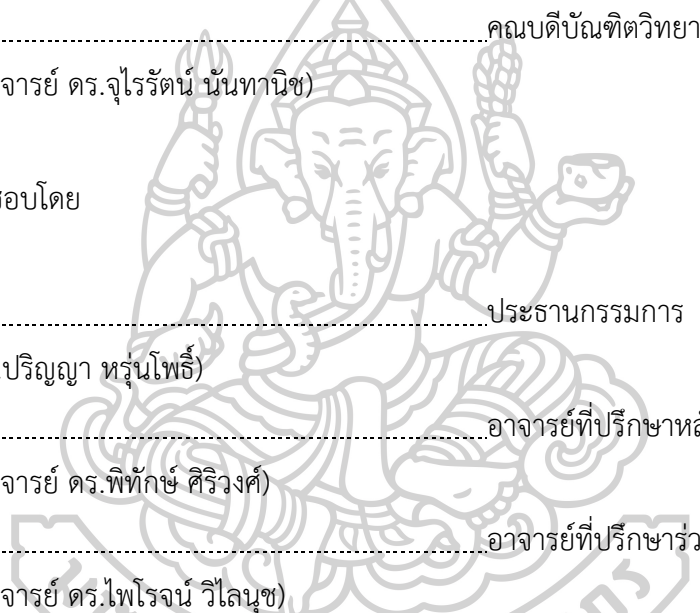
Academic Year 2019

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ เรื่องเล่าวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียน ใน ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ
จังหวัดราชบุรี
โดย สุขาดา ม่วงศรี
สาขาวิชา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ ศิริวงศ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)
พิจารณาเห็นชอบโดย
.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปริญญา หรุษโพธิ์)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วิไลนุช)

58602396 : หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2

คำสำคัญ : วิถีชีวิต/ชาวสวนทุเรียน/ ราชบุรี

นางสาว สุชาดา ม่วงศรี: เรื่องเล่าวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียน ใน ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ ศิริวงศ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงเรื่องเล่าวิถีชีวิตเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนใน ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาอาชีพการทำสวนทุเรียน ใน ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เจ้าของสวนทุเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของสวนทุเรียน ทั้งหมด 10 คน ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบใช้เรื่องเล่า โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interview) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม(Non-participant observation)

ผลการวิจัยพบว่า การประกอบธุรกิจสวนทุเรียน มีรูปแบบเป็นการบริหารงานแบบครอบครัวช่วยกัน ปลูกเพื่อขายปลีกและส่งผลสดอย่างเดียว แนวคิดในการริเริ่มกิจการเกิดจากความทะเยอทะยานต้องการมีฐานะที่ดีขึ้นเพื่อสร้างอนาคตให้กับครอบครัว ให้ลูกหลานสืบทอดธุรกิจเงินลงทุนที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ คือ การกู้เงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) การเก็บเกี่ยวผลผลิตใช้แรงงานคน ลักษณะการบริหารงานของแต่ละคนแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่แตกต่างกัน และลักษณะอัตลักษณ์ส่วนบุคคลต่างกัน กลยุทธ์ที่นำไปสู่ความสำเร็จในการทำสวนทุเรียน คือ มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ เริ่มจากการวางแผนการเอาใจใส่ดูแลต้นทุเรียนเป็นอย่างดีส่งผลทำให้ผลผลิตของทุเรียนได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และแนวทางการพัฒนาสวนทุเรียนแบบผสมผสาน มีผลไม้หลากหลาย เปิดสวนท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ผู้บริโภคเข้าถึงผลผลิตทุเรียนในสวน ทำสวนเกษตรผลไม้อินทรีย์ ลงมือทำเองโดยไม่จ้างแรงงาน ทำจุดเช็คอินในสวนทุเรียนรวมทั้งต่อยอดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

58602396 : Major (MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION PROGRAM)

Keyword : way of life / Durian farmers / Ratchaburi

MISS SUCHADA MUANGSRI : LIFE HISTORY NARRATIVE OF DURAIN FARMER IN YANGHAK SUB-DISTRICT,PAKTHO DISTRICT,RATCHABURI PROVINCE THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR DR. PITAK SIRIWONG

The purpose of this research to study the life story of durian farmer in Yang Hak Subdistrict, Pak Tho District, Ratchaburi Province, and to study the guidelines for career development of durian gardening in Yang Hak Subdistrict, Pak Tho District, Ratchaburi Province. The main informants were 10 durian gardeners and all those involved with the durian gardeners using the narrative quality research, by in-depth interview and non-participant observation.

The results of the research showed the durian gardening business is considered a form of agricultural business. There is a form of family management to help each other. Planted for retail and for fresh produce only The idea of starting a business comes from ambition, wanting to have a better position to create a future for the family. For the children to inherit the business Funds used for business are loans from the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC), harvesting labor using human labor. The management style of each person varies depending on the different experiences. And personal characteristics are different The strategy that leads to the success of durian farming is having systematic management. Beginning with a plan to take good care of the durian tree, resulting in the durian production meeting the target. And guidelines for the development of integrated durian gardens There are many fruits. Opened an agricultural tourism garden for consumers to access durian products in the garden Farming organic fruit orchards Do it yourself without employing labor. Check-in at the durian garden. Including further expanding to be a tourist destination in the community

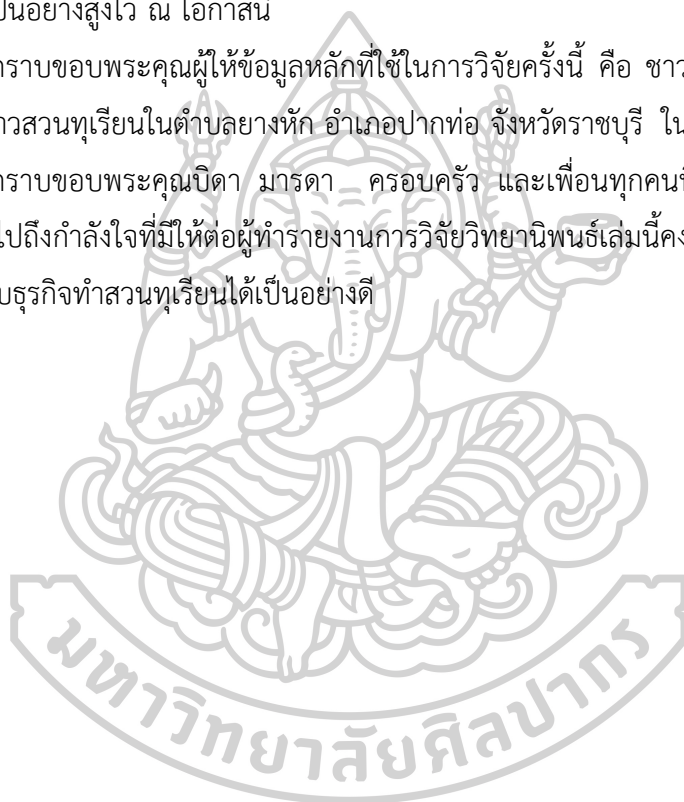
กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์ ที่กรุณาให้ความรู้แนวคิดคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้น จนสำเร็จด้วยความเรียบร้อย ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการและ คณาจารย์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ถ่ายทอดประสบการณ์ใน การศึกษาให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชาวสวนทุเรียน และผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับชาวสวนทุเรียนในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว และเพื่อนทุกคนที่ให้คำแนะนำและให้ความ ช่วยเหลือรวมถึงกำลังใจที่มีให้ต่อผู้ทำรายงานการวิจัยวิทยานิพนธ์เล่มนี้คงเป็นประโยชน์กับผู้ที่สนใจ ในการประกอบธุรกิจทำสวนทุเรียนได้เป็นอย่างดี

สุชาดา ม่วงศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
3. ขอบเขตของการวิจัย.....	3
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
1. แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ.....	5
1.1 ความหมายของผู้ประกอบการ.....	5
1.2 ประเภทของผู้ประกอบการ.....	6
1.3 ลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจ.....	8
1.4 อุปสรรคของผู้ประกอบการ.....	10
1.5 ปัจจัยของการทำธุรกิจของผู้ประกอบการ.....	11
1.6 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด.....	11
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs).....	17
2.1 ความหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs).....	17
2.2 ลักษณะของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.....	19
3. แนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องเล่า.....	21

3.1 ความหมายเรื่องเล่า	21
3.2 ความสำคัญของเรื่องเล่า	22
3.3 องค์ประกอบของเรื่องเล่า	23
3.4 หลักการและแนวทางการเขียนเรื่องเล่า	24
4. แนวความคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิต.....	27
5. แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจการเกษตร.....	29
5.1 ความหมายของธุรกิจการเกษตร	30
5.2 ประเภทของธุรกิจการเกษตร.....	30
5.3 บทบาทสำคัญของธุรกิจการเกษตร	31
5.4 ความสำคัญของธุรกิจการเกษตร.....	32
5.5 แนวโน้มของธุรกิจการเกษตรในอนาคต	32
6. แนวความคิดเกี่ยวกับด้านทำสวนทุเรียน	33
6.1 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ทั่วไปของทุเรียน	34
6.2 จุดกำเนิด ความหลากหลายและการแพร่กระจายพันธุ์ทุเรียน	35
6.3 ลักษณะพันธุ์ทุเรียนดั้งเดิม	35
6.4 หลังการเก็บเกี่ยว.....	36
6.5 วิธีการเก็บเกี่ยวทุเรียน.....	37
6.6 การจัดการทุเรียนหลังการเก็บเกี่ยว	37
7. ข้อมูลด้านพื้นที่ที่วิจัย	40
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	46
1. พื้นที่การศึกษา.....	47
2. ประชากรและผู้ให้ข้อมูล.....	47
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	48
6. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล	49
7. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
1. วิถีชีวิตของชาวสวนทุเรียน.....	51
1.1 ประวัติชีวิตของชาวสวนทุเรียน.....	51
1.2 ด้านการบริหารจัดการ.....	53
2. ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจสำเร็จของผู้ประกอบธุรกิจสวนทุเรียน.....	56
3. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี.....	57
3.1 ปัญหาและอุปสรรคในการทำสวนทุเรียน.....	57
3.1.1 ด้านการแปรรูป.....	58
3.1.2 ด้านการตลาด.....	58
3.1.3 ด้านการส่งออก.....	58
3.2 แนวทางในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลยางหัก	59
3.2.1 ด้านการแปรรูป.....	59
3.2.2 ด้านการตลาด	60
3.2.3 ด้านการส่งออก	60
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
1. สรุปผลการวิจัย.....	62
1.1 วิถีชีวิตของชาวสวนทุเรียน.....	62
1.2 ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจสำเร็จของผู้ประกอบธุรกิจสวนทุเรียน.....	63
1.3 ปัญหาและอุปสรรคในการทำสวนทุเรียน	64

1.4 แนวทางในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลยางหัก	64
2. อภิปรายผลการวิจัย	65
2.1 วิถีชีวิตของชาวสวนทุเรียน	65
2.2 ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจสำเร็จของผู้ประกอบธุรกิจสวนทุเรียน.....	66
2.3 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลยางหัก	67
3. ข้อเสนอแนะ	69
3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้	69
3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	69
รายการอ้างอิง	71
ภาคผนวก.....	75
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
ภาคผนวก ข ภาพสวนทุเรียนในตำบลยางหัก.....	78
ประวัติผู้เขียน.....	85

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ เป็นดินแดนที่มีพืชพรรณตามธรรมชาติหลากหลายชนิดเหมาะต่อการเพาะปลูกและทำเกษตรกรรม มีสภาพภูมิอากาศที่แตกต่างกันทำให้เกิดความหลากหลายในการกระจายของผลผลิตไม้เมืองร้อนออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี พื้นที่ปลูกไม้ผลตามภาคต่างๆ ของประเทศไทยมีกว่า 9.68 ล้านไร่ ผลไม้ไทยนับเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทยสามารถทำรายได้เข้าประเทศไทยปีละหลายล้านบาทและเป็นที่ยอมรับไว้มากันทั่วไป ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ไม้ผลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและมีมูลค่าการส่งออกสูงเป็นที่ยอมรับไว้มากันในต่างประเทศได้แก่ ทูเรียน (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, 2563)

ทูเรียนถือว่าเป็นไม้ผลหลักของประเทศ ภาคใต้มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด เมื่อเทียบกับไม้ผลชนิดอื่นๆ ในช่วงที่ผ่านมาทูเรียนถือได้ว่าเป็นพืชที่ทำรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกค่อนข้างสูง ทูเรียนให้ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 1,000 ถึง 1,200 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี เกษตรกรจะมีรายได้ ประมาณ 10,000 ถึง 20,000 บาทต่อไร่แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับราคาของทูเรียน ในขณะที่ต้นทุนการผลิต ประมาณ 5,000 ถึง 6,000 บาทต่อไร่ ในปี พ.ศ. 2553 ทูเรียนในภาคใต้มีผลผลิตถึง จำนวน 258,957 ตัน และผลผลิตทูเรียนส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในประเทศ ประเทศไทยมีการผลิตทูเรียนมีผลผลิตต่อปี รวมประมาณ 800,000 ตัน และในปี พ.ศ. 2553 ประเทศไทยมีการส่งออกทูเรียนสดและทูเรียนแช่แข็ง รวมจำนวน 55,590 ตัน คิดเป็นมูลค่า 979 ล้านบาท ซึ่งมีตลาดส่งออกที่สำคัญคือ ประเทศฮ่องกง ไต้หวัน จีน สิงคโปร์ และประเทศญี่ปุ่น สำหรับการส่งออกในรอบปี ผลผลิตส่วนใหญ่จะมีการส่งออกในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายนในแต่ละปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นทูเรียนจากภาคตะวันออก ส่วนทูเรียนที่ส่งออกในเดือนที่เหลือของปีนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นทูเรียนจากภาคใต้ สำหรับราคาขายของทูเรียนจะผันแปรไปในแต่ละเดือน ขึ้นอยู่กับปริมาณของผลผลิตและความต้องการของตลาด โดยทั่วไปในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นฤดูเก็บเกี่ยวของทูเรียนในภาคตะวันออก และช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายนซึ่งเป็นฤดูเก็บเกี่ยวของภาคใต้ราคาจะลดต่ำลง (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2562)

การผลิตทูเรียนในปัจจุบันพบว่าปัจจัยที่ทำให้พื้นที่การผลิตลดลง และส่งผลกระทบต่อปริมาณการผลิตทูเรียนโดยรวม ยังคงเป็นสาเหตุมาจากโรครากเน่าโคนเน่า และหนอนด้วงหนวดยาว

เงาเงาลำต้นทุเรียนทำให้ต้นทุเรียนตายเป็นจำนวนมาก เกษตรกรจึงต้องโค่นต้นทุเรียนทิ้งประกอบกับการแปรปรวนของสภาพอากาศทำให้ทุเรียนออกดอกหลายรุ่น และผลทุเรียนร่วงหล่นก่อนเก็บเกี่ยว รวมทั้งเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกพืชชนิดอื่นแทน ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา ส่วนปัญหาเดิมที่ยังคงเป็นปัญหาต่อเนื่องถึงปัจจุบัน แม้จะมีการดำเนินการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ราคาผลผลิตตกต่ำในช่วงกลางฤดูการผลิต เนื่องจากผลทุเรียนมากกว่าร้อยละ 50 ของผลผลิตรวมทั้งประเทศ และของแต่ละแหล่งผลิตที่สำคัญ โดยเฉพาะภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จะออกสู่ตลาดพร้อมกันในช่วงเวลา 2 - 3 สัปดาห์ของช่วงกลางฤดูเก็บเกี่ยว คือ เดือนพฤษภาคม-ต้นมิถุนายน ทำให้ราคาขายทุเรียนตกต่ำ เนื่องจากมีปริมาณผลผลิตมากเกินไป ความสามารถของตลาดจะรองรับได้ ประกอบกับการตลาดที่ด้อยประสิทธิภาพ และขาดมาตรการที่เข้มแข็ง ทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำลงไปอีก นอกจากนี้ปัญหาการคละปลอมปนทุเรียนอ่อนของผู้ประกอบการส่งออกที่ขาดความรู้ ความชำนาญ และความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ทำให้คู่ค้าในตลาดต่างประเทศไม่ยอมรับสินค้า และมักอ้างข้อกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี เช่น ด้านสุขอนามัย โรคแมลง และสารพิษตกค้างที่ติดไปกับผลผลิต จนทำให้ผู้ประกอบการบางรายขาดทุน การค้าทุเรียนจึงแก้ปัญหาการขาดทุนด้วยการลดราคา การรับซื้อทุเรียนในช่วงกลางฤดูการผลิตในราคาที่ต่ำมาก สถานการณ์เช่นนี้เกิดเป็นประจำทุกปี ซึ่งหากปล่อยไว้ไม่แก้ไข และหรือแก้ไขไม่ถูกวิธี จะยิ่งทำให้สถานการณ์เลวร้ายลงเรื่อย ๆ จนทำให้ธุรกิจทุเรียนของประเทศไทยเข้าสู่ภาวะวิกฤต ดังนั้นสถาบันวิจัยพืชสวน และศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี จึงได้เชิญประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาร่วมปรึกษาหารือ ระดมความเห็น และวางแผนร่วมกัน โดยได้ทำการรวบรวมประเด็นปัญหาพืชเพื่อจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์และพัฒนางานทุเรียน สำหรับวางแผนแนวทางการวิจัยในการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง ตรงกับความต้องการของเกษตรกร และผู้ประกอบการเกี่ยวกับทุเรียน เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพของประเทศไทยให้มีความยั่งยืน (สำนักงานวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, 2561)

จังหวัดราชบุรี ตั้งอยู่ในภาคตะวันตกของประเทศไทย โดยเป็นศูนย์กลางในด้านอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร เช่น มะพร้าว ชมพู่ ฝรั่ง มะม่วง และการปศุสัตว์ของประเทศ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในด้านพลังงานของประเทศในปัจจุบัน โดยมีเมืองราชบุรีเป็นศูนย์กลางด้านการปกครอง เศรษฐกิจ และการคมนาคมในภูมิภาค อาชีพการเกษตรที่สำคัญคือ การทำนา และการเพาะปลูกพืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง เป็นต้น แม้ว่าจังหวัดราชบุรีจะไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งผลิตสำคัญของทุเรียน แต่มีบางจุดบางพื้นที่ที่มีศักยภาพสามารถปลูกทุเรียนได้ และเป็นทุเรียนที่มีคุณภาพดี มีความโดดเด่นเฉพาะตัว คือ เนื้อนุ่ม ละเอียดยาว หวานฉ่ำ รสชาติดี มัน ไม่หวานจัด กลิ่นไม่แรง สีสวย มีพื้ที่สวยงาม พื้นที่ปลูกทุเรียนของจังหวัดราชบุรี อยู่ในอำเภอปากท่อ มีเกษตรกรประกอบอาชีพปลูกทุเรียนเพิ่มมากขึ้น มีลูกค้ามาชมและมาชิมทุเรียนในสวนเป็นประจำ เกษตรกรมีความรู้และความชำนาญในการดูแลรักษา จึงทำให้ปลูกเป็นอาชีพหลัก (องค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก, 2563)

การปลูกทุเรียนและผลิตทุเรียนในจังหวัดราชบุรีมีน้อยกว่าภาคตะวันออก แต่ความนิยมทุเรียนของจังหวัดราชบุรียังมีมากขึ้น นายชยาวุธ จันทร ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี นำปลัดจังหวัดราชบุรี นายอำเภอปากท่อ เกษตรจังหวัดราชบุรี และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เข้าเยี่ยมชมสวนของเกษตรกร ในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี กล่าวว่า เกษตรปลอดภัยและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นยุทธศาสตร์ที่จังหวัดกำหนดไว้แล้ว จากการได้เยี่ยมชมสวนผลไม้ของพี่น้องเกษตรกรในตำบลยางหักแห่งนี้แล้ว เห็นว่ามีการปลูกผลไม้ได้หลากหลาย โดยเฉพาะทุเรียน ซึ่งขณะนี้ค่อนข้างเป็นที่ต้องการของตลาดจำนวนมาก จึงทำให้เป็นการส่งเสริมทั้งการเกษตร และการท่องเที่ยวชุมชนได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามการทำสวนเกษตรผลไม้ หรือพืชไร่ แห่งนี้มีองค์ความรู้ด้านการปลูกแต่ละชนิดไม่ต่ำกว่า 20 ปี ทางจังหวัดจึงมีแนวคิดจะขยายผลให้เป็นเมือง ผัก ผลไม้ ที่สำคัญของจังหวัด ทั้งนี้เบื้องต้นจะนำงบประมาณในโครงการไทยนิยมยั่งยืน หมู่บ้านนวัตกรรม และ "สมาร์ตฟาร์มเมอร์" มาขับเคลื่อนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้แก่ชุมชน (สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี,2563)

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่มีภูมิภานาอยู่ในเขตพื้นที่เล็งเห็นว่าการประกอบธุรกิจสวนทุเรียนมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานหลายด้านตั้งแต่เริ่มการปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องเล่าวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียน ในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เพื่อศึกษาถึงกระบวนการวิถีชีวิตความเป็นอยู่ความสำเร็จปัญหาและอุปสรรคของชาวสวนทุเรียน ตลอดจนแนวทางการแก้ปัญหาสวนทุเรียนในพื้นที่นี้ เพื่อสร้างองค์ความรู้และเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานของรัฐบาล หรือเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในการแก้ไขปัญหาการเกษตรสวนทุเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาวิถีชีวิตเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
- 2.2 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวสวนทุเรียนศึกษาถึงความสำเร็จในการดำเนินงานศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคตลอดจนแนวทางการแก้ปัญหาในการดำเนินงานตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการเป็นชาวสวนทุเรียนจนถึงปัจจุบัน

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล ตำบลยางหัก อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี

3.3 ขอบเขตด้านประชากร การศึกษาคั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ เจ้าของสวนทุเรียน และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของสวนทุเรียน

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 ทำให้ทราบถึงวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียน เกิดความเข้าใจและรับรู้ความจริงจากเรื่องเล่าประสบการณ์ของชาวสวนทุเรียนตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงปัจจุบันทำให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับตัวบุคคลและบริบททางด้านสังคมที่ปรากฏออกมาทางด้านสังคมครอบครัวและทางด้านการทำงานเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาวิถีชีวิตที่ดีขึ้นสามารถเข้าใจชีวิตของบุคคลได้อย่างเป็นระบบเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาในด้านการประกอบอาชีพเกี่ยวกับชาวสวนทุเรียน

4.2 ทำให้ทราบถึงความสำเร็จของชาวสวนทุเรียนทราบรูปแบบการดำเนินธุรกิจแนวทางและหลักการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จทราบถึงบทบาทหน้าที่การเป็นเจ้าของสวนทุเรียนทราบพฤติกรรมและการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจของสังคมอื่น

4.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของชาวสวนทุเรียนตลอดจนนำเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาของชาวสวนทุเรียน ทราบหลักการและแนวคิดในการแก้ปัญหา และการนำพาธุรกิจให้พ้นจากอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการลดความเสี่ยงของการดำเนินธุรกิจ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย “เรื่องเล่าวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียนในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็นข้อ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs)
3. แนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องเล่า
4. แนวความคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิต
5. แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจการเกษตร
6. แนวความคิดด้านการทำสวนทุเรียน
7. ข้อมูลด้านพื้นที่ที่วิจัย
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ

ความหมายของผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการ ภาษาอังกฤษเรียกว่า Entrepreneur ในพจนานุกรมภาษาอังกฤษ หมายถึงบุคคลที่ยอมรับความเสี่ยงตั้งองค์กรธุรกิจขึ้นมาเพื่อหวังผลกำไร ผู้ประกอบการ คือบุคคลที่จัดตั้งธุรกิจใหม่ โดยเผชิญกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางธุรกิจ เพื่อแสวงหาผลกำไรและความเติบโต มุ่งหาความต้องการของตลาดเพื่อสนองความต้องการ ในทางเศรษฐศาสตร์ ผู้ประกอบการคือ ผู้รวบรวมปัจจัยการผลิต ได้แก่ ที่ดิน แรงงาน และทุน มาผลิตเป็นสินค้าและบริการ ผู้ประกอบการอาจจะเป็นหน่วยงาน บริษัท ห้างร้าน หรือเอกชนเพียงคนเดียวก็ได้ ทั้งนี้ผู้ประกอบการต้องยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการผลิต และบริหารจัดการในกระบวนการผลิต ผลตอบแทนที่ได้คือ กำไร หรือ ขาดทุน (เรณู สมบัติใหม่, 2556) ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

1.1 ความหมายของผู้ประกอบการ

กัลยารัตน์ ธีรชนชัยกุล (2563 : 11) ผู้ประกอบการ เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเป็นบุคคลที่ค้นพบความคิดและโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ เป็นผู้ที่รวบรวมเงินทุนเพื่อจัดตั้งธุรกิจจัดระเบียบในธุรกิจและบริหารดำเนินงานของธุรกิจ เพื่อจัดหาสินค้าและบริการให้แก่สาธารณชน

ชูชัย สมितिไกร (2556: 257) กล่าวว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลผู้จัดตั้งและบริหารวิสาหกิจของตนเองโดยมีอิสระและความเสี่ยงในการประกอบการ รวมทั้งโอกาสในการทำกำไรจากวิสาหกิจนั้น

วรรณมา ตัดเทียว (2556 : 15) ได้ให้ความหมายของผู้ประกอบการ ว่าเป็นบุคคลที่จัดตั้งธุรกิจใหม่ โดยเผชิญกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางธุรกิจ เพื่อแสวงหาผลกำไรและความเติบโต มุ่งหาความต้องการของตลาดเพื่อสนองความต้องการในทางเศรษฐศาสตร์ ผู้ประกอบการคือ ผู้รวบรวมปัจจัยการผลิต ได้แก่ ที่ดิน แรงงาน และทุน มาผลิตเป็นสินค้าและบริการ ผู้ประกอบการอาจจะเป็นหน่วยงาน บริษัท ห้างร้าน หรือเอกชนเพียงคนเดียวก็ได้ ทั้งนี้ผู้ประกอบการต้องยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการผลิต และบริหารจัดการในกระบวนการผลิต ผลตอบแทนที่ได้คือกำไร หรือ ขาดทุน

จากความหมายของผู้ประกอบการ สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการ หมายถึงผู้ที่มีความคิดริเริ่มและพร้อมที่จะรับความเสี่ยงในการลงทุนประกอบกิจการโดยใช้ปัจจัยการผลิตทั้งหลายผสมผสานกับสติปัญญา ความสามารถ ประสบการณ์และหลักการบริหารที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดสินค้าและบริการต่อลูกค้าและผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ประเภทของผู้ประกอบการ

กัลยารัตน์ อีรณชัยกุล (2563 : 125-128) ในการพิจารณาถึงประเภทของผู้ประกอบการนั้น สามารถพิจารณาได้หลายมิติ ทั้งจากประเภทของบุคคลที่เป็นผู้ประกอบการและลักษณะของกิจการดังนี้

1. ผู้ประกอบการที่เป็นผู้ก่อตั้งกับผู้ประกอบการที่เป็นผู้บริหารและผู้ซื้อสิทธิพิเศษ ผู้ประกอบการที่เป็นผู้ก่อตั้งถือเป็นผู้ประกอบการที่แท้จริง เนื่องจากเป็นผู้เริ่มก่อตั้งกิจการ หลังจากก่อตั้งกิจการแล้ว การดำเนินกิจการอาจสืบทอดไปถึงลูกหลานหรือผู้อื่นเพื่อดำเนินธุรกิจต่อ ซึ่งผู้ที่เข้ามาประกอบการต่อนี้ ถือว่าเป็นผู้ประกอบการที่เป็นผู้บริหาร สำหรับผู้ซื้อ สิทธิพิเศษทางการค้าจะมีความแตกต่างจากผู้ประกอบการ ทั้งเป็นผู้บริหารที่ตรงระดับความเป็นอิสระในการดำเนินกิจการจะน้อยกว่าเพราะต้องปฏิบัติตามภายใต้ข้อกำหนดในสัญญาสิทธิพิเศษ

2. ผู้ประกอบการที่เป็นช่างฝีมือกับผู้ประกอบการที่แสวงหาโอกาสเนื่องจากผู้ประกอบการแต่ละคนมีพื้นฐานแตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำให้มีความเชี่ยวชาญและวิธีการจัดการที่แตกต่างกันทั้งในด้านการวิเคราะห์ปัญหาและการตัดสินใจ ผู้ประกอบการช่างฝีมือคือผู้มีทักษะทางเทคนิคและใช้ทักษะนั้นๆเป็นช่องทางในการเริ่มกิจการตรงกันข้ามผู้ประกอบการที่แสวงหาโอกาสคือบุคคลที่มีทักษะการจัดการและความรู้ทางเทคนิคในการเริ่มกิจการ

3. ผู้ประกอบการที่เป็นผู้หญิงแม้ว่าโดยทั่วไปเพศชายจะเป็นผู้ดำเนินธุรกิจแต่ปัจจุบันเป็นผู้หญิงจำนวนมากที่ได้เข้ามาเป็นผู้บุกเบิกและเริ่มกิจการของตนเองแต่ต้องเผชิญกับความยุ่งยากในด้านต่างๆ เช่น ต้นทุนหนี้คืดของผู้อนุมัติสินเชื่อของสถาบันการเงินที่มีต่อเพศหญิงการสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่นที่ผู้จัดหาลูกค้าและบุคคลต่างๆ

4. ผู้ประกอบการที่เป็นสามีภรรยาถือเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ทำให้กิจการมีการเติบโตอย่างรวดเร็วเนื่องจากการทำงานร่วมกันของสามีและภรรยาก่อให้เกิดการแบ่งงานกันทำในพื้นฐานความชำนาญอันเกิดจากความแตกต่างกันในด้านของเพศได้เป็นอย่างดี

5. ผู้ประกอบการที่เป็นหนุ่มสาวคนรุ่นใหม่ในยุคนี้มีความโน้มเอียงต้องการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองมากยิ่งขึ้นและส่วนหนึ่งประกอบอาชีพครั้งแรกโดยก่อตั้งกิจการของตนเองขึ้น

6. ผู้ประกอบการที่ทำงานไม่เต็มเวลา ในปัจจุบันการเริ่มธุรกิจแบบไม่เต็มเวลาถือเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมมากขึ้นซึ่งผู้ประกอบการที่ทำงานไม่เต็มเวลาอาจทำในสิ่งที่ดีที่สุดในสองด้านเช่นกัน ผู้ประกอบการกลุ่มนี้อาจประกอบกิจการของตน โดยไม่ยอมความสูญเสียความมั่นคงในงานประจำและผลตอบแทนที่มีอยู่เดิมซึ่งมีประโยชน์ก็คือมีความเสี่ยงต่ำ

7. ผู้ประกอบกิจการที่บ้าน การประกอบกิจการที่บ้านเป็นวิธีการหนึ่งที่ได้รับนิยมน้อยกว่าหลายจากการศึกษาของ ลิงค์ ริชอร์ส คอร์ปอเรชัน ซึ่งเป็นบริษัทวิจัยและที่ปรึกษาพบว่าการประกอบกิจการที่บ้านมีอัตราความสำเร็จสูงและร้อยละ 85 ยังคงสามารถดำเนินงานต่อไปได้หลังจาก 3 ปี

8. ผู้ลี้ภัยการก่อตั้งกิจการส่วนหนึ่งเกิดจากการหลีกเลี่ยงหนีสถานการณ์บางอย่างที่ตนไม่ต้องการ ผู้ลี้ภัยจากต่างประเทศต้องหลบหนีปัญหาทางการเมือง ศาสนา หรือความยากแค้นทางเศรษฐกิจในประเทศของตนไปอาศัยอยู่ในประเทศอื่นและประกอบกิจการในประเทศที่ตนเข้าไปลี้ภัย ผู้ลี้ภัยจากบริษัทบุคลากรส่วนหนึ่งไม่สามารถทนกับสภาพแวดล้อมในการทำงานในบริษัทที่ตนทำงานอยู่ซึ่งอาจเกิดจากระเบียบข้อบังคับการไม่ได้รับการยอมรับจากที่ทำงานและอื่นๆ ดังนั้นทางออกส่วนหนึ่งคือการประกอบกิจการของตนเอง

จากการศึกษาประเภทผู้ประกอบการ สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการมีหลายประเภทตามลักษณะของธุรกิจ เช่น ผู้ประกอบการที่เป็นผู้ก่อตั้งกับผู้ประกอบการที่เป็นผู้บริหารและผู้ซื้อสิทธิพิเศษ ผู้ประกอบการที่เป็นช่างฝีมือกับผู้ประกอบการที่แสวงหาโอกาสเนื่องจากผู้ประกอบการแต่ละคนมีพื้นฐานแตกต่างกัน ผู้ประกอบการที่เป็นสามีภรรยา ผู้ประกอบการที่เป็นหนุ่มสาวคนรุ่นใหม่ ผู้ประกอบการที่ทำงานไม่เต็มเวลา และผู้ประกอบกิจการที่บ้าน

1.3 ลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจ

ธงชัย สุทธิสม (2560 : 29-30) กล่าวถึงลักษณะการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จว่าคนส่วนใหญ่ที่คิดทำธุรกิจเป็นของตนเองต้องมีสัญชาตญาณของการเป็นผู้ประกอบการ คนที่ไม่มีสัญชาตญาณของการเป็นผู้ประกอบการมักจะทำธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จถึงแม้คนเหล่านั้นจะไม่พอใจกับงานที่ทำอยู่และกำลังขวนขวายหาธุรกิจที่เหมาะสมจะลงทุนดังนั้นคนที่เป็นผู้ประกอบการมักจะไม่สะทกสะท้านกับปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นมีแต่ตั้งใจแน่วแน่ว่าจะต้องทำให้ได้แม้จะเหน็ดเหนื่อยอย่างไรก็อดทนทำงานหนักต่อไปและมีความผูกพันกับงานที่ทำเพื่อให้เกิดความสำเร็จ

1. ความกล้าเสี่ยง ธุรกิจกับความเสี่ยงเป็นของคู่กัน ถ้าไม่กล้าเสี่ยงจะทำธุรกิจไม่ได้ ผู้ประกอบการที่ดีต้องวางแผนให้ธุรกิจตั้งอยู่บนพื้นฐานความเสี่ยงที่พอสมควร ไม่เกินความสามารถของตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องทางเลือกไว้หลายทาง

2. ความมุ่งมั่นความสำเร็จ ผู้ประกอบการจะมุ่งใช้พลังความคิดสติปัญญา ความสามารถทั้งหมดทุ่มเทให้กับงาน เพื่อให้งานออกมาบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้ประกอบการต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่ทำในสิ่งซ้ำๆแบบเดิมๆ หาแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ ปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา กล้าที่จะผลิตสินค้าที่แตกต่างจากตลาดที่มีอยู่เดิม กล้าใช้วิธีการขายที่ไม่เหมือนใคร กล้าประดิษฐ์ค้นคว้าสิ่งแปลกใหม่เข้าสู่ตลาด และเกือบทุกครั้งของความแตกต่างนั้นทำให้ได้ผลสำเร็จเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังกล้าคิดค้นประดิษฐ์เครื่องจักร เครื่องมืออุปกรณ์ใหม่ ๆ มาใช้ในการผลิต นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ พร้อมทั้งแสวงหาวัตถุดิบใหม่ ๆ มาทดแทนปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน

4. รู้จักผูกพันต่อเป้าหมาย ผู้ประกอบการจะต้องทุ่มเททุกอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเป้าหมายนั้นล้วนแต่เป็นการเอาชนะทั้งนั้น ดังนั้นผู้ประกอบการต้องมองโลกในแง่ดี มีความมุ่งมั่นต่อเป้าหมายของความสำเร็จจนมองเห็นอนาคต

5. มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นผู้ประกอบการที่ดี ต้องมีความสามารถชักจูงโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการทำงานรู้จักใช้ความสามารถในการทำงานสร้างทัศนคติและแรงจูงใจ

6. ยืนหยัดต่อสู้อุปสรรค ทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ แม้ว่าจะต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรคการถูกกดดันก็ไม่สามารถหยุดยั้งได้ขอเพียงให้งานที่รับผิดชอบสำเร็จลุล่วง

7. เอาประสบการณ์ในอดีตมาเป็นบทเรียน เป็นการมองอดีตที่เคยทำผิดพลาดแล้วนำมาเป็นบทเรียนสะท้อนไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นอีก หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานหรือนำไป

ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงาน บางครั้งอาจไม่สามารถทำได้สำเร็จก็จะมี การคิดหาวิธีใหม่ๆ มาแก้ไข ปัญหา มีการเปลี่ยนแปลงการทำงานจนกว่าจะทำได้สำเร็จ

8. มีความสามารถในการบริหารงานและมีความเป็นผู้นำที่ดี มีลักษณะการเป็นผู้นำ รู้ หลักการบริหารงานที่ดีเมื่อต้องทำงานร่วมกับบุคลากรหลายระดับในภาวะที่ต่างกันออกไปตามระยะ การเติบโตของกิจการ ผลงานดำเนินไปด้วยดี ลูกน้องมีความเชื่อมั่นจนไปถึงการเปลี่ยนแปลงและ รับผิดชอบในการทำงานได้ดีขึ้น

9. มีความเชื่อมั่นในตนเอง การดำเนินธุรกิจต้องมีการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ และต้องม ีความมั่นใจในการทำงานเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ไม่ว่าจะสถานการณ์อย่างไรจะต้องพึ่งตนเอง ได้ ปัจจัยอื่นเป็นปัจจัยเสริมเท่านั้น การทำงานหนักความทะเยอทะยานและการแข่งขันจะเป็นสิ่ง สนับสนุนตนเองได้ดีที่สุด

10. มีความรับผิดชอบ รับผิดชอบต่องานที่ทำ เป็นผู้นำในการทำสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะลงมือ ทำเองหรือมอบหมายให้คนอื่นทำ เป็นผู้ดูแลจนงานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

11. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้ที่มีประสบการณ์สามารถที่จะวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ ใน อนาคตได้อย่างแม่นยำและพร้อมรับเหตุการณ์ที่จะมีการเปลี่ยนแปลง

12. ใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติม ถึงแม้จะเชี่ยวชาญในการทำงาน แต่ประสบการณ์การ ทำงานอย่างอื่นที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอ ก็ต้องหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เช่นการอบรม การอ่านหนังสือ เพิ่มเติม สิ่งเหล่านี้เป็นวิธีหนึ่งทำให้งานสำเร็จเร็วขึ้น

13. มีความกระตือรือร้นและไม่หยุดนิ่ง มีการทำงานที่เต็มไปด้วยพลัง มีชีวิตชีวาที่ยาก จะทัดทาน มีความกระตือรือร้น ทำงานทุกอย่างโดยไม่หลีกเลี่ยง ทำงานหนักมากกว่าคนปกติทั่วไป เร่งรัดตัวเองทุกวันมีพลังผูกพันตัวเองไม่อยู่นิ่งด้วย

14. กล้าตัดสินใจและมีความพยายาม กล้าตัดสินใจมีความหนักแน่นไม่หวาดหวั่น เชื่อมั่นในตนเองกับงานที่ทำ มีจิตใจของนักต่อสู้แม้งานจะหนักก็ทุ่มเทให้สุดความสามารถไม่กลัวงาน หนัก ถือว่างานหนักนั้นเป็นงานท้าทายใช้ความรู้ สติปัญญา ความสามารถของตนเองในการทำงาน และจะภูมิใจเมื่อทำได้สำเร็จ ความมุ่งมั่นพยายามนั้นเป็นการทุ่มเทชีวิตจิตใจ มีการแข่งขันกับตัวเอง และแข่งขันกับเวลาจนช่วยหาทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคจนสามารถบรรลุผลสำเร็จ

15. อย่าตั้งความหวังให้กับผู้อื่น ผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มทำธุรกิจ มักใช้น้ำพักน้ำแรง ที่มาจากตนเอง จึงมีการผลักดันให้ผู้ที่อยู่รอบด้านทำงานหนักอย่างเต็มที่เช่นเดียวกับตนเพื่อให้งาน สำเร็จและมุ่งหวังความสำเร็จ

16. มองเหตุการณ์ปัจจุบันเป็นหลัก ผู้ประกอบการจะต้องทำงานปัจจุบันให้ดีที่สุด คิดถึง อนาคตด้วยการวางแผนไว้อย่างรอบคอบ

17. สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ต้องเชื่อมั่นในความสามารถของตน ที่จะปรับตนเองให้เป็นไป ตามความต้องการสภาพแวดล้อมมากกว่าปล่อยให้ทุกอย่างเป็นไปตามยถากรรม หรือขึ้นอยู่กับโชคหรือดวง

18. รู้จักประมาณตนเอง การทำธุรกิจควรรู้จักประมาณตน ไม่ทำสิ่งใดเกินตัว จะได้ไม่ประสบความล้มเหลวในการทำธุรกิจ

1.4 อุปสรรคของผู้ประกอบการ

1.4 ชูชัย สมิทธิไกร (2556: 260) อุปสรรคในการดำเนินธุรกิจปัญหาอาจจะหนักบ้างหรือเบาบางในบางสถานการณ์ก็แล้วแต่อุปสรรคในขณะนั้น ประสบการณ์และความรู้มีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งมีดังนี้

1. อุปสรรคด้านเงินทุนหมุนเวียน เงินทุนคือปัจจัยที่สำคัญในการทำธุรกิจบริษัทใหม่หลายบริษัทอาจมีเงินทุนไม่มากบวกกับขาดประสบการณ์นำไปสู่การจัดการเงินของบริษัทเงินส่วนตัวแบบเหมารวมวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดคือต้องจัดการบัญชีและการเงินให้ดีพร้อมทั้งวางระบบบริหารที่ถูกต้องมีทุนที่ต้องใช้จ่ายจริงคือสำรองที่มากเพียงพอต่อการประกอบธุรกิจ

2. ขาดความรู้ด้านบัญชีและกฎหมาย การทำบัญชีและกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญมากในการทำธุรกิจผู้ประกอบการส่วนใหญ่พบกับปัญหานี้ค่อนข้างมากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีความรู้หรือจบการศึกษาด้านบัญชีและกฎหมายโดยตรงจึงไม่รู้ว่าควรจัดการกับบัญชีอย่างไรอีกทั้งบางเรื่องผู้ประกอบการก็ไม่สามารถค้นหาได้จากอินเทอร์เน็ตวิธีแก้ปัญหาคือเลือกใช้บริการบริษัทให้คำปรึกษาทางกฎหมายและบัญชี

3. พนักงานขาดทักษะและความเข้าใจงาน ธุรกิจที่เพิ่งจะตั้งใหม่มากต้องสร้างระบบใหม่และต้องการพนักงานที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นหนึ่งในปัญหาที่น่าหนักใจของผู้ประกอบการทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุดคือผู้ประกอบการต้องยอมจ่ายบ้างเพื่อจ้างพนักงานที่มีประสบการณ์และมีความรู้ที่เหมาะสมจากเข้ามาทำงานในบริษัทและต้องจัดให้มีการทำงานเพื่อให้เข้ากับระบบแบบแผนของบริษัทไปในทางทิศทางเดียวกัน

4. เครือข่ายสังคมธุรกิจยังไม่กว้างพอ เครือข่ายสังคมจะช่วยกระจายข่าวและการดำเนินธุรกิจไปสู่บุคคลภายนอกของสังคมทำให้มีผู้สนใจอยากใช้บริการและให้การสนับสนุนสินค้าเรามากขึ้น เช่นการมีสื่อออนไลน์ที่ทั่วถึงสามารถสร้างเครือข่ายให้ทั่วถึงทั้งในประเทศและนอกประเทศได้ ขาดความน่าเชื่อถือเพราะเป็นธุรกิจใหม่ ธุรกิจใหม่มักเกิดปัญหาความน่าเชื่อถือ ใครก็ไม่กล้าเสี่ยง ดังนั้นควรจัดโปรโมชั่นพิเศษแนะนำสินค้าให้มีการติดหูลูกค้า จะทำให้ธุรกิจลูกค้ารู้จักมากขึ้นและทำให้มีลูกค้าขาจรเพิ่มมากขึ้นด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ สรุปได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นถึงแม้จะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจแต่มันก็คือบททดสอบดีที่สุดในของผู้ประกอบการที่ว่าพร้อมแล้วหรือยังที่จะเดินไปขึ้นจุดที่สูงขึ้นอีกระดับหนึ่งซึ่งหากผู้ประกอบการสามารถเอาชนะปัญหาดังกล่าวได้ก็คงไม่มีอะไรที่มาขัดขวางความสำเร็จอนาคตได้อย่างแน่นอนและท้ายที่สุดแล้วความสำเร็จธุรกิจก็จะถูกบันทึกไว้ให้นักธุรกิจรุ่นใหม่ต่อไป

1.5 ปัจจัยของการทำธุรกิจของผู้ประกอบการ

พรทิพย์ บุญทรง (2556 : 25) กล่าวว่า การประกอบการมีความหมายในเชิงธุรกิจคือการดำเนินกิจกรรมโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งรวมกันในการผลิตหรือจำหน่ายสินค้าโดยมุ่งหวังผลกำไรและมีความเสี่ยงต่อการขาดทุนซึ่งการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จได้นั้นต่อสายปัจจัยพื้นฐานของการทำธุรกิจ 4 อย่างหรือที่เรียกกันว่า 4M's

1. คน (Man) หมายถึง ปัจจัยที่เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพทั้งใน ด้านปริมาณ และคุณภาพของงานอย่างเพียงพอในการประกอบธุรกิจ
2. เงินทุน(Money) หมายถึง แหล่งเงินทุนซึ่งธุรกิจสามารถนำมาใช้ในการสนับสนุนและเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการทำธุรกิจ
3. วัสดุ/วัตถุดิบ(Material)หมายถึงวัตถุดิบและวัสดุที่ต้องการจัดหามาเพื่อใช้ในการผลิตหรือสร้างบริการซึ่งต้องพิจารณาทั้งด้านคุณภาพและราคาเพื่อให้ต้นทุนของสินค้าหรือบริการที่ผลิตต่ำแต่ได้คุณภาพที่ดี
4. การจัดการ(Management) หมายถึง ปัจจัยในการจัดการซึ่งทำหน้าที่ของผู้บริหารโดยรวม ผลักดันและควบคุมปัจจัยที่เป็นทรัพยากรเพื่อดำเนินธุรกิจได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ความหมายและลักษณะของธุรกิจขนาดย่อม

1.6 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

คอตเลอร์ (Kotler, 2013 :98) กล่าวว่า ส่วนประสมการตลาด (marketing mix) หมายถึง เครื่องมือทางการตลาดที่ธุรกิจนำมาใช้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาด เครื่องมือทางการตลาดนี้เรียกว่า 4Ps ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่จำหน่าย และการส่งเสริมการขาย ซึ่งตัวแปรต่าง ๆ ในแต่ละ P เป็นดังนี้ 1) ผลิตภัณฑ์ (product) ประกอบด้วย ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ คุณภาพ การออกแบบรูปร่าง ทรง ตรายี่ห้อ บรรจุภัณฑ์หรือหีบห่อ การรับประกัน ขนาดและรูปร่างการบริการ เป็นต้น 2) ราคา (price) ประกอบด้วย ราคาสินค้า ส่วนลด การรับรู้ราคาสินค้าของผู้บริโภคระยะเวลาการจ่ายเงิน 3)สถานที่จำหน่าย (place) ประกอบด้วย ช่องทางการจำหน่าย สถานที่จำหน่ายสินค้า สินค้าคงคลัง การขนส่ง และ 4) การส่งเสริมการขาย (promotion) ประกอบด้วย การส่งเสริมการขาย การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การขายตรง การ

ส่งเสริมการขายโดยผ่านตัวแทนจำหน่าย เป็นต้นการใช้ส่วนประสมทางการตลาดจะส่งผลต่อการนำเสนอสินค้าให้กับผู้บริโภคสินค้า และบริการให้กับผู้บริโภคคนสุดท้าย ซึ่งธุรกิจสามารถเปลี่ยนแปลงช่องทางการจำหน่ายสินค้าในระยะยาว ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยในระยะสั้น จะทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาดได้ และในมุมมองของผู้บริโภคเครื่องมือทางการตลาดนี้จะแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ของผู้บริโภคได้

ฉัตรยาพร เสมอใจ และฐิตินันต์ วาริวนิช (2551 : 30-31) กล่าวว่า ส่วนประสมการตลาด (marketing mix) ในการ ดำเนินธุรกิจทุกประเภทจะมีปัจจัยต่าง ๆ มากกระทบการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานทางการตลาด จะมีปัจจัย 2 อย่าง คือ ปัจจัยภายในของกิจการ (internal factors) ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการสามารถควบคุมให้เป็นไปตามนโยบายของกิจการ คือ ส่วนประสมการตลาด ปัจจัยภายนอก (external factors) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของกิจการไม่สามารถควบคุมได้

โบนและเคิร์ท (Boone & Kurtz, 1989: 9) ส่วนประสมการตลาด หมายถึง ปัจจัยทางการตลาดที่ควบคุมได้ ที่กิจการจะต้องใช้ร่วมกันเพื่อสนองความต้องการของตลาดเป้าหมาย หมายถึง ความเกี่ยวข้องกันของ 4 ส่วน คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย ระบบการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาดถือว่าเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ธุรกิจสามารถควบคุมได้ ต้องใช้ร่วมกันทั้ง 4 อย่าง วัตถุประสงค์ที่ใช้เพื่อสนองความต้องการของลูกค้า (ตลาดเป้าหมาย) ให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ ซึ่งประกอบด้วย ตัวสินค้า ราคา การจัดจำหน่าย การแจกจ่ายตัวสินค้าและส่งเสริมการตลาด

ยุพาวรรณ วรธรรณานิษฐ์ (2553 : 29) กล่าวว่า ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด สำหรับธุรกิจบริการ เป็นเครื่องมือที่เปรียบเสมือนเป็นบรรทัดฐานในการบริการคุณภาพรวม (Total Quality Management) ของการตลาด ที่ใช้เป็นตัวสร้างความพึงพอใจและการสร้างคุณค่าในตัวของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์หรือการบริการให้แก่ลูกค้า ดังนั้นจึงจำเป็นต้องนำเครื่องมือส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) เข้ามาเป็นส่วนประกอบในการช่วยจัดการบริหารในระบบธุรกิจ

ฉัตรยาพร เสมอใจ (2556 : 52-53) กล่าวถึง กลยุทธ์ที่ใช้ในการบริหารการตลาดเป็นกลยุทธ์ที่ได้รับความนิยมมานานหลายทศวรรษแล้ว โดยในแนวคิดนี้เป็นแนวคิดในการพิจารณาองค์ประกอบที่นำไปตอบสนองในการทำการตลาดของนักการตลาด แนวคิดนี้ได้กล่าวถึงวัฏจักรของธุรกิจ ตั้งแต่การเริ่มต้นธุรกิจที่จะต้องมีผลิตภัณฑ์ให้นำเสนอลูกค้า การตั้งราคาที่เหมาะสม วิธีการบริการนำของส่งไปยังลูกค้า การบริหารช่องทางการจัดจำหน่าย รวมทั้งสื่อหรือเครื่องมือในการติดต่อกับลูกค้า ซึ่งสิ่งเหล่านี้รวมเรียกว่าส่วนประสมทางการตลาด (7Ps)

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สินค้าและบริการที่บริษัทนำเสนอให้กับลูกค้า การกำหนดกลยุทธ์การบริหารการตลาดไม่ว่าจะเป็นในธุรกิจที่ผลิตสินค้า หรือบริการก็ตาม ต่างต้องพิจารณาถึงลูกค้ากล่าวคือในการวางแผนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ต้องพิจารณาถึงความจำเป็นและความ

ต้องการของลูกค้า (customer's needs or wants) ที่มีต่อผลิตภัณฑ์นั้นๆ เป็นหลัก เพื่อธุรกิจสามารถเสนอผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าได้มากที่สุดโดยเฉพาะในตลาดที่มีการแข่งขันสูงที่ทำให้ต้องมุ่งเน้นที่ตลาดเฉพาะส่วน (niche market) การเข้าใจถึงความต้องการและสามารถตอบสนองความต้องการเหล่านั้นได้จะสามารถสร้างความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าได้ ซึ่งผลิตภัณฑ์ในธุรกิจบริการมีความแตกต่างจากสินค้าทั้งด้านรูปแบบและการดำเนินงาน ดังนั้นกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจบริการจึงมีความแตกต่างกันไปด้วย

2. ราคา (Price) หมายถึง ราคาของสินค้าและบริการรวมทั้งเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินที่บริษัทกำหนดขึ้น สำหรับการวางแผนด้านราคา นอกเหนือจากต้นทุนในการผลิต การให้บริการ และการบริหารแล้ว ก็ต้องนึกถึง ต้นทุน (cost) ของลูกค้า เป็นหลักด้วย ธุรกิจต้องพยายามลดต้นทุนและภาระที่ลูกค้าต้องรับผิดชอบ ตั้งแต่ค่าใช้จ่ายสำหรับผลิตภัณฑ์บริการ รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยทั้งด้านเวลา จิตใจ ความพยายามทางร่างกาย และความรู้สึกลบต่างๆ ที่ลูกค้าอาจได้รับด้วย ในการพยายามลดค่าใช้จ่ายต่างๆ ของลูกค้าจะกลายมาเป็นต้นทุนของธุรกิจเอง

3. การจัดจำหน่าย (Place) หมายถึง หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายและสนับสนุนการกระจายสินค้าเพื่อให้สินค้าและบริการมีพร้อมสำหรับการจำหน่าย การจัดจำหน่ายก็ต้องพิจารณาถึง ความสะดวกสบาย (convenience) ในการรับบริการ การส่งมอบสู่ลูกค้า สถานที่ และเวลาในการส่งมอบ กล่าวคือลูกค้าควรจะเข้าถึงได้ง่ายที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในเวลาและสถานที่ที่ลูกค้าเกิดความสะดวกที่สุด

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) หมายถึง การสื่อสารทางการตลาดสำหรับสินค้าและบริการ การส่งเสริมการตลาดจะช่วยกระตุ้นให้ลูกค้าทำตามในสิ่งที่เราคาดหวัง ได้แก่ การรู้จักและตระหนักถึงตัวผลิตภัณฑ์ เกิดความต้องการใช้ และตัดสินใจซื้อและซื้อมากขึ้น โดยอาศัยเครื่องมือที่แตกต่างกันในการส่งเสริมพฤติกรรมของลูกค้า ได้แก่ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย การขายโดยใช้พนักงานขาย และการตลาดทางตรง ที่มีคุณสมบัติ ข้อดี และข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับความต้องการใช้งาน

5. บุคคล (People) หมายถึง บุคคลทุกๆ คนที่มีส่วนร่วมในกระบวนการให้บริการ ซึ่งรวมถึงพนักงานของกิจการ ลูกค้าที่มาใช้บริการ และลูกค้าคนอื่นที่มาใช้บริการด้วย จากลักษณะเฉพาะของบริการที่เรียกว่า "Inseparability" พนักงานของกิจการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทั้งในการผลิตบริการและการให้บริการ ในปัจจุบันซึ่งสถานการณ์การแข่งขันทางธุรกิจรุนแรงขึ้น พนักงานยังเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความแตกต่าง (Differentiation) ให้กับธุรกิจโดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ซึ่งทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน นอกจากพนักงานของกิจการดังกล่าวแล้วตัวลูกค้าเองรวมถึงลูกค้าคนอื่นที่มาใช้บริการก็จะมีอิทธิพลต่อการรับรู้ในเรื่องการบริการของผู้ซื้อบริการด้วย

6. กระบวนการ (Process) หมายถึง ขั้นตอนหรือกระบวนการในการให้บริการ ระเบียบ รวมทั้งวิธีการทำงานซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างและการนำเสนอบริการให้กับลูกค้า เช่น การตัดสินใจในเรื่องนโยบายที่เกี่ยวกับลูกค้า กระบวนการ เป็นการสร้างสรรค์และการส่งมอบส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์โดยอาศัยกระบวนการที่วางแผนมาเป็นอย่างดี กลยุทธ์ที่สำคัญสำหรับการบริการคือ เวลา และประสิทธิภาพในการบริการ ดังนั้นกระบวนการบริการที่ดีจึงควรมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการส่งมอบ รวมถึงต้องง่ายต่อการปฏิบัติการ เพื่อที่พนักงานจะได้ไม่เกิดความสับสน ทำงานได้อย่างถูกต้องและมีแบบแผนเดียวกัน และงานที่ได้ต้องดีมีประสิทธิภาพ

7. หลักฐานทางกายภาพ (Physical Evidence) หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการให้บริการ สถานที่ที่ลูกค้าและกิจการมีปฏิสัมพันธ์กัน และองค์ประกอบที่จับต้องได้ต่างๆ ซึ่งทำหน้าที่ช่วยอำนวยความสะดวกหรือสื่อสารบริการนั้น หลักฐานทางกายภาพ เป็นองค์ประกอบของธุรกิจบริการที่ลูกค้าสามารถมองเห็นและใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาและตัดสินใจซื้อบริการได้ ตัวอย่างของสิ่งที่มองเห็นได้ เช่น อาคารสำนักงานของบริษัท ท่าเลที่ตั้ง รถยนต์ของบริษัท การตกแต่งสำนักงานของบริษัท เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้พนักงาน สัญลักษณ์ของบริษัท สิ่งพิมพ์ที่บริษัทจัดทำหรือเลือกใช้ และสิ่งที่มองเห็นได้ต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสะท้อนถึงรูปแบบและคุณภาพของบริษัท ถึงแม้บางครั้งสิ่งที่มีตัวตนบางอย่างอาจไม่มีส่วนช่วยให้การบริการมีประสิทธิภาพสูงขึ้นมากนัก แต่จะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ลูกค้า และเป็นการสะท้อนถึงรสนิยมของลูกค้าไปด้วย ซึ่งจะเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาตัดสินใจ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2555 : 15-17) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีสวนประสมการตลาด (Marketing Mix) เป็นสิ่งที่จะต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการตลาด คือเกิดความพึงพอใจของลูกค้า ซึ่งมีองค์ประกอบอยู่ 4 ด้าน หรือ 4P's คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นสิ่งซึ่งสนองความจำเป็นและความต้องการของมนุษย์ได้คือ สิ่งที่ผู้ขายต้องมอบให้แก่ลูกค้า ลูกค้าจะได้รับผลประโยชน์ และคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้นๆ โดยทั่วไปแล้วผลิตภัณฑ์แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ผลิตภัณฑ์ที่อาจเป็นสิ่งซึ่งจับต้องได้ และผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ประกอบด้วย ตัวผลิตภัณฑ์ ชื่อผลิตภัณฑ์การบรรจุหีบห่อ ความภาคภูมิใจ และผู้ขาย ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ บริการกิจกรรมบุคคล สถานที่ องค์การ หรือความคิด ในส่วนของการพิจารณาเพื่อตัดสินใจซื้อที่อยู่อาศัยประเภทมือสองจำเป็นต้องพิจารณาถึงสภาพและอายุของตัวอาคาร ความคงทน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ รูปแบบอาคาร รวมถึงการบริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่จะได้จาก ตลอดจนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ระบบสาธารณูปโภคเพื่อให้ผู้บริโภคได้เปรียบเทียบคุณสมบัติต่างๆ ก่อนตัดสินใจซื้อ

2. ราคา (Price) หมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปของตัวเงิน ราคาเป็นต้นทุนของ (Cost) ของลูกค้า ลูกค้าจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) ผลิตภัณฑ์กับราคา (Price) ผลิตภัณฑ์ นั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคาเขาก็จะตัดสินใจซื้อ ดังนั้นการกำหนดกลยุทธ์ด้านราคาต้องคำนึงถึงคุณค่า เป็นสิ่งที่กำหนดมูลค่าในการแลกเปลี่ยนสินค้า หรือบริการในรูปของเงินตรา เป็นส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการ กำหนดราคา นโยบายและกลยุทธ์ต่างๆ ในการกำหนดราคาต้องคำนึงถึงคุณค่าที่รับรู้ (Perceived value) ในสายตาของลูกค้าซึ่งต้องพิจารณาว่าการยอมรับของลูกค้าในคุณค่าของผลิตภัณฑ์ว่าสูงกว่า ราคาผลิตภัณฑ์นั้น ต้นทุนสินค้าและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง การแข่งขันและปัจจัยอื่นๆ ในการกำหนด ราคาสินค้านอกจากจะคิดถึงเรื่องต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงแล้วยังจะต้องให้ความสำคัญกับราคาที่คู่แข่ง ตั้งไว้ด้วย ราคาเป็นสิ่งที่กำหนดมูลค่าในการแลกเปลี่ยนสินค้า หรือบริการในรูปของเงินตราเป็น ส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการกำหนดราคา นโยบาย และกลยุทธ์

3. สถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย (Place หรือ distribution) การคัดเลือก สถานที่หรือทำเลที่ตั้ง (Location) ของธุรกิจมีความสำคัญมาก ในสถานที่ที่ผู้จัดจำหน่ายจัดให้เพราะ ทำเลที่ตั้งที่เลือกเป็นตัวกำหนดกลุ่มผู้บริโภคที่จะเข้ามาซื้อสินค้า โดยที่ในด้านของทำเลที่ตั้งจะมีความสำคัญมากน้อยแตกต่างกันไป เป็นกิจกรรมการนำผลิตภัณฑ์ที่กำหนดไว้ออกสู่ตลาดเป้าหมาย ในส่วนนี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะการพิจารณาสถานที่จำหน่ายอย่างเดียวแต่เป็นการพิจารณาว่าจะจำหน่ายผ่านคนกลางต่างๆ อย่างไร และมีการเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างไร ในส่วนของการดำเนินธุรกิจที่ อยู่อาศัย สถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย หมายถึง วิธีทางที่จะนำสินค้าและ บริการจากผู้ผลิต ไปสู่ผู้บริโภคหรือผู้ใช้ นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งในการนำสินค้าจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค ในส่วนประสม ทางการตลาดเพื่อการจัดจำหน่ายให้ได้รวดเร็วที่สุด โดยพิจารณาเรื่องของการคมนาคมและแหล่ง ชุมชน ความสะดวกในการเข้าถึง มีระยะทางเข้าถึงได้ง่าย ระยะทางห่างจากถนนใหญ่เพียงใด น้ำท่วม ถึงหรือไม่

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้จำหน่ายและ ตลาดเป้าหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แจ้งข่าวสาร หรือชักจูงให้เกิดทัศนคติและ พฤติกรรมการซื้อ การส่งเสริมการตลาดอาจทำได้ 4 แบบด้วยกัน ซึ่งเราเรียกว่า ส่วนประสมการ ส่งเสริมการตลาด (Promotion mix) หรือส่วนประสมในการติดต่อสื่อสาร (Communication mix) ประกอบด้วย การโฆษณา (Advertising) การส่งเสริมการขาย (Sales promotion) การ ประชาสัมพันธ์ (Publicity) การขายโดยบุคคล (Personal selling) เครื่องมือทางการตลาดทั้งหมด นักการตลาดนำมาใช้ในการกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการ และเกิดการตัดสินใจซื้ออย่างรวดเร็ว ซึ่งการส่งเสริมการตลาดสามารถทำได้ดังนี้

4.1 การโฆษณา (Advertising) เป็นการติดต่อสื่อสารแบบไม่ใช้บุคคล (Non personal) โดยผ่านสื่อต่างๆ และผู้อุปถัมภ์รายการต้องเสียค่าใช้จ่ายในการโฆษณากิจกรรมการ

โฆษณา ประกอบด้วย การโฆษณาผ่านหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ป้ายโฆษณา การโฆษณาในโรงภาพยนตร์ การโฆษณามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคมาก เพราะเป็นการทำให้ผู้บริโภคเกิดมุลเหตุจูงใจในการซื้อสินค้า เข้าใจถึงคุณภาพของสินค้า รวมทั้งรู้จักตราสินค้าและเพิ่มความมั่นใจมากยิ่งขึ้น

4.2 การขายโดยใช้บุคคล (Personal selling) เป็นการติดต่อสื่อสารทางตรงแบบเผชิญหน้าระหว่างผู้ขายและลูกค้าที่มีอำนาจซื้อ” การขายโดยใช้บุคคล ก็คือการขายโดยใช้พนักงานขายนั่นเอง หรืออาจขายผ่านบริษัทนายหน้าตัวแทน

4.3 การส่งเสริมการขาย (Sales promotion) เป็นกิจกรรมทางการตลาดที่นอกเหนือ จากการขายโดยใช้บุคคล การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ที่ช่วยกระตุ้นการซื้อของผู้บริโภค และประสิทธิภาพของผู้ขาย” ตัวอย่างการส่งเสริมการขาย ได้แก่ การลดราคา การแลกซื้อ แจกตัวอย่างสินค้า แคมเปญฟรี ชิงโชค แข่งขัน การแจกคูปอง เป็นต้น

4.4 การให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ (Publicity and public relation) การให้ข่าว(Publicity) “เป็นการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการแบบไม่ใช้บุคคล

5. บุคคลหรือพนักงาน (People/employee) หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการติดต่อ แสวงหาลูกค้า การเสนอขาย เพื่อกระตุ้นให้ลูกค้าเกิดความตั้งใจและตัดสินใจซื้อบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จโดยที่บุคลากรจะมีความสำคัญอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมในการจำหน่ายสินค้าหรือการให้บริการของบริษัทแก่ลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นทางด้านพนักงานขาย ด้านบริการหลังการขาย ด้านการรับโทรศัพท์ สินค้าพนักงานที่ส่งสินค้า พนักงานบริการด้านลูกค้าต่างๆ จะเห็นได้ว่า กลยุทธ์ด้านบุคลากรในปัจจุบันต้องคำนึงถึงกิจกรรมทางด้านการบริหารงานบุคคล โดยที่ผู้ประกอบธุรกิจต้องคำนึงถึง พนักงานที่ทำหน้าที่เป็นผู้ขาย จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ว่าบ้านมีประโยชน์ใช้สอยอย่างไร จุดเด่นของบ้าน วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง ระบบสาธารณูปโภค เพื่อเป็นการรู้จักรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ เพื่อช่วยแก้ปัญหาที่ลูกค้าสงสัยหรือข้องใจอยู่ เป็นการช่วยในการตัดสินใจซื้อ การเจรจากับลูกค้าพนักงานขายต้องอาศัยขั้นตอนการขาย โดยพนักงานขายจะต้องพยายามค้นหาความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้า พยายามเชื่อมโยงความต้องการของลูกค้า ให้สัมพันธ์กับบ้านที่จะขายรวมทั้งเสนอจุดเด่นและรายละเอียดของบ้าน ในการตอบสนองความต้องการของลูกค้า

6. กระบวนการ (Process) เป็นกระบวนการหรือกลไกหรือกิจกรรมในการทำงานต่างๆที่ทำให้ผู้ประกอบธุรกิจเกิดการซื้อสินค้าหรือบริการโดยที่เริ่มตั้งแต่การวิจัยพัฒนา การออกแบบ จนถึงการจัดหาวัตถุดิบหรือการส่งซื้อสินค้า จนถึงกระบวนการดำเนินการส่งมอบสินค้าหรือบริการให้ถึงมือลูกค้าในเวลาที่รวดเร็ว นั้นได้แก่ กระบวนการส่งซื้อสินค้า กระบวนการในด้านการบริการและกระบวนการในด้านการคืนสินค้า โดยที่มีกระบวนการบริการหลังการขายและกระบวนการในการแจ้ง

ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการขายให้กับลูกค้า หรือการสื่อสารข้อมูลของบริษัทกับลูกค้าในด้านการมี การจัดรายการพิเศษสำหรับลูกค้า เป็นต้น

7. การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical evidence and presentation) โดยพยายามสร้างคุณภาพโดยรวม (Total quality management :TQM) หรือ ต้องแสดงให้เห็นคุณภาพของบริการโดยผ่านการใช้หลักฐานที่มองเห็นได้ ได้แก่ อาคารสถานที่ของ ธุรกิจบริการเครื่องมือ อุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เคาน์เตอร์สำหรับบริการ แบบฟอร์มเอกสาร การให้บริการต่างๆ การตกแต่งสถานที่ ลานจอดรถและยานพาหนะ ห้องสุขา ป้ายประชาสัมพันธ์ หรือสิ่งที่ใช้ธุรกิจใช้เป็นเครื่องหมายแทนคุณภาพของการให้บริการ หรือเป็นภาพลักษณ์ขององค์กร

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับส่วนประสมการตลาดบริการ สรุปได้ว่า ส่วนประสม การตลาดบริการ มีส่วนประกอบได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ เป็นความหลากหลายของสินค้า ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกายภาพและการนำเสนอ และด้านกระบวนการให้บริการ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs)

2.1 ความหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

กระทรวงอุตสาหกรรม (2562 : 8) ได้ให้ความหมายของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยกำหนดว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หมายถึง ธุรกิจการผลิตธุรกิจการค้าหรือธุรกิจการ บริการที่มีขนาดไม่เกินที่กำหนด ดังนี้ ประเภทกิจการสินทรัพย์ถาวรการจ้างงาน (คน) ได้แก่ 1) กิจการผลิตสินค้าไม่เกิน 200 ล้านบาท ไม่เกิน 200 คน 2) กิจการบริการไม่เกิน 200 ล้านบาท ไม่เกิน 200 คน 3) กิจการค้าส่งไม่เกิน 100 ล้านบาท ไม่เกิน 50 คน 4) กิจการค้าปลีกไม่เกิน 60 ล้านบาท ไม่เกิน 30 คน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2562 : 11) ได้ให้ความหมายของธุรกิจขนาดกลางและขนาด ย่อม โดยกำหนดมูลค่าขั้นสูงของสินทรัพย์ถาวรรวมค่าที่ดินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำหรับกิจการแต่ละประเภท ดังนี้ ประเภทกิจการขนาดกลางขนาดย่อม ได้แก่ 1) กิจการผลิตไม่เกิน 200 ล้านบาท ไม่เกิน 50 ล้านบาท 2) กิจการบริการไม่เกิน 200 ล้านบาท ไม่เกิน 50 ล้านบาท 3) กิจการค้าส่งไม่เกิน 100 ล้านบาท ไม่เกิน 50 ล้านบาท และ 4) กิจการค้าปลีกไม่เกิน 60 ล้าน บาท ไม่เกิน 30 ล้านบาท

บริษัทเงินทุนแห่งประเทศไทย (The Industrial Finance Corporation of Thailand: IFCT) (2561 : 15) ได้ให้ความหมายของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยกำหนดว่าธุรกิจขนาด กลางและขนาดย่อม หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีสินทรัพย์ถาวรรวมไม่เกิน 200 ล้านบาท

บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บอย.) (2560: 17) ได้ให้ความหมายของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยกำหนดว่า ธุรกิจขนาดย่อม หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีสินทรัพย์ถาวรรวมที่ดินไม่เกิน 100 ล้านบาท และวงเงินกู้ยืมรายละไม่เกิน 50 ล้านบาท

บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) (2560: 25) ได้ให้ความหมายของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยกำหนดว่า ธุรกิจขนาดย่อม หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีสินทรัพย์ถาวรรวมที่ดินไม่เกิน 200 ล้านบาท วงสินเชื่อรายละไม่เกิน 50 ล้านบาท และวงเงินค้ำประกันไม่เกินครึ่งหนึ่งของวงเงินสินเชื่อและไม่เกิน 40 ล้านบาท

ธนาคารไทย (2562 : 65) ได้ให้ความหมายของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยใช้หลักการพิจารณาในธุรกิจต่างๆ เช่นเดียวกับธนาคารแห่งประเทศไทย กล่าวคือ ธนาคารไทยธนาคารได้กำหนดคำนิยามหรือความหมายของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำหรับกิจการแต่ละประเภท ดังนี้ ประเภทกิจการขนาดกลางขนาดย่อม ได้แก่ 1) กิจการผลิตไม่เกิน 200 ล้านบาท ไม่เกิน 50 ล้านบาท 2) กิจการบริการไม่เกิน 200 ล้านบาท ไม่เกิน 50 ล้านบาท 3) กิจการค้าส่งไม่เกิน 100 ล้านบาท ไม่เกิน 50 ล้านบาท และ 4) กิจการค้าปลีกไม่เกิน 60 ล้านบาท ไม่เกิน 30 ล้านบาท

พรทิพย์ บุญทรง (2556 : 24-28) กล่าวว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือSMEs ย่อมาจากภาษาอังกฤษว่าSmall and Medium Enterprisesสำหรับความหมายของวิสาหกิจ (Enterprises) ครอบคลุมกิจการ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กิจการผลิต(Production Sector)ครอบคลุมการผลิตในภาคเกษตรกรรมภาคอุตสาหกรรมและเมืองแร่ธุรกิจการผลิตเป็นธุรกิจที่เปลี่ยนรูปวัตถุดิบให้เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปกระบวนการผลิตจึงเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบในการแปรรูปให้เป็นสินค้าเพื่ออุตสาหกรรมและการบริโภค ซึ่งมีสินค้าจำนวนมากที่ผลิตขึ้นและจำหน่ายเองโดยใช้เครื่องจักรในการแปรรูป ใช้แรงงานและมีมือในการแปรรูป ส่วนธุรกิจการผลิตภาคเกษตรกรรมมีลักษณะเช่นเดียวกัน

2. กิจการการค้า ครอบคลุมการค้าส่งและการค้าปลีก

2.1 *ธุรกิจค้าส่ง* หมายถึง ธุรกิจที่คนการค้าดำเนินการโดยขายสินค้าต่อให้แก่คนอื่นและผู้ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตและพาณิชย์เชิงธุรกิจไม่จำเป็นต้องครั้งละมากๆแต่ไม่ขายให้กับผู้บริโภคคนสุดท้ายทุกที่ที่ค้าส่งจะมีประสบการณ์ทางด้านการตลาดและมีช่องทางการจัดจำหน่ายให้แก่ร้านค้าปลีก โดยให้ผลตอบแทนที่เหมาะสมเช่นการค้าส่งอะไรเครื่องใช้ไฟฟ้าค้าส่งยาหรือเวชภัณฑ์บุหรี่ยุโรปน้ำมัน เป็นต้น

2.2 *ธุรกิจค้าปลีก* เป็นธุรกิจที่ขายสินค้าเป็นจำนวนเล็กน้อยแก่ผู้บริโภคคนสุดท้ายโดยตรงและจะเป็นคนกลางระหว่างผู้ค้าส่งและผู้ผลิตกับผู้บริโภคคนสุดท้ายและกิจกรรมทั้งสิ้นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการขายสินค้าหรือบริการให้บริโภคคนสุดท้าย

3. กิจการบริการ เป็นธุรกิจที่จำหน่ายสินค้าในรูปแบบบริการให้แก่ผู้บริโภคหรือผู้ผลิต ธุรกิจบริการส่วนใหญ่จะมีตัวตน และมักจะถูกบริโภคในขณะเดียวกับที่ผลิตขึ้นมา เช่น โรงพยาบาล โรงแรม สถานีน้ำมัน เป็นต้น ผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจผู้ประกอบการหรือนายจ้างจะคิดวางแผนว่าดำเนินธุรกิจอย่างไรเหมาะสมกับความรู้และความสามารถของตนเอง

จากการศึกษาความหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สรุปได้ว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises = SMEs) เป็นธุรกิจที่มีจำนวนมากในประเทศไทย ผู้ประกอบการส่วนมากประกอบการในรูปของบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีใช้นิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือกิจการร่วมค้า ซึ่งจะประกอบธุรกิจขายสินค้า ผลิตสินค้า หรือให้บริการ หน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทยมักจะใช้กำหนดลักษณะตามกฎกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2545

2.2 ลักษณะของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สุธีรา อะทะวงษา (2562 : 13-15) กล่าวว่าลักษณะของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีดังนี้

1. มีการบริหารงานอย่างอิสระ ผู้บริหารเป็นเจ้าของกิจการเอง
2. เงินลงทุนมาจากการเก็บออมส่วนตัว หรือได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มคนเล็ก ๆ
3. เป็นการดำเนินงานในท้องถิ่น โดยใช้แรงงานและทรัพยากรในท้องถิ่นนั้น ๆ
4. เป็นธุรกิจขนาดเล็ก เมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจประเภทเดียวกันทั้งด้าน เงินทุน แรงงาน ทรัพย์สินและยอดขาย

5. เจ้าของกิจการทำงานหนัก มีความอดทนสูง
6. สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย
7. ต้นทุนการดำเนินงานต่ำ ใช้เครื่องมือเครื่องจักรแบบง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อน

ธนวุฒิ พิมพ์กี (2559 : 1115-118) กล่าวถึงลักษณะของธุรกิจ SMEs (ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) ไว้ดังนี้

1. โครงสร้างของธุรกิจไม่มีความสลับซับซ้อนมากนัก การบริหารธุรกิจขนาดย่อมสามารถใช้แรงงานครอบครัวมาช่วยในการผลิตสินค้าและบริการ ทำให้ต้นทุนค่าแรงงานต่ำ
2. มีความคล่องตัวในการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทางธุรกิจ เนื่องจากการดำเนินธุรกิจขนาดย่อมมีอิสระในการทำงาน ทำให้สามารถตัดสินใจในเรื่องการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของธุรกิจได้ทันที

3. การเข้าถึงลูกค้าของธุรกิจขนาดย่อมมักทำได้ดีกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ เพราะธุรกิจขนาดย่อมจะมีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว

4. ธุรกิจขนาดย่อมใช้เงินลงทุนต่ำ แรงงานมีจำนวนน้อย การดำเนินงานส่วนใหญ่ผู้บริหารจะเป็นผู้ดำเนินการแต่เพียงผู้เดียว หรือโดยกลุ่มผู้บริหารเพียงไม่กี่คน ทำให้ผู้บริหารมีแรงจูงใจในการดำเนินงาน เนื่องจากผลกำไรที่ได้จะเป็นของผู้ดำเนินการทั้งหมด

5. ยอดขายมีน้อย เนื่องจากท้องถิ่นบางแห่งมีประชากรและอำนาจซื้อน้อย จนธุรกิจขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้ หรือไม่ต้องการเข้าไปแข่งขันกับธุรกิจขนาดเล็ก เนื่องจากมียอดขายน้อย ตลาดเหล่านี้จึงเป็นตลาดของธุรกิจขนาดย่อม

6. ผู้ประกอบการมีแรงจูงใจสูง ทำให้ทำงานหนักและเสียสละ เพราะผลของการทำงานหนักก็จะกลับเป็นผลกำไรที่ตกมาถึงผู้ประกอบการโดยตรง

7. มีความคล่องตัวในการจัดการ เนื่องจากสภาวะแวดล้อมทางธุรกิจเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยี เครื่องจักร เครื่องมือการผลิต การแข่งขันฯ ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมสามารถตัดสินใจปรับปรุง เปลี่ยนแปลงได้รวดเร็วกว่า

จากการศึกษาลักษณะของธุรกิจ SMEs (ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) สรุปได้ว่าของธุรกิจ SMEs (ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) มีโครงสร้างของธุรกิจไม่มีความซับซ้อนมากนัก การบริหารธุรกิจขนาดย่อมสามารถใช้แรงงานครอบครัวมาช่วยในการผลิตสินค้าและบริการ ทำให้ต้นทุนค่าแรงงานต่ำ และมีความคล่องตัวในการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทางธุรกิจ เนื่องจากการดำเนินธุรกิจขนาดย่อมมีอิสระในการทำงาน ทำให้สามารถตัดสินใจในเรื่องการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของธุรกิจได้ทันที

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สรุปได้ว่าเป็นวิสาหกิจที่มีความเหมาะสม มีความคล่องตัวในการปรับ สภาวะให้เข้ากับสถานการณ์ทั่วไปของประเทศ อีกทั้งยังเป็นวิสาหกิจที่ใช้เงินทุนในจำนวนที่ต่ำกว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่ และยังช่วยรองรับแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเมื่อหมดฤดูกาลเพาะปลูก รวมถึงเป็นแหล่งที่สามารถรองรับแรงงานที่เข้ามาใหม่เป็นการป้องกันการอพยพของแรงงานเข้ามาหางานทำในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งช่วยกระจายการกระจุกตัวของโรงงานกิจการวิสาหกิจในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลไปสู่ภูมิภาค ก่อให้เกิดการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งในส่วนภูมิภาคและของประเทศอย่างยั่งยืนต่อรวมทั้งมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ ช่วยการสร้างงานสร้างมูลค่าเพิ่มสร้างเงินตราต่างประเทศ ช่วยประหยัดเงินตราต่างประเทศ โดยการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศเป็นจุดเริ่มต้นในการลงทุน และสร้างเสริมประสบการณ์ช่วยเชื่อมโยงกับกิจกรรมขนาดใหญ่ และภาคการผลิตอื่น ๆ

3. แนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องเล่า

3.1 ความหมายเรื่องเล่า

สรณัฐ ไตลังคะ (2560 : 79-83) กล่าวว่า ก่อนที่มนุษย์จะรู้จักคิดค้นตัวอักษรหรือตัวหนังสือขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร และเป็นหลักฐานบันทึกข้อมูลทางประวัติศาสตร์นั้น มนุษย์ใช้ การเล่าเรื่อง เป็นช่องทางในการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก รวมถึงประสบการณ์ที่พบเจอจากคนผู้หนึ่ง ไปสู่อีกผู้หนึ่ง จนเมื่อมนุษย์มีการพัฒนาภาษาเขียน ขึ้นเป็นของตนเอง เรื่องเล่าต่างๆเหล่านี้ ก็ได้ถูกบันทึกลงในสื่อต่างๆ แบ่งแยกกันไปตามประเภท เรื่องเล่า หมายถึง เรื่องราวหรือเนื้อหาสาร(Message) ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ ความคิด หรือจินตนาการของบุคคล แล้วถูกนำมาถ่ายทอด หรือเผยแพร่ผ่านช่องทาง (Channel) ไปสู่ผู้อื่นด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การพูด การเขียน โดยเรื่องเล่าแต่ละเรื่องนั้นมักแฝงไว้ด้วยวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ผู้เล่า (Sender) ต้องการจะถ่ายทอดไปสู่ผู้อ่าน หรือ ผู้ฟัง (Receiver)

เอกกนก พนาดำรง (2562 : 114) กล่าวว่า การเล่าเรื่อง (Story telling) เป็นการบอกเล่าเรื่องราวความรู้ต่างๆ ที่อยู่กับตัวบุคคล (Tacitknowledge) จากประสบการณ์การดำเนินชีวิต เรื่องที่ซาบซึ้ง ประทับใจ หรือได้จากการศึกษา การทำงานที่สั่งสมเป็นทักษะแนวปฏิบัติที่ดีหรือจากพรสวรรค์ ให้บุคคลอื่นฟัง เพื่อให้ผู้ฟังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานของตนเองได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาเริ่มต้นศึกษาในเรื่องนั้นๆ ใหม่ โดยกระบวนการเล่าเรื่องนี้จะจัดเป็นเครื่องมือด้านการจัดการความรู้ที่สามารถจัดเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่สัมผัสไม่ได้ซึ่งการถ่ายทอดเรื่องราวสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น รูปแบบการเขียนเรื่องเล่า การเล่าเรื่องผ่านสื่อต่างๆ (คลิปวิดีโอ สไลด์นำเสนอ) เป็นต้น

ณัฐ เลิศสุธรรม (2559 : 104) กล่าวว่า การเล่าเรื่อง หรือ Storytelling เป็นวิธีการหรือเครื่องมือประเภทหนึ่งของการจัดการความรู้ ในการดึงเอาประสบการณ์ หรือความรู้ที่อยู่ภายในของผู้เล่าออกมาเล่าให้บุคคลอื่นฟัง ผู้ฟังสามารถนำเอาประสบการณ์ หรือความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับการทำงานของตนเองได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาเริ่มต้นในการศึกษาเรื่องนั้นๆ ใหม่

จากความหมายของการเล่าเรื่อง สรุปได้ว่า การเล่าเรื่องเป็นวิธีการและเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งในการนำความรู้และประสบการณ์ออกมาเล่าสู่ให้บุคคลอื่นฟัง เพื่อให้ผู้ฟังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานของตนเองได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาเริ่มต้นศึกษาในเรื่องนั้นๆ

3.2 ความสำคัญของเรื่องเล่า

สรณัฐ ไตลิ่งคะ (2560 : 85) ได้ให้ความสำคัญของการเล่าเรื่องไว้ดังนี้

1. เรื่องเล่าทำหน้าที่ ถ่ายทอดจินตนาการ และความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งมีส่วนช่วยในการผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้คนในสังคม ตัวอย่างเช่น การเล่าเรื่องใน นวนิยาย วรรณคดี นิทาน รวมถึง เรื่องสั้น ต่างๆ

2. เรื่องเล่าทำหน้าที่ค้นหา เปิดเผย รวมถึงนำเสนอเหตุการณ์ เรื่องราว ประสบการณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูลข่าวสาร หรือเปิดเผยข้อเท็จจริงทั้งในปัจจุบัน และในทางประวัติศาสตร์ ที่ไม่เคยมีใครรู้มาก่อน อาทิ เรื่องเล่าเกี่ยวกับการค้นพบใหม่ๆ เรื่องเล่าจากการผจญภัย เป็นต้น

3. เรื่องเล่าทำหน้าที่ในการโน้มน้าวใจ และจรรโลงจิตใจ โดยเรื่องเล่าต่างๆ มักแฝงคติสอนใจที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ เรื่องเล่าประเภทนี้ได้แก่ เรื่องเล่าเชิงชีวประวัติ และอัตชีวประวัติ

4. เรื่องเล่าทำหน้าที่ในการชี้แจง หรือบอกกล่าวข้อเท็จจริง บ่อยครั้งที่ในสังคมเกิดความขัดแย้งกันทางความคิด หรือ ความเข้าใจ ไม่ว่าจะอยู่ในระดับบุคคล หรือในระดับมวลชน การเขียนเล่าเรื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจง นำเสนอความคิดเห็น เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันงานเขียนเรื่องเล่าตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวมานี้ ก็ได้แก่ บันทึก รายงาน หรือจดหมายร้องทุกข์ ขออุทธรณ์ รวมถึงประกาศ และแถลงการณ์ต่างๆ เป็นต้น

5. เรื่องเล่าทำหน้าที่ในการให้การศึกษา อบรม ในกระบวนการเรียนการสอนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึง อุดมศึกษา มีการประยุกต์ใช้เรื่องเล่าเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน และการพัฒนาบุคลากร ตัวอย่างเช่น เรื่องเล่าเร้าพลัง ก็กับการจัดการความรู้

ณัฐ เลิศสุธรรม (2559 : 110-111) ให้ความสำคัญของการเล่าเรื่องดังต่อไปนี้

1. การเข้าร่วมฟังประสบการณ์ด้วยการให้ความสนใจปรากฏการณ์นั้นๆ ที่เต็มไปด้วยความหมาย มีการคัดเลือกในสิ่งที่สังเกตเห็น ถือเป็นประสบการณ์บางส่วนโดยไม่ได้สะท้อนออกมา

2. การบอกเล่าประสบการณ์ โดยการเสนอเหตุการณ์อีกครั้งโดยมีการจัดลำดับในการสนทนา พล็อตเรื่อง และนำเรื่องมาเรียงร้อยต่อกันในทางที่ชัดเจนขึ้น โดยผู้เล่ามีการนำบริบททางวัฒนธรรม การพูดคุ้ยและการฟังในการบอกเล่าเรื่องราวออกมา

3. การถอดความประสบการณ์แทนที่เกี่ยวกับประสบการณ์ในเรื่องเล่า ซึ่งมีความไม่สมบูรณ์ และบางช่วงต้องมีการถอดเทพก็เหมือนกับการถ่ายรูปที่ต้องมีการตีความ ต้องตัดสินใจว่าจะถอดข้อความอย่างไรเหมือนการตัดสินใจในการเล่าและการฟังที่มีชุดความคิดหนึ่งมากำกับ

4. การวิเคราะห์ประสบการณ์ภาพตัวแทนเป็นการเข้าสู่การวิเคราะห์ด้วยบทที่ถอดความออกมาแล้ว ผู้วิจัยเปิดอ่านเรื่องราวจากบทถอดเทป ตัด คัดสรรเรื่องราวในกระแสของการสนทนา การพูดคุยเพื่อให้มีความลงตัวกับข้อปกและพยายามสร้างความรับรู้ในกระบวนการทำงาน

5. รายงานต่างๆเมื่อเขียนเสร็จแล้วจะมีกลุ่มคนอ่านที่พกพาประสบการณ์ของตนเข้ามาในการอ่าน และสิ่งผู้ที่อ่านทุกคนมีคือการวิเคราะห์ภาพเสนอของตัวเอง

จากความสำคัญของเรื่องเล่า สรุปได้ว่า การเล่าเรื่องมีความสำคัญ โดยเป็นกระบวนการคัดสรรคำบอกเล่าประสบการณ์จากการฟังของผู้เล่าเรื่อง รวมทั้งมีวิเคราะห์ด้วยบทที่ถอดความออกมาแล้ว ผู้วิจัยเปิดอ่านเรื่องราวจากบทถอดเทป ตัด คัดสรรเรื่องราวในกระแสของการสนทนาการพูดคุยเพื่อให้มีความลงตัวกับข้อปกและพยายามสร้างความรับรู้ในกระบวนการทำงาน

3.3 องค์ประกอบของเรื่องเล่า

สุรพันธ์ วิโรจน์กุล (2561 : 275) ได้กล่าวว่างค์ประกอบของเรื่องเล่า มีดังนี้

1. เหตุการณ์ (Event) ประกอบด้วยเหตุการณ์หลัก (Kernel) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เป็นจุดสำคัญของเรื่องและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของเรื่อง ส่วน เหตุการณ์รอง (Satellites) เป็นผลจากเหตุการณ์หลัก เหตุการณ์รองนี้มีหน้าที่ให้การเติมเต็มเรื่อง ตกแต่งเรื่องเท่านั้น

2. ตัวละคร หรือบุคคล (Character) เป็นองค์ประกอบที่เน้นไปที่ตัวบุคคล รูปร่าง หรือสิ่งมีชีวิต หรือสิ่งอื่นๆซึ่งมีหน้าที่คิดและเป็นผู้สื่อสารในเรื่อง สิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงเกี่ยวกับตัวละครคือ ตัวละครมี บุคลิกลักษณะ อย่างไร

3. ฉาก หรือสถานที่ (Setting) ฉากมีผลต่อบรรยากาศของเรื่อง รวมถึงเกี่ยวข้องกับโครงเรื่องและตัวละครด้วย

4. ความสัมพันธ์ในแง่เวลา (Temporal Relations) ในแต่ละเรื่องราว ผู้เขียนจะต้องวิเคราะห์ว่า เหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น เกิดในช่วงระยะเวลาสั้นๆ หรือยาวนานข้ามปี รวมถึงแต่ละเหตุการณ์ที่เกิด จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันหรือไม่ อย่างไร

5. ความสัมพันธ์ในแง่ของเหตุและผล (Causal Relations) เป็นเรื่องที่โยงจากเหตุมาหาผล หรือ โยงจากผลมาหาเหตุ

6. ความคิดหลัก (Theme) คือประเด็นหรือแง่คิดซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของเรื่องทั้งหมด

7. ผู้เล่าเรื่อง หรือผู้ส่งสาร (Narrator) คือบุคคลผู้ที่ทำหน้าที่เล่าเรื่องให้ผู้่านรับรู้

8. ผู้อ่าน หรือผู้รับสาร (Audience) คือ ผู้ที่รับฟัง หรือ อ่านเรื่องเล่า ซึ่งอาจเป็นคนๆเดียว หรือเป็นกลุ่ม หรือเป็นมวลชน (Mass)

ณัฐ เลิศสุธรรม (2559 : 112) เรื่องเล่าเป็นการเขียนร้อยแก้วประเภทบันเทิงคดีชนิดหนึ่ง ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1. ชื่อเรื่อง ชื่อเรื่องต้องกะทัดรัด เร้าความสนใจ
 2. ตัวละคร ตัวละครที่น่าสนใจอย่างน้อยควรมีหนึ่งตัว โดยทั่วไปแล้วตัวละครอาจเป็นใครก็ได้ อาจเป็นคนหรือสัตว์ก็ได้
 3. โครงเรื่อง โครงเรื่องประกอบด้วยเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ตัวละครต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่ชวนท้าทาย และพยายามเอาชนะเหตุการณ์นั้น ผลที่เกิดขึ้นอาจตื่นเต้น เศร้า หรือชวนขบขันก็ได้ การลำดับเรื่อง ไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับเวลา อาจเริ่มตอนหนึ่งตอนใดแล้วย้อนกลับไปกลับมาก็ได้
 4. ฉาก ได้แก่ สถานที่ ช่วงเวลา และบรรยากาศที่เรื่องนั้นเกิดขึ้น ฉากจะต้องเหมาะสมแก่เรื่อง
 5. การเปิดเรื่อง การเปิดเรื่องจะต้องเร้าใจ ชวนให้ติดตามเรื่องต่อไป
 6. การคลี่คลายปมของเรื่อง การบรรยายเรื่องควรคลี่คลายไปตามลำดับขั้น เพื่อทวีความเร้าใจของผู้อ่านไปเรื่อย ๆ จนถึงเหตุการณ์ที่สำคัญที่สุด ซึ่งเรียกว่า Climax
 7. การปิดเรื่อง เรื่องเล่าจะต้องจบลงโดยให้เป็นที่พอใจของผู้อ่าน เรื่องตอนจบจะต้องคลี่คลายมาจากเหตุการณ์ในเรื่อง เป็นสภาวะอย่างใดอย่างหนึ่งที่ตัวละครต้องประสบในเหตุการณ์นั้น ๆ เช่น ความสุข ความสำเร็จ ความขบขัน ความเศร้า ความผิดหวัง ความประหลาดใจ
 8. การใช้โวหารและบทสนทนา เรื่องเล่าควรใช้บรรยายโวหารที่กะทัดรัด เลือกใช้คำอย่างพิถีพิถัน ผู้ประยอกระชับรัดกุมมีความหมายตรงตามที่ผู้เขียนต้องการ ตอนใดควรใช้บทสนทนา ก็ใช้ให้เหมาะสมแก่ตัวละคร
 9. ข้อคิด เรื่องเล่ามีความมุ่งหมายเพื่อความสนุกเพลิดเพลินเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ดีควรจะได้แทรกข้อคิดอย่างใดอย่างหนึ่งไว้ด้วย
- จากการศึกษาองค์ประกอบของเรื่องเล่า สรุปได้ว่า องค์ประกอบของเรื่องเล่าควรประกอบไปด้วย ชื่อเรื่อง การเปิดเรื่อง สถานการณ์ สถานที่ โครงเรื่องของเหตุการณ์ และประสบการณ์ที่น่าสนใจ

3.4 หลักการและแนวทางการเขียนเรื่องเล่า

สุรพันธ์ วิโรจน์ดูล (2561 : 277) ได้กล่าวว่าหลักการและแนวทางการเขียนเรื่องเล่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งทุกคนสามารถเขียนได้ดีโดยมีการฝึกฝนจนเกิดประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เมื่อฝึกฝนมาก ทักษะ/เทคนิคการเขียนจะมากขึ้นตาม โดยมีรูปแบบที่ไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือน สำหรับหลักการและเทคนิคขั้นตอนในการเขียนเรื่องเล่ามีรายละเอียด ดังนี้

1. หัวใจของเรื่อง เป็นข้อที่ควรให้ความสำคัญอันดับแรก ซึ่งเป็นประเด็นที่เราจะสื่อสารกับผู้อ่านในเรื่องเล่าเรื่องนี้ว่าคืออะไร และยังเป็นตัวช่วยกรองว่าเหตุการณ์ไหนที่เราควรจะใส่เข้ามา

ในเรื่องโดยลักษณะหัวใจของเรื่องที่ตี ควรเป็นประเด็นใหม่ที่ผู้คนไม่เคยรับรู้มาก่อนและกระท้วงกว้าง

2. โครงเรื่อง (Plot) สรุปเรื่องราวทั้งหมดของเรื่องเล่าอย่างย่อ ซึ่งควรมี 3 – 4 บรรทัด หรือ 3 - 4 ประโยค

3. การเดินเรื่อง ไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับเวลาตามโครงเรื่องเสมอไป สามารถสลับไปมาได้ แต่หัวใจสำคัญอยู่ที่การอนุญาตให้เรื่องราวหรือเหตุการณ์เป็นตัวเล่าเรื่อง ไม่ใช่ให้เราเป็นคนตัดสินเรื่องราวที่เล่า ซึ่งจะทำให้เรื่องเล่ามีพลัง

สรณัฐ ไตลังคะ (2560 : 89-91) หลักการสำคัญของการเขียนเรื่องเล่าการเขียนเรื่องเล่าถ้ามีองค์ประกอบที่ครบถ้วน เรื่องเล่านั้นจึงจะน่าสนใจ ทำให้ผู้อ่านเข้าถึงเรื่องราวเข้าใจประเด็นของเรื่องเล่าตั้งแต่ต้นจนจบ ไม่มีคำถามเกิดขึ้นเมื่ออ่านจบ โดยองค์ประกอบของการเขียนสำหรับการเขียนเรื่องเล่าให้ตี มีดังนี้

1. การปูพื้น ทำให้เรื่องเล่ามีพลังในการนำเสนอ โดยมี 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ การเกริ่นนำเป็นการ บอกว่าเรื่องที่เราจะเกี่ยวกับอะไร และการสร้างฉาก เป็นการให้ฉากของเรื่องราวว่าเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน สถานการณ์เช่นใดก่อนการนำเสนอตัวละคร

2. แนะนำตัวละคร ตัวละครไม่ควรเปิดตัวพร้อมกัน ควรเปิดตัวทีละตัว จะทำให้เรื่องน่าติดตาม ซึ่งการ เปิดตัวละครนั้นไม่มีรูปแบบที่ตายตัว โดยหลักการสำคัญคือ แนะนำตัวละครแต่พอสมควรแล้ว เดินเรื่องไปเรื่อยๆ ที่สำคัญ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ตัวละครพบเจอต้องมีความสำคัญหรือมีปม ขัดแย้ง ซึ่งมักใส่เข้ามาตอนกลางเรื่อง หลังจากปูเรื่องราว และแนะนำตัวละครเสร็จแล้ว

3. จุดเด่นของเรื่อง (Highlight) หรือปมขัดแย้ง (Tension) มีความสำคัญต่อเรื่องเล่ามาก เป็นส่วนที่ทำให้คนอ่านชวนติดตามหรือลุ้นเป็นระยะ และเอาใจช่วยตัวละครให้ฟันฝ่าอุปสรรคไปได้ ในท้ายเรื่อง แต่ไม่ควรมีมาก และไม่ควรเกิน 2 – 3 เหตุการณ์สำคัญ

4. ส่วนสรุป หรือคลี่คลายเหตุการณ์ ไม่จำเป็นต้องสรุปท้ายเรื่องเสมอไป หรือสรุปเป็นข้อๆ แต่ต้อง หาบทสรุปที่รับกับหัวใจของเรื่อง โดยการสรุปที่ดีควรสรุปด้วยเรื่องราวสั้นๆ แสดงให้เห็นการ คลี่คลายของเหตุการณ์หรือปมขัดแย้งที่ได้ขมวดปมไว้ และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ผู้เขียน ต้องสรุปให้เป็นบทเรียนของชีวิต เพื่อให้ผู้อ่านนำไปใช้เป็นกรณีศึกษาได้

ณัฐ เลิศสุธรรม (2559 : 113) กล่าวว่าเทคนิคการเขียนเรื่องเล่า มีดังนี้

1. การถ่ายทอดเรื่องราว ควรบอกเล่าด้วยภาษาและสไตล์การเขียนที่เข้าใจง่าย การย่อหน้า และ การเขียนในแต่ละย่อหน้า หลักการสำคัญคือ แต่ละย่อหน้าต้องมีใจความเดียวกันทั้งย่อหน้า และ ไม่ควรเกิน 7 – 10 ประโยคหรือบรรทัด องค์ประกอบ 1 สร้างฉาก นำผู้อ่านสู่โลก ของเรื่องเล่า องค์ประกอบ 2 เปิดตัวละคร องค์ประกอบ 3 ดำเนินเรื่องให้ เข้มึงเกลิยว สู่จุดสำคัญ องค์ประกอบ 4 การคลี่คลาย ของเรื่อง เอกกนก พนาดำรง งานจัดการความรู้ การเขียนเรื่องเล่า

2. การเขียนโดยใช้บทสนทนาในการดำเนินเรื่อง ต้องสร้างภาพให้คนอ่านได้รับรู้ไปพร้อมกันว่าใคร ทำอะไรอยู่ คำพูดแต่ละคำใครเป็นคนพูด พูดในอารมณ์และสถานการณ์อย่างไร ต้องอธิบาย ทำทางให้ชัดเจน

3. การเขียนบรรยายฉาก ตัวละคร เหตุการณ์และเรื่องราว ต้องให้คนอ่านเห็นว่าเกิดอะไร (What) เกิดขึ้นกับใคร (Who) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ซึ่งเป็นการบรรยายลักษณะตามที่เกิดขึ้นจริง และที่สำคัญ การเขียนเชิงคุณภาพต้องบรรยายเชิงคุณภาพหรือเรื่องราวเหตุการณ์ (Narration) เชิงคุณภาพที่จะอธิบายว่าเป็นอย่างไร (How) และอธิบายให้รู้ถึงเบื้องหลัง เหตุการณ์หรือที่มาที่ไปของเหตุการณ์ว่า ทำไม (Why) จึงเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้น

4. วิธีการสรุปประเด็น เชื่อมต่อ หรือส่งต่อประเด็นในแต่ละตอน ต้องสรุปให้ได้ว่า เรื่องเล่านี้มี ความสำคัญต่อหัวใจหรือประเด็นหลักของเรื่องอย่างไร

5. การเปิดเรื่อง ต้องเป็นเรื่องราว เหตุการณ์ หรือฉากที่สะท้อนให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กับ เนื้อเรื่อง หรือประเด็นหลักของเรื่อง

6. หากมีการอ้างอิงข้อมูลจากเว็บไซต์ หนังสือ หรือจากแหล่งอื่นๆ ควรระบุแหล่งที่มาอย่างชัดเจน ควรระมัดระวัง ในการพาดพิงถึงบุคคล หน่วยงาน ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหาย

7. วิธีการสรุปและทิ้งท้าย เป็นส่วนสำคัญที่สุดเท่ากับส่วนขึ้นต้นก็ว่าได้ โดยหลักการส่วนนี้จะ นำเสนอข้อเสนอที่เราคิดว่าเป็นไปได้หรือเป็นส่วนที่แสดงความคิดรวบยอดของทั้งเรื่องที่เขียน

จากการศึกษาหลักการและแนวทางการเขียนเรื่องเล่า สรุปได้ว่า การเขียนเรื่องเล่า ถ้ามีการวางโครงเรื่องที่ดี กำหนดองค์ประกอบชัดเจน จะเป็นตัวกำหนดทิศทางการเขียนไม่ให้หลงประเด็น เนื้อหาจะเรียงลำดับความสำคัญและเชื่อมโยงกัน อีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งคือ ต้องตอบตัวเองให้ได้ว่า เรื่องที่เขียนมีวัตถุประสงค์ในการเขียนเพื่ออะไร ซึ่งวัตถุประสงค์จะเป็นตัวกำหนดรูปแบบการนำเสนอ การใช้ภาษา และลักษณะของเนื้อหา โดยประโยชน์ที่ได้รับ จากการเขียนเรื่องเล่า จะทำให้เราได้ผ่อนคลาย ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ได้ตรงความคิดที่ผ่านมาระดับความคิดอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ไปอีกขั้น และเก็บไว้เป็นความรู้ เป็นตำนานแห่งความภาคภูมิใจ

4. แนวความคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิต

มนุษย์ทุกคนล้วนมีศักยภาพในตนเองและมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล แต่เป้าหมายที่แท้จริงของมนุษย์อาจไม่แตกต่างกันนั้น ก็คือ ชีวิตที่มีความเจริญงอกงามและมีความสุข จะต่างก็เพียงแต่วิธีการหรือวิถีการดำเนินชีวิตซึ่ง แต่ละบุคคลเลือกที่จะเดินทางไปสู่เป้าหมายของตนเอง การดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตของแต่ละบุคคล ย่อมเป็นผลมาจากแนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตหรือประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคลนั้น ๆ จากการศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีแนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตที่หลากหลาย ดังนี้

ประเวศ วะสี (2561 : 19 - 24) ได้กล่าวถึงการดำรงชีวิตที่มีคุณค่าหรือมีวิถีที่ถูกต้อง ทุกคนควรที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยการดำรงชีวิตที่มีคุณค่า 5 ประการ คือ

1. ปลุกมโนสำนึกแห่งความเป็นมนุษย์ จุดเริ่มต้นของการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าอยู่ที่การ ปลุกมโนสำนึกแห่งความเป็นมนุษย์ของตนเองให้ตระหนักว่า เรามีศักยภาพที่จะเรียนรู้ที่จะรักและที่จะ เป็นอิสระ คือ พ้นจากความบีบคั้นใด มโนสำนึกทำให้เกิดพลังอำนาจแห่งเจตจำนง พลังนี้ก่อให้เกิด พลังชีวิต ช่วยให้ชีวิตดำรงอยู่ได้และมีความสำเร็จ

2. สัมผัสเพื่อนมนุษย์และธรรมชาติ ในสังคมสมัยใหม่ ชีวิตและการทำงานของคนอยู่กับ ความเทียม ทำให้แปลกแยกจากธรรมชาติและเพื่อนมนุษย์ ชีวิตมนุษย์ที่แปลกแยกจากธรรมชาติและ จากเพื่อนมนุษย์ทำให้เกิดปัญหาทางจิต สังคม และปัญญา อันเป็นต้นเหตุแห่งปัญหาต่างๆ เป็นอัน มาก ในสังคมปัจจุบันชีวิตที่มีคุณค่าต้องพยายามให้สัมผัสกับธรรมชาติและสัมผัสกับชีวิตเพื่อนมนุษย์ ไว้เสมอ ๆ เพื่อพัฒนาจิตใจให้ละเอียดอ่อน และพัฒนาจิตวิญญาณให้สูงขึ้น ซึ่งจะทำให้ชีวิตมีคุณค่ายิ่งขึ้น

3. ขยายความรักเพื่อนมนุษย์และความรักธรรมชาติออกไปอย่างกว้างขวางโดยปราศจาก เงื่อนไขทางลัทธิ อุดมการณ์ หรือชนชั้นใด ๆ ให้จิตใจเต็มไปด้วยมิตรไมตรีและเอื้ออาทรต่อสรรพสิ่ง ทั้งหลาย มีความรักสากล เมื่อทำได้ดีดังนี้มากขึ้นเรื่อย ๆ จิตใจจะสงบ ประสบความงาม สุขและ อิสระภาพ ทำให้อยู่ในฐานะที่ พร่อมจะเรียนรู้จากทุกสิ่งทุกอย่าง ทุกสถานการณ์ตามความเป็นจริง ตามปกติมนุษย์เรียนรู้ได้ยากเพราะมัวไปข้องติดอยู่ในอารมณ์แต่เมื่อมีความรักสากลแล้ว สามารถ เรียนรู้ได้จากคนทุกคนและจากทุกสถานการณ์จะทำให้มีศักยภาพมาก

4. รวมกลุ่มทำให้เกิดความเป็นชุมชน การรวมกลุ่มของบุคคลจำนวนหนึ่งที่มี วัตถุประสงค์ร่วมกันมีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้และการกระทำร่วมกัน และมีองค์กรจัดการ จะเกิดความอบอุ่นและความสุขอย่างท่วมท้น มีพลังการเรียนรู้และพลังการสร้างสรรค์สูงมาก เมื่อเกิด สภาพดังกล่าวขึ้นเรียกว่า มีความเป็นชุมชน และเครือข่ายของชุมชน จะทำให้แก้ปัญหาได้ทุกชนิด

5. การเป็นบุคคลเรียนรู้ในยุคสมัยแห่งความสลับซับซ้อนและความเปลี่ยนแปลง อย่าง รวดเร็ว คนทุกคนต้องเป็นบุคคลเรียนรู้และมีกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม สามารถเรียนรู้ได้ จาก

ทุกคนและทุกสถานการณ์การรู้อะไรแจ่มแจ้งทำให้เกิดความสุข เพราะทำให้เกิดอิสรภาพ หรือการหลุดพ้นจากความไม่รู้ความไม่รู้ทำให้เกิดความบีบคั้น การเรียนรู้อะไรที่ถูกต้องทำให้รู้ความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติมนุษย์และสังคมทั้งทางวัตถุธรรมและนามธรรม รวมไปถึงจนถึงทางวิญญาณ การรู้ความจริงทำให้มีศักยภาพสังคมเรียนรู้ และบุคคลจะต้องเป็นบุคคลเรียนรู้อะไรที่ชีวิตมีคุณค่ายิ่ง

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2559: 41 - 42) ได้กล่าวถึงแนวคิดวิถีชีวิตที่จะดำรงคุณค่าหรือเพิ่มคุณค่าให้กับชีวิตไว้ดังนี้

1. สร้างสมดุลทางกายภาพ คือ การทำให้ร่างกายแข็งแรงสุขภาพกายดี
2. สร้างสมดุลทางจิต คือ การทำให้จิตมีความมั่นคง สุขภาพจิตดี
3. สร้างสมดุลทางสังคม คือ การทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่น กลุ่มเพื่อนมั่นคง
4. สร้างสมดุลทางเศรษฐกิจ คือ การทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคง
5. สร้างสมดุลทางจิตวิญญาณ คือ การมีคุณธรรมจริยธรรม ทำประโยชน์ตน พร้อมๆ ไปด้วยกับประโยชน์ท่านด้วย
6. ส่งเสริมสมดุลทางธรรมชาติคือ การทำให้ธรรมชาติคงความหลากหลาย สามารถรักษาความสมดุลในระบบนิเวศ

สุเมธ ตันติเวชกุล (2558: 2) ได้กล่าวถึงแนวคิดวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ว่าเป็นปรัชญาที่มีมิติครอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ 1) มิติด้านเศรษฐกิจ 2) มิติด้านจิตใจ 3) มิติด้านสังคม และ 4) มิติด้านวัฒนธรรม ซึ่งในมิติด้านจิตใจ หมายถึง การมีจิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดีพอประมาณและ พอใจในสิ่งที่มียินดีในสิ่งที่ได้ไม่โลภ ปฏิบัติตามทางสายกลางหรือมีสมาธิมาปฏิบัติในการดำรงชีวิต นั่นคือ การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล ซึ่งมีความหมายดังนี้

เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล คือความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงใหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด หากกล่าวโดยสรุปคือ หันกลับมายึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นพื้นฐานของความมั่นคง ในการดำรงชีวิตที่ส่งผลให้สามารถพึ่งตนเองได้โดยใช้หลักการพึ่งตนเอง 5 ประการ คือ

1. การพึ่งตนเองทางด้านจิตใจ
2. การพึ่งตนเองทางด้านสังคม
3. การพึ่งตนเองทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ
4. การพึ่งตนเองทางด้านเทคโนโลยี
5. การพึ่งตนเองทางด้านเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ รัชชชัย พิษผล (2559: 132) ได้อธิบายไว้ว่าแนวความคิดการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เราสามารถยึดเป็นหลักในการปฏิบัติได้กับทุกอาชีพ นั่นคือ

1. การจะทำงานอะไรต้องเริ่มต้นด้วยการเรียนรู้ก่อน ต้องมีสติจึงจะเกิดปัญญา
2. ต้องมีความอดทนมุ่งมั่น ยึดหลักธรรมะ ความถูกต้องจะทำให้เราสามารถ เผชิญหน้ากับทุกสิ่งทุกอย่างได้โดยไม่หวาดกลัว
3. ต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน เรียบง่ายและประหยัด
4. ทำงานโดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ไม่หวังผลอันใด เมื่องานนั้นสำเร็จจุลวงสิ่งที่เราจะได้รับก็คือ ความสุขในการที่เราทำเพื่อผู้อื่นนั่นเอง
5. ต้องรับฟังความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นบ้าง เพื่อไม่ให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกัน
6. ควรมีความขยันหมั่นเพียร และมีความตั้งใจจริงในการทำงานเพื่อที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ
7. ต้องมีความสุจริตและมีความกตัญญูซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด
8. ควรฟังตนเองให้ได้ก่อนที่จะฟังคนอื่น และส่งเสริมคนเก่ง คนดีไม่อิจฉาเพื่อนร่วมงาน
9. ทำอย่างใดมาจะได้ผลอย่างนั้นตอบแทน ทรงสอนว่าถ้าปลูกมะม่วงก็จะได้ มะม่วง ถ้าปลูกความดีก็จะได้ความรักกลับมา
10. ต้องมีความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ครอบครัว สังคม และประเทศชาติจึงจะอยู่รอดได้ จากการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิต ผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาใช้ในการศึกษาวิจัยเรื่องเล่าชาวสวนทุเรียน โดยนำมาประยุกต์ในการสัมภาษณ์ประวัติและวิถีชีวิตในการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวสวนทุเรียน ตำบลยางหัก อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี

5. แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจการเกษตร

วิวัฒนาการและบทบาทของธุรกิจการเกษตร วิตุประสงค์ของการผลิตด้านการเกษตรในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่เกษตรกรทำการเกษตรเพื่อการบริโภคเพียงอย่างเดียวได้ เปลี่ยนเป็นการผลิตเพื่อการค้า ส่งผลทำให้รูปแบบการ ผลิตเปลี่ยนแปลง และเกษตรกรจำเป็นต้องพึ่งพาเทคโนโลยีต่างๆในการเพิ่มผลผลิตเพื่อตอบสนอง ความต้องการของตลาด นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังมีผลต่อการพัฒนาการทางธุรกิจ การเกษตร ทำให้ธุรกิจการเกษตรมีบทบาทต่อเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งธุรกิจการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ธุรกิจการจำหน่ายปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช อุปกรณ์ทางการเกษตร เครื่องจักรกลการเกษตร อาหารสัตว์ และเวชภัณฑ์สัตว์ นอกจากนี้ยังมีธุรกิจการผลิตสินค้าเกษตร ธุรกิจการแปรรูปสินค้าเกษตร ธุรกิจการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรภายในและต่างประเทศ ซึ่งในบทนี้ จะอธิบายถึงความหมาย วิวัฒนาการ บทบาทและความสำคัญของธุรกิจการเกษตร

5.1 ความหมายของธุรกิจการเกษตร

วีรุธ มาฆะศิรานนท์ (2555 : 30) ให้ความหมายของ ธุรกิจการเกษตร หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทั้งหลายนับตั้งแต่การผลิตและจำหน่ายปัจจัยการผลิต การผลิตสินค้าเกษตรในระดับฟาร์ม การเก็บรักษา การแปรรูปสินค้าเกษตร และการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรและผลิตผลพลอยได้ ดังนั้น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรทุกประเภทถือว่าเป็นธุรกิจการเกษตรทั้งสิ้น

พิบูลย์ เจียมอนุกุลกิจและคณะ (2556 : 27) ให้ความหมาย ธุรกิจการเกษตร หมายถึง (Agriculture) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง และป่าไม้

สมคิด ทักษิณาวิสูทธิ์ (2553 : 47) ให้ความหมายของธุรกิจการเกษตร (Agribusiness) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทั้งหลายนับตั้งแต่การผลิต และจำหน่ายปัจจัยการผลิต การผลิตสินค้าและผลิตผลพลอยได้ หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ทุกประเภทถือว่าเป็นธุรกิจการเกษตรทั้งสิ้น

จากความหมายของธุรกิจการเกษตร สรุปได้ว่า ธุรกิจการเกษตร หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทั้งหลายนับตั้งแต่การผลิต และจำหน่ายปัจจัยการผลิต การผลิตสินค้าและผลิตผลพลอยได้ หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

5.2 ประเภทของธุรกิจการเกษตร

พิบูลย์ เจียมอนุกุลกิจและคณะ (2556 : 30-33) ได้แบ่งประเภทของธุรกิจการเกษตรไว้ดังนี้

1. ธุรกิจการเกษตรในด้านปัจจัยการผลิตได้แก่ ธุรกิจที่เมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย สารเคมี กำจัดศัตรูพืช เครื่องจักรกลการเกษตร อาหารสัตว์ ผลิตภัณฑ์เวชภัณฑ์ยาสัตว์
2. ธุรกิจการเกษตรในด้านการบริการธุรกิจเกษตร ได้แก่ เช่น ธุรกิจการให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรในการเตรียมดิน การเก็บเกี่ยว การให้บริการเช่าโกดังสินค้าพืชผลทางการเกษตร และการบริการขนส่งผลิตผลทางการเกษตร
3. ธุรกิจการผลิตสินค้าเกษตรได้แก่ ธุรกิจการผลิตจากพืช สัตว์ ประมง และป่าไม้
4. ธุรกิจการการตลาดและจัดหาสินค้าเกษตร ได้แก่ ธุรกิจเกี่ยวกับการรวบรวมสินค้าเกษตร จากแปลงเกษตรกรไปสู่ตลาดท้องถิ่นหรือตลาดปลายทางเพื่อให้จำหน่ายให้กับผู้ขายส่ง โรงงาน แปรรูป หรือผู้ส่งออก เช่น บริษัทรับซื้อข้าวโพดเพื่อจำหน่ายให้กับบริษัทผลิตอาหารสัตว์
5. ธุรกิจการแปรรูป ได้แก่ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพของผลิตผลทางการเกษตรให้อยู่ในรูปผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค เช่น ธุรกิจการแปรรูปผลไม้กระป๋อง ธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง

6. ธุรกิจการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรภายในประเทศ ได้แก่ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ช่องทางการตลาดและการจัดการเกี่ยวกับการกระจายสินค้าเกษตร ทั้งสินค้าผลิตผลทางการเกษตร และสินค้าเกษตรแปรรูป

7. ธุรกิจการส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตร ได้แก่ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าเกษตรระหว่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย การส่งออกสินค้าเกษตรและการนำเข้าสินค้าเกษตร

8. ธุรกิจสินเชื่อการเกษตร ได้แก่ ธุรกิจที่เกี่ยวกับการให้กู้ยืมและให้เครดิตแก่เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การประมง การทำป่าไม้และการเลี้ยงสัตว์

จากการศึกษาประเภทของธุรกิจการเกษตร สรุปได้ว่า ธุรกิจการเกษตรมีหลายประเภท เช่น ธุรกิจการเกษตรในด้านปัจจัยการผลิต ได้แก่ ธุรกิจที่เมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย สารเคมี กำจัดศัตรูพืช เครื่องจักรกลการเกษตร อาหารสัตว์ ผลิตภัณฑ์เวชภัณฑ์ยาสัตว์ ธุรกิจการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรภายในประเทศ ธุรกิจการส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตร เป็นต้น

5.3 บทบาทสำคัญของธุรกิจการเกษตร

วีรวัธ มาฆศรีรานนท์ (2555 : 49-52) กล่าวว่าบทบาทที่สำคัญของธุรกิจการเกษตร มีดังนี้

1. บทบาทในการสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ธุรกิจการเกษตรมีบทบาทเกี่ยวข้องกับปัจจัย 4 คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์

2. บทบาทในการช่วยแก้ปัญหาการว่างงานและการกระจายแรงงานธุรกิจ อุตสาหกรรมเกษตรในภูมิภาคช่วยลดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรไปสู่ภาคบริการและ ภาคอุตสาหกรรมอื่น เช่น การเกิดโรงงานน้ำตาลทำให้เกษตรกรมีรายได้และคนในพื้นที่มีงานทำ

3. บทบาทในการทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการต่างๆทั้งในด้านปัจจัยการผลิต การแปรรูป และการส่งออก

4. บทบาทให้รัฐบาลมีรายได้จากการเก็บภาษีอากร รัฐสามารถจัดเก็บภาษีอากรจากธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตร ธุรกิจการนำเข้าและส่งออกสินค้าเกษตร

5. บทบาทในการก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า เช่น การจัดสรรทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ และทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

6. บทบาทในการสร้างความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี

5.4 ความสำคัญของธุรกิจการเกษตร

วีรจ ฆาฆศศรารนนท (2555 : 55) กล่าวว่า การเกษตรมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ โดยมนุษย์รู้จักใช้ประโยชน์อย่างหลากหลายจากพืช สัตว์ ในชีวิตประจำวัน โดยใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตปัจจัย 4 คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค โดยมนุษย์รู้จักเก็บเกี่ยวผลผลิตทางเกษตร นำไปประกอบอาหารรับประทาน สร้างความเจริญเติบโตแก่ร่างกาย นำส่วนต่าง ๆ ของพืชเส้นใยไปผลิตสิ่งทอหรือใช้หนังสัตว์ทำเครื่องนุ่งห่ม ปลูกป่าเพื่อนำไม้ไปเป็นอุปกรณ์การก่อสร้าง สร้างที่พักอาศัย อาคารสถานที่ ทำเฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ต่าง ๆ และปลูกพืชสมุนไพร เพื่อนำไปใช้เป็นยารักษาโรค ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งสิ้นการเกษตรยังมีความสำคัญทางด้านอ

สมคิต ทักษณาวศสุทศ (2553 : 50)ได้อธิบายถึงความสำคัญของ ธุรกิจการเกษตรไว้ 3 ประการ คือ

1. ความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน นอกจากความต้องการอาหารแล้ว มนุษย์ ยังมีความต้องการใช้สิ่งอื่น ๆ อีกในการดำรงชีวิต เช่น เสื้อผ้า ยารักษาโรค โตะ เก้าอี้ โดยสินค้าเหล่านี้มีสินค้าเกษตรเป็นวัตถุดิบในการการผลิต ดังนั้นสินค้าเกษตรจึงมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน ของมนุษย์ทั้งในทางตรงและทางอ้อม
2. ความสำคัญในด้านธุรกิจ การผลิตสินค้าเกษตรจำเป็นต้องผ่านขบวนการต่างๆ มากมาย เช่น ต้องแปรรูปก่อนส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวย่อมมีนักธุรกิจที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ตั้งแต่ผู้นำเข้าปัจจัยการผลิตสินค้าเกษตร ผู้ผลิตสินค้าเกษตร ผู้ค้าปลีกสินค้าเกษตร ผู้ส่งออกสินค้าเกษตร จนถึงมือผู้บริโภค
3. ความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบันธุรกิจการเกษตรมีความเกี่ยวข้อง กับการเกษตรทั้งหมด และอุตสาหกรรมเกษตรเป็นธุรกิจที่มีมูลค่าสูง ส่งผลทำให้รายได้ของ ประเทศเพิ่มขึ้น และมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ

จากความสำคัญของธุรกิจการเกษตร สรุปได้ว่า ธุรกิจทางการเกษตรมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต มีความสำคัญด้านธุรกิจ และมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ

5.5 แนวโน้มของธุรกิจการเกษตรในอนาคต

ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 จนถึงฉบับปัจจุบัน มูลค่าธุรกิจการเกษตรทุกประเภท อันได้แก่ ธุรกิจปัจจัยการผลิต ธุรกิจการผลิต ธุรกิจการแปรรูป ธุรกิจการจัดจำหน่าย ธุรกิจการส่งออกสินค้าเกษตร มีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สมคิต ทักษณาวศสุทศ (2553 : 76) ได้สรุปแนวโน้มธุรกิจการเกษตรไว้ดังนี้

1. เกษตรกรไทยมีแนวโน้มในการเลือกใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆมากขึ้น เพราะการผลิตของเกษตรกรในปัจจุบันให้ความสำคัญด้านคุณภาพ ทำให้เกษตรกรต้องเลือกใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพดี วิวัฒนาการและบทบาทของธุรกิจการเกษตร

2. การผลิตสินค้าเกษตรมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการค้า การผลิตแบบการค้าทำให้เกษตรกร ต้องพึ่งพาดตลาดมากขึ้น นอกจากนั้นเกษตรกรต้องพึ่งพาเทคโนโลยีในการผลิตมากขึ้น เพื่อผลิต สินค้าที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด

3. สินค้าเกษตรมีการแปรรูปมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า และเป็น การสร้างผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

4. มีการผลิตสินค้าเกษตรชนิดใหม่มากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด ซึ่ง ความหลากหลายของชนิดสินค้า ส่งผลทำให้มีจำนวนการผลิตเพิ่มขึ้น จะเห็นได้ว่า การตัดสินใจผลิตสินค้าเกษตรไม่ได้พิจารณาเฉพาะชนิดของสินค้าและปริมาณเท่านั้น แต่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรจำเป็นต้องพิจารณาเรื่องคุณภาพ เพื่อสนองความต้องการของ ตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจการเกษตร สรุปได้ว่าธุรกิจทางการเกษตรมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาคั้งนี้

6. แนวความคิดเกี่ยวกับด้านทำสวนทุเรียน

ประวัติความเป็นมาของทุเรียน ทุเรียนเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงและนิยมบริโภคมากที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพราะมีการเพาะปลูกทุเรียนในเขตร้อนของเอเชียมานาน ทุเรียนเป็นที่รู้จักของหมู่บ้านชาวตะวันตก เป็นครั้งแรกในศตวรรษที่16 โดยมีบทความของนักท่องเที่ยวกคนหนึ่ง ได้เขียนบันทึกว่า “ทุเรียนเป็น ไม้ที่มีรสชาติดียอดเยี่ยม และโดดเด่นมากกว่า ผลไม้ชาติใดในโลก” ทุเรียนเป็นผลไม้ที่มีหลายบทความบันทึกและบรรยายถึงลักษณะเฉพาะในเรื่องของกลิ่นและรสชาติ โดยชาวต่างชาติเห็นพ้องต้องกันว่ากลิ่นของทุเรียนรุนแรงมากเป็นกลิ่นที่ไม่น่าพิสมัยทุเรียนเป็นที่ชื่นชอบของคนไทย ส่วนใหญ่นิยมรับประทานเฉพาะทุเรียนหอมทอง เนื่องจากมีรสชาติดหวานมัน มีลักษณะเนื้อนุ่ม ละเอียดย และมีกลิ่นอ่อน เนื้อทุเรียนประกอบด้วยแร่ธาตุอาหารและวิตามินหลายชนิด ภายหลังจากที่ทุเรียนสุกแล้วทุเรียนแต่ละพันธุ์จะมีกลิ่นเฉพาะตามธรรมชาติของตัวเอง ซึ่งประกอบด้วย น้ำมันหอมระเหยหลายชนิด ที่มีกลิ่นหอมเฉพาะก็มาจากสารประกอบพวกกำมะถันนั่นเอง (ทรงพล สมศรี, 2558)

6.1 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ทั่วไปของทุเรียน

1. ลักษณะต้นทุเรียนเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่สามารถมีอายุยืนถึง 80-150 ปีต้นใหญ่เต็มที่สามารถมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นได้ระหว่าง 80-120 เซนติเมตรเปลือกกลางต้นสีน้ำตาลเข้มหยาบ ลอกเปลือกได้แต่ค่อนข้างลำบาก มีรอยแตกยาวของลำต้น เป็นไม้เนื้ออ่อน กิ่งก้านแตกออกจากลำต้นหลักได้ทุกทิศทางลำต้นอาจตั้งตรง หรือเป็นทรงโค้งขึ้นอยู่กับพันธุ์และการตอบสนองของแสง

2. ลักษณะใบ ทุเรียนเป็นพืชใบเลี้ยงคู่ (Dicotyledonous) ใบเป็นใบเดี่ยวสลับกัน Simple, altermate) ความยาวใบ 15-20 เซนติเมตร กว้าง 5-7.5 เซนติเมตร ใบเรียบสะท้อนแสงสีเขียวด้านบน และสีน้ำตาลเป็นเกร็ดด้านล่างก้านใบกลม ความยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร ปลายใบแหลมแบบ Acuminate ใบอ่อนระยะแรกไม่คลี่ออก ต่อมาจะคลี่ออกและเจริญเป็นใบแก่

3. ลักษณะรากต้นทุเรียนพัฒนามาจากต้นกล้าซึ่งมีรากแก้วรากเดียว (Primary tap root) ที่เจริญจากลำต้นตั้งลงสู่ชั้นดินและมีรากแขนง (Secondary root) ที่แตกออกจากรากแก้ว ส่วนรากชุดที่สาม (Tertiary root) จะแตกออกจากรากแขนง ต้นทุเรียนที่ขยายมาจากส่วนของกิ่ง จะไม่มีรากแก้ว จะมีเฉพาะรากที่แขนงออกจากส่วนล่างของลำต้นทุเรียนไม่มีรากขนอ่อน รากที่ไว้ดูดซึมน้ำ และแร่ธาตุเรียกว่า รากตะขาบ ซึ่งแตกแขนงออกมาจากรากชุดที่ 3 รากตะขาบจะเจริญเติบโตอยู่เฉพาะบริเวณผิวดิน โดยไม่ลึกกว่า 50 เซนติเมตร

4. ลักษณะดอก ดอกทุเรียนเป็นช่อเจริญออกกิ่งก้านสาขาออกจากกิ่งหรือลำต้น ใน 1 ช่อ มีดอก 1-45 ดอก เป็นดอกสมบูรณ์เพศ (Complete flower) โดยมีทั้งเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียอยู่ในดอกเดียวกัน เมื่อกลิบนอกแตกออกกกลีบดอกจะขยายตัวตามยาวและยอดเกสรตัวเมียจะแทงออกมาก่อน โดยอยู่ ตรงกลางและต่อมาช่วงบ่าย ๆ ใกล้เคียงค่ำ ดอกจะบานเต็มที่และส่งกลิ่นหอม โดยเกสรตัวเมียจะพร้อมรับการผสมเกสรก่อน ขณะที่เกสรตัวผู้และอับเกสรตัวผู้จะแตกและปล่อยละอองเกสรในเวลาต่อมาภายหลังจากมีดแล้ว ความสามารถในการงอกของละอองเกสรจะเจริญ ได้ดีที่สุดในช่วงเวลาประมาณ 21.00 น. ดังนั้นการผสมตัวดอกเองอาจเกิดขึ้นได้ยากเนื่องจากเกสรตัวเมียพร้อมรับการผสม แต่เกสรตัวผู้ยังอยู่ภายในดอกและยังไม่แตกใส่ละอองเกสร ทุเรียนพันธุ์ชะนีที่ผสมตามธรรมชาติและผสมเองจะติดผลระหว่างร้อยละ 0-6 พันธุ์ก้านยาวประมาณร้อยละ 7-21 แต่เมื่อมีการช่วยผสมเกสรด้วยมือทำให้มีการติดผลอย่างมาก ภายใน 2 สัปดาห์ หลังจากมีการผสมเกสรต่างพันธุ์ การติดผลของทุเรียนพันธุ์ชะนีมีการติดผลเพิ่มขึ้นร้อยละ 39-70 การผสมเกสร ข้ามพันธุ์หรือการช่วยผสมด้วยมือ นอกจากติดผลดีขึ้นแล้ว ทำให้รูปทรงผลขนาดดีด้วยโดยมี ลักษณะรูปทรงผลเต็มพูสวยงามขึ้น

5. ลักษณะผล ทุเรียนเป็นผลไม้ที่มีเนื้อหุ้มเมล็ดแบบ Aril โดยที่เปลือกกรอบผล มีหนามคมล้อมรอบ แต่ละผลมี 5 พูบางพูมีเมล็ดเต็ม บางพูจะมีเมล็ดลีบ อาจเกิดจากการขาด การผสมเกสร โดยขึ้นอยู่กับแต่ละสายพันธุ์ด้วยเนื้อของผลจะเริ่มพัฒนาตั้งแต่สัปดาห์ที่ 4 หลังจากการผสมเกสรโดยเริ่มเป็นแผ่นบางสีขาวแล้วขยายจนเต็มห่อหุ้มเมล็ด เมื่อผลพัฒนาเป็นผลแก่สีเนื้อจะพัฒนาเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอ่อน เหลืองถึงเหลืองเข้มขึ้นกับแต่ละสายพันธุ์เนื้อจะนุ่มอ่อน เมื่อผลแก่เต็มที่

6. ลักษณะเมล็ด เมล็ดทุเรียนมีลักษณะรูปทรงยาวรีมีสีแตกต่างกันขึ้นกับสายพันธุ์ โดยปกติจะมีสีน้ำตาลเหลืองหรือน้ำตาลแดงเมื่อเล็ดแก่เต็มที่ (ทรงพล สมศรี, 2558)

6.2 จุดกำเนิด ความหลากหลายและการแพร่กระจายพันธุ์ทุเรียน

ทุเรียนมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Durio zibethinus* Murr. เป็นพืชไม้เขตร้อน อยู่ในวงศ์ Bombacaceae (วงศ์ไม้ทุเรียน) ในพืชสกุลทุเรียนประกอบด้วยทุเรียน 27 ชนิด แพร่กระจายอยู่แถบอินโดจีน และแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พืชสกุลทุเรียน (*Durio*) ที่รับประทานได้มีอย่างน้อย 6 ชนิด ได้แก่ทุเรียนป่า ทุเรียนข้าวดีด ทุเรียนรากขา ทุเรียนขนยาว ทุเรียนเต่าและทุเรียนบ้าน (ทรงพล สมศรี, 2558)

6.3 ลักษณะพันธุ์ทุเรียนดั้งเดิม

อภิชาติ ศรีสะอาด (2560) ได้กล่าวถึงลักษณะพันธุ์ทุเรียนดั้งเดิมไว้ดังนี้

1. พันธุ์ลวง ผลทรงรี ขนาดปานกลาง มีความยาว 20-25 เซนติเมตร กว้าง 16-20 เซนติเมตร เปลือกผลสีเขียวอมเหลืองเมื่อผลแก่ผลมี 4-5 พูปลายผลสอบ หนามห่างปานกลางมีขนาดเล็ก ก้านผลสั้น เนื้อหนาปานกลาง เนื้อค่อนข้างหยาบ สีเนื้อเหลืองรสชาติหวาน แต่ละพูมี 1-6 เมล็ด พันธุ์ลวง เมื่อเปลี่ยนเป็นพันธุ์ลูกหลาน ได้แก่กลวงเขียว ชะนีชมพูศรีและย่า มะหวาด

2. พันธุ์กระเกต ผลมีรูปทรงรีขนาดปานกลางถึงใหญ่มีความยาวผล 25 เซนติเมตร กว้าง 21 เซนติเมตรเปลือกมีสีน้ำตาลอมเขียวผลมี 5 พู และปลายผลสอบ หนามโค้งแหลมคม หนามยาวประมาณ 2 เซนติเมตรเนื้อหนาละเอียด สีเหลืองเข้ม รสชาติหวานมันกลิ่นแรงแต่ละพูมี 2-3 เมล็ด เมื่อเปลี่ยนเป็นพันธุ์ลูกหลาน ได้แก่กบแม่เฒ่า กบพวง จอมกบ กบเล็บเหยี่ยวและย่าแพะ

3. พันธุ์ทองสุก ผลมีทรงกลม มีความยาวประมาณ 20 เซนติเมตร กว้าง 19 เซนติเมตร พูเห็นไม่ชัดเจน เปลือกผลค่อนข้างหนาผลมี 5-6 พูมีหนามสีเขียวมน้ำตาลหนาแน่น หนามยาว 1-1.5 เซนติเมตรก้านผลยาว 12-15 เซนติเมตรเนื้อหนาปานกลาง เนื้อละเอียดสีเหลืองรสชาติ หวาน มันมาก กลิ่นอ่อน แต่ละพูมี 3-5 เมล็ด เมื่อเปลี่ยนเป็นพันธุ์ลูกหลาน ได้แก่ก้านยาว ศรีสุวรรณ และ ก้านยาววัดสัก

4. พันธุ์ทองย้อยเดิม ผลมีรูปทรงยาวขนาดปานกลางถึงใหญ่มีความยาวผล 27 เซนติเมตร กว้าง 21 เซนติเมตร ปลายผลแหลม เปลือกผลสีแดงอมเหลือง มีพูชัดเจน 5 พูหนามฐาน

ใหญ่สีเขียว อมน้ำตาล ขั้วผลปลายสอบ เนื้อหนาสีเหลืองเข้ม รสชาติหวานมัน กลิ่นปานกลาง เมล็ดเมื่อเปลี่ยนเป็นพันธุ์ลูกหลาน ได้แก่ทองย้อยฉัตร นมสวรรค์สินสมุทร ฉัตรสีนาก ฉัตรเงิน ฉัตรสีทอง และธรรณีไหว

5. พันธุ์กำป็น ผลมีรูปร่างค่อนข้างกลม ขนาดผลใหญ่ปานกลางถึงใหญ่มีความยาวผล 20 เซนติเมตร กว้าง 18 เซนติเมตรเปลือกสีน้ำตาลอมเขียวและน้ำตาลอมแดงผลมี 5 พูใหญ่ ผลกว้างปลายผลแหลม ขั้วผลกลม หนามหนาสั้น ตรงสีน้ำตาลอมเขียวเนื้อหนา เนื้อละเอียดมาก มีสีเหลืองอ่อนถึงขาวรสชาติหวานมากกลิ่นแรงแต่ละพูมี 1-2 เมล็ด เมื่อเปลี่ยนเป็นพันธุ์ลูกหลาน ได้แก่กำป็นเหลือง ชายมะไฟ และกา ปันสีนาก

พัชรี สำโรงเย็น (2560) กล่าวว่า พันธุ์ทุเรียนเพื่อการค้า พันธุ์ที่นิยมปลูกกันมากมี 4 พันธุ์ คือ หมอนทอง ชะนีก้านยาวและกระดุม ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

1. พันธุ์หมอนทองผลมีขนาดใหญ่ น้ำหนักประมาณ 3-4 กิโลกรัม ทรงผลค่อนข้างยาว มีบ่าผล ปลายผลแหลม พูมักไม่ค่อยเต็มทุกพู หนามแหลมสูง ฐานหนามเป็นเหลี่ยม ระหว่างหนามใหญ่จะมีหนามเล็กวางแซมอยู่ทั่วไป ซึ่งเรียกหนามชนิดนี้ว่า เขี้ยววู ก้านผลใหญ่แข็งแรง ช่วงกลางก้านผลจนถึงปากปลิงจะอ้วนใหญ่เป็นทรงกระบอกเนื้อหนาสีเหลืองอ่อนละเอียด เนื้อค่อนข้างแห้งไม่แฉะติดมือรสชาติหวานมันเมล็ดน้อยและลีบเป็นส่วนใหญ่

2. พันธุ์ชะนีผลมีขนาดปานกลางถึงใหญ่น้ำหนักประมาณ 2.5-3 กิโลกรัม ผลมีรูปทรงหวด กล่าวคือกลางผลป่อง หัวเรียวก้นตัด ร่องพูค่อนข้างลึกเห็นได้ชัดขั้วผลใหญ่และสั้น เนื้อละเอียดสีเหลืองจัดเกือบเป็นสีจำปา ปริมาณการรสชาติหวานมัน เมล็ดค่อนข้างเล็กและมีจำนวนเมล็ดน้อย

3. พันธุ์ก้านยาวผลมีขนาดปานกลางน้ำหนักประมาณ 3 กิโลกรัม ทรงผลกลมเห็นพู ไม่ชัดเจน พูเต็ม ทุกพูหนามเล็กถี่สั้นสม่ำเสมอทั้งผลก้านผลใหญ่และยาวกว่า พันธุ์อื่น ๆ เนื้อละเอียดสีเหลืองหนาปานกลางรสชาติหวานมัน เมล็ดมากค่อนข้างใหญ่

4. พันธุ์กระดุม ผลจะมีขนาดค่อนข้างเล็ก น้ำหนักประมาณ 1 กิโลกรัม ผลมีลักษณะค่อนข้างกลมด้านหัวและด้านท้ายผลค่อนข้างป้าน ก้นผลบวมเล็กน้อย หนามเล็กสั้นและถี่ขั้วค่อนข้างเล็กและสั้น ลักษณะของพูเต็ม สมบูรณ์ร่องพูค่อนข้างลึกเนื้อละเอียดอ่อนนุ่มสีเหลืองอ่อน 13 เนื้อค่อนข้างบางรสชาติหวานไม่ค่อยมันและง่ายเมื่อสุกจัด เมล็ดมีขนาดใหญ่

6.4 หลังการเก็บเกี่ยว

อภิชาติ ศรีสะอาด (2560) กล่าวว่า การเก็บเกี่ยวทุเรียน จะทำการเก็บเกี่ยวทุเรียนที่แก่แล้วเท่านั้นโดยสังเกตจากลักษณะของผลและการนับอายุ ดังนี้

1. ลักษณะผลเมื่อทุเรียนแก่จะพบการเปลี่ยนแปลง

1.1 สีเปลือกจะเปลี่ยนจากเขียวสดเป็นสีน้ำตาลหรือเขียวแกมเทาถ้าฝนน้ำตกหรือชื้นเกินไป
สีน้ำตาลคล้ำ สาก ตรงรอยต่อระหว่างก้านผลตอนบนกับก้านผลตอนล่าง (ปลิง) จะบวมใหญ่ เห็น
รอยต่อชัดเจน

1.2 ปลายหนามแห้ง มีสีน้ำตาล หนามกางออกร่อนหาค่อนข้างห่าง

1.3 สังเกตรอยแยกบนพุ่มซึ่งจะเห็นชัดเจน ยกเว้น พันธุ์ก้านยาวจะเห็นไม่ชัด

1.4 ชิมปลิง ทูเรียนแก่จัด เมื่อตัดขั้วหรือปลิงออกจะพบ น้ำ ไส้ ๆ ไม่ข้น เหนียวและ
เมื่อชิมจะมีรสหวาน

1.5 การเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม ผลทุเรียนที่แก่จัดจะมีเสียงดังหลวม ๆ

พัชรี สำโรงเย็น (2560) การนับอายุโดยนับจำนวนวันหลังจากดอกบานจนถึงวันที่ผลแก่
หรือจะเก็บเกี่ยวได้ จะแตกต่างกันตามสายพันธุ์ดังนี้

1. พันธุ์หมอนทองใช้เวลา 140-150 วัน

2. พันธุ์ชะนีใช้เวลา 110-120 วัน

3. พันธุ์ก้านยาวใช้เวลา 120-135 วัน

4. พันธุ์กระดุมใช้เวลา 90-100 วัน

การนับอายุจะมีความคลาดเคลื่อนเล็กน้อยเนื่องจากสภาพภูมิอากาศเช่นอากาศร้อนแห้งแล้ง
ทุเรียนจะแก่เร็วขึ้น ฝนตกชุกความชื้นสูงทุเรียนจะแก่ช้า เพื่อสะดวกในการเก็บเกี่ยวในการไม่
ผิดพลาดจากการตัดทุเรียนอ่อน เกษตรจะมีการจดบันทึกวันที่ดอกบาน หรือทำเครื่องหมายรุ่น ควร
ใช้สีที่แตกต่างกันต่อการโยนกิ่งในแต่ละรุ่นเพื่อคุณภาพทุเรียนที่ดี

6.5 วิธีการเก็บเกี่ยวทุเรียน

ชินวัฒน์ ยี่พวัฒน์พันธ์ (2551) ได้กล่าวถึงวิธีการเก็บทุเรียนมีดังนี้

1. ใช้ไม้ยาวผูกมัดไว้ตรงปลาย และมีตะกร้อรองรับ หากต้องการทุเรียนโตอาจจะใช้มีด
ตัดขั้ว ผลจะหล่นลงตะกร้อพอดีจากนั้นจึงวางไว้ที่โคนต้น

2. ใช้คนป็นแล้วตัดผลโยนให้คนข้างล่างซึ่งถือกระสอบอยู่เป็นคนรับ เป็นวิธีที่สะดวก
และรวดเร็วแต่ต้องอาศัยความชำนาญมากเพราะอาจเกิดอันตรายได้

3. ปล่อยให้ร่วงหล่นมาเอง สวนทุเรียนที่มีต้น สูงทรงใหญ่การเก็บเกี่ยวทำได้ยากจึงนิยม
ให้ทุเรียนหล่นร่วงลงมาเองแล้วจึงคอยตามเก็บในบริเวณสวน

6.6 การจัดการทุเรียนหลังการเก็บเกี่ยว

พัชรี สำโรงเย็น (2560) ได้กล่าวถึงการจัดการทุเรียนหลังการเก็บเกี่ยว ดังนี้

1. การแช่แข็งเนื้อทุเรียน การจำหน่ายทุเรียนนั้นแบบเดิมเคยจำหน่ายทั้งผล ทำให้มี
ราคาแพงและอาจเก็บรักษาไว้ ไม่ได้นาน รูปแบบการจำหน่ายจึงมีการพัฒนาเป็นการแช่แข็งทุเรียน

สด โดยใช้ระบบไอคิวเอฟ (IQF: Individual Quick Freezing) ที่อุณหภูมิลบ 40 องศาเซลเซียส โดยทุเรียนพันธุ์หมอนทอง ใช้เวลา 30 นาที และพันธุ์ชะนีใช้เวลา 40 นาทีจากนั้นนำไปเก็บรักษาที่อุณหภูมิลบ 20 องศาเซลเซียส ถึงลบ 25 องศาเซลเซียส สามารถยืดอายุการเก็บรักษาได้นาน 12 เดือน โดยคุณภาพ ด้านรสชาติกลิ่น สี ฯลฯ ยังเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค มีคุณค่าทางโภชนาการที่ดี และคุณภาพ ด้านจุลชีววิทยาได้ตามมาตรฐานจุลชีววิทยาผลไม้แช่แข็งของประเทศญี่ปุ่น สำหรับการแช่แข็งโดยใช้ระบบคอนแทค (Contact) ที่อุณหภูมิลบ 40 องศาเซลเซียส ระยะเวลา 4 ชั่วโมง จากนั้นนำไป เก็บรักษาที่อุณหภูมิลบ 20 องศาเซลเซียส ถึงลบ 25 องศาเซลเซียส สามารถยืดอายุการเก็บรักษา ได้นาน 6 เดือน หลังจากนั้นจะเกิดเป็นลักษณะฉ่ำน้ำ เป็นดวง ๆ ที่ผิวทุเรียนด้านนอกและสีผิวเนื้อด้านในเกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นสีม่วงอมน้ำตาล ส่วนคุณค่าทางอาหารทางโภชนาการคงสภาพที่ดี และคุณภาพด้านจุลชีววิทยาได้ตามมาตรฐานจุลชีววิทยาผลไม้แช่แข็งของประเทศญี่ปุ่น

2. การบ่ม ทุเรียนพันธุ์หมอนทองมีปัญหาเรื่องการสุกไม่สม่ำเสมอโดยเฉพาะในผลที่มีขนาดใหญ่ ผู้ส่งออกส่วนใหญ่จึงนิยมจุ่มอีเทรล (Ethrel) ความเข้มข้น 500-2,000 ส่วนต่อล้านส่วน (ppm.) แล้ว ผึ่งไว้ 1 คืน ที่อุณหภูมิห้องก่อนการบรรจุกล่อง เพื่อให้มีการสุกที่ดีขึ้น อีเทรลเป็นสารเคมีที่สลาย ให้เอทิลีน (Ethylene) ซึ่งเป็นฮอร์โมนเร่งการสุกของผลไม้ นอกจากนี้ยังสามารถบ่มทุเรียน โดยใช้ก๊าซเอทิลีน ความเข้มข้น 50 ส่วนต่อล้านส่วน (ppm.) ซึ่งสามารถเร่งการสุกของทุเรียนได้ ภายใน 24 ชั่วโมง ที่อุณหภูมิ 20-25 องศาเซลเซียส วิธีนี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับมากนัก เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าการจุ่มด้วยอีเทรล

3. การใช้บรรจุภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ในการส่งออกทุเรียนทางอากาศได้มีการพัฒนามาจากเชิงมาเป็นกล่อง กระจาดขลุ่ย ส่วนการขนส่งทางเรือมีการพัฒนาใช้ตู้สินค้าเป็นบรรจุภัณฑ์ โดยการเรียงผลทุเรียนบนพาเลทไม้ (Pallet) ให้สูงประมาณ 3 ใน 4 ส่วน ของความสูงตู้สินค้าหรือแบ่งครึ่งตู้ ตามแนวยาวด้วยพาเลทไม้เพื่อให้มีช่องระบายอากาศ ปิดท้ายด้วยแผ่นไม้โปร่งและไม่ปิดประตู เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้ดีก่อนจะพัฒนาใช้ลังไม้ยาวพาราขนาดความจุผลทุเรียนได้ 3-4 ผล เรียงซ้อนกันและขนส่งในตู้สินค้าอุณหภูมิกล่องที่ใช้บรรจุทุเรียนในปัจจุบันมี 2 แบบ คือ

3.1 กล่องขึ้นเดียว (Regular Slotted Container: RSC) ทำด้วยกระจาดขลุ่ย 2 ชั้น ใช้บรรจุทุเรียน 16-19 กิโลกรัม หรือประมาณ 5-9 ผลขึ้นกับขนาดของผล กล่องชนิดนี้จะเรียงทุเรียนได้ 2 ชั้น ในบางครั้งจะบุกล่องด้วยกระจาดขลุ่ยอีกชั้น เพื่อเพิ่มความแข็งแรงของกล่อง ฝาและก้นกล่องจะมีช่องเปิดตรงกันขนาดประมาณ 8*10 เซนติเมตรเพื่อให้อากาศไหลผ่านผลไม้ ในกล่องได้ดีขึ้น กล่องชนิดนี้ส่วนใหญ่ใช้กับการส่งออกทุเรียนไปยังประเทศจีน

3.2 กล่องฝาครอบ (Telescopic box) ทำด้วยกระจาดขลุ่ย 2 ชั้น ใช้บรรจุทุเรียน 10-12 กิโลกรัม หรือประมาณ 3-4 ผลเรียงทุเรียนได้เพียงชั้นเดียวกล่องชนิดนี้ส่วนใหญ่ใช้กับการส่งออกทุเรียนไปประเทศไต้หวัน

จากการสำรวจพบว่า ขนาดของกล่องแต่ละแบบมีความแตกต่างกันบ้างจำนวนและขนาด ของรูระบายอากาศไม่เท่ากัน การเรียงทุเรียนในกล่องโดยทั่วไปจะเรียงผลตาม แนวนอน และใช้กระดาษลูกฟูกันระหว่างชั้น ในกรณีที่เรียงแบบ 2 ชั้น เพื่อป้องกัน หนามชำ และ หนามแทง (ภาพที่ 2-12 จะเห็นได้ว่า กล่องบรรจุทุเรียนยังไม่มีกำหนดขนาดมาตรฐานไม่ว่าจะเป็นบรรจุภัณฑ์เพื่อการส่งออกทางอากาศ หรือใช้กับตู้สินค้าปรับอากาศ(Reefer container)

4. การเก็บรักษา

4.1 อุณหภูมิและความชื้น รักษาทุเรียนได้นานขึ้น ในสภาพอุณหภูมิห้องปกติ(28-30 องศาเซลเซียส) ผลทุเรียนแก่จะสุกภายใน 4-7 วันหลังจากนั้นผลจะเป็นสีเหลืองและแตกเนื้อนุ่ม และมีความแฉะมากขึ้นจนรับประทานไม่ได้การเก็บรักษาที่อุณหภูมิต่ำที่เหมาะสม (14-15 องศาเซลเซียส) ช่วยชะลอการเปลี่ยนแปลงคุณภาพและทำให้ทุเรียนได้นาน 10-16 วัน การเก็บรักษาทุเรียนดิบที่อุณหภูมิต่ำเกินไป ผลทุเรียนอาจแสดงอาการสะท้อนหนาว (Chilling Injury: CI) ได้ อาการที่พบคือ ทุเรียนไม่สุกเปลือกเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเปลือกหนา มาเก็บรักษาที่อุณหภูมิห้องทุเรียนจะ แสดงอาการรุนแรงขึ้น คือเปลือกปริแตก ก้านและปลิงเหี่ยวผิวเปลี่ยนสีเป็นสีน้ำตาลคล้ำ และเน่าเสียง่าย ความรุนแรงของอาการขึ้นกับอายุการเก็บเกี่ยวความสุกอุณหภูมิและระยะเวลาการเก็บรักษาไม่เหมาะสม

4.2 วิธีเสริมในการช่วยรักษาคุณภาพทุเรียน

4.2.1 การใช้สารเคลือบ คุณสมบัติที่สำคัญของสารเคลือบผิว คือช่วยลดการสูญเสียจากผลผลิต ลดอัตราการหายใจ ชะลอการสุกของผลไม้โดยลดการแลกเปลี่ยนของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ภายนอก ซึ่งการลดระดับออกซิเจนและการเพิ่มคาร์บอนไดออกไซด์ภายใน ผลทำให้ผลผลิตมีอัตราการหายใจต่ำลง ส่งผลให้การสร้างและทำงานของเอทิลินเกิดขึ้นได้น้อย เนื่องจากก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จะขัดขวางการทำงานของเอทิลินจึงสามารถชะลอการสุกได้อีกด้วยการเคลือบผิวทุเรียนพันธุ์ชะนีด้วย Sta-fresh # 7055 ความเข้มข้น 20 เปอร์เซ็นต์หรือ Tandam ความเข้มข้น 8 เปอร์เซ็นต์ที่ผสมหรือไม่ผสม GA3 ความเข้มข้น 100 ส่วนต่อล้านส่วน (ppm.) จะช่วยรักษาคุณภาพทุเรียนได้นานขึ้น 2-6 วัน เมื่อเก็บที่อุณหภูมิห้องโดยทุเรียนมีคุณภาพ การรับประทานที่ดีแต่การใช้สารเคลือบผิวความเข้มข้น สูงเกินไปอาจมีผลเสียทำให้ทุเรียนสุกไม่สม่ำเสมอ หรืออาจไม่สุกก็ได้

4.2.2 การเก็บรักษาในสภาพควบคุมบรรยากาศ (Controlled Atmosphere Storage: CA) ในสภาพบรรยากาศที่มีออกซิเจนต่ำ (2-5 เปอร์เซ็นต์) และหรือมีคาร์บอนไดออกไซด์สูง (3-10 เปอร์เซ็นต์) จะช่วยชะลอการเปลี่ยนแปลงทางเคมีภายในผลไม้เช่นเดียวกับการเคลือบผิว แต่เก็บในสภาพที่มีการควบคุมการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของผลผลิตผลได้ดีขึ้น ในการทดลองการเก็บรักษาทุเรียนพันธุ์หมอนทองในสภาพบรรยากาศที่มีออกซิเจนผสมกับไนโตรเจนให้มีออกซิเจนความ

เข้มข้น 3-10 เปอร์เซ็นต์เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 15 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ 90-95 เปอร์เซ็นต์นั้นพบว่า สภาพบรรยากาศที่มีออกซิเจนความเข้มข้น 3-5 เปอร์เซ็นต์ทำให้ทุเรียนสุกไม่สม่ำเสมอ ส่วนสภาพบรรยากาศที่มีออกซิเจนความเข้มข้น 7-10 เปอร์เซ็นต์นั้นพบว่า สามารถ บ่มทุเรียนให้สุกได้ ภายหลังการเก็บรักษาโดยไม่มีอาการผิดปกติแม้จะเก็บรักษานาน 4 สัปดาห์แต่ปัญหาสำคัญที่พบคือการเน่าเสียทั้งที่เกิดจากเชื้อที่แฝงมากับผลทุเรียนและจากการเน่าเสียสู่ผล ทางซั้วและก้านผล ดังนั้นการเก็บทุเรียนสดทั้งผลให้นาน 3-4 สัปดาห์เพื่อการส่งออกทางเรือไปยังประเทศที่นอกเหนือจากตลาดหลักในปัจจุบันจะต้องมีวิธีการควบคุมโรค

4.2.3 การลดอุณหภูมิ (Precooling) การลดอุณหภูมิของผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวเป็นการทำให้อุณหภูมิของผลผลิตลดลง หรือเย็นลงจนถึงอุณหภูมิขนส่งและหรือการเก็บรักษาก่อนที่จะทำการขนส่งหรือเก็บรักษาที่ อุณหภูมิที่ต้องการการลดอุณหภูมิของผลผลิตจะช่วยระบายนความร้อน และลดอัตราการหายใจของ ผลผลิตให้ต่ำลง เพราะผลผลิตส่วนใหญ่จะมีอัตราการหายใจสูงขึ้น 2-3 เท่า ทุก ๆ 10 องศาเซลเซียส ที่สูงขึ้นจากอุณหภูมิที่เหมาะสมในการเก็บรักษาการลดอุณหภูมิของผลผลิตจึงชะลอการ เปลี่ยนแปลงทางสรีระ และการเสื่อมคุณภาพของผลผลิต

4.2.4 การลดอุณหภูมิควรปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวคือเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงของวันที่มีอากาศ เย็น เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วควรรวบรวมไว้ในที่ร่ม ที่มีอากาศระบายดีเพื่อลดการสะสมของความร้อน ซึ่งจะเร่งการสุก หรือเสื่อมคุณภาพเร็วขึ้น ผลผลิตที่ผ่านขั้นตอนการเตรียมหลังการเก็บเกี่ยวและ บรรจุภัณฑ์หีบห่อแล้วควรรีบลดอุณหภูมิก่อนการเก็บรักษาหรือการขนส่งในตู้ขนส่งสินค้าปรับ อุณหภูมิภายใต้อุณหภูมิที่เหมาะสม เพราะตู้สินค้าไม่ได้ออกแบบระบบทำความเย็นมาเพื่อรับความร้อนจากสินค้าที่ไม่มีการลดอุณหภูมิก่อน ดังนั้นการไม่ลดอุณหภูมิของผลผลิตก่อนเรียงในตู้สินค้าอาจมีผลทำให้อุณหภูมิผลผลิตก่อนการเรียงในตู้สินค้าอาจมีผลทำให้การลดอุณหภูมิของผลผลิตภายในตู้สินค้าช้าลงและมีผลต่อเนื่องถึงคุณภาพผลผลิตได้เช่น สุกหรือเน่า นอกจากนี้ อาจจะทำให้ระบบความเย็นหนักเกินไป และเสียหายได้การลดอุณหภูมิมียหลายวิธีได้แก่การเก็บ ในห้องเย็น การเก็บในห้องเย็นที่มีระบบลมอัด การใช้น้ำเย็น ไนโตรเจนผ่านผลผลิต เป็นต้น

7. ข้อมูลด้านพื้นที่ที่วิจัย

ตำบลยางหักในอดีตที่ผ่านมาเมื่อประมาณร้อยกว่าปีมีเรื่องเล่าว่าได้มีชาวกะเหรี่ยงมาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณริมห้วย ณ บริเวณริมห้วยมีต้นยางใหญ่อยู่ 2 ต้น ซึ่งอยู่ระหว่างบ้านตากแดดและบ้านยางคู่ ปัจจุบันคือหมู่ 2 กับ หมู่ 2 ต้นยางดังกล่าวชาวบ้านเชื่อว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์สิงสถิตอยู่ ต่อมาในช่วงฤดูฝนได้เกิดน้ำป่าไหลหลากทำให้ต้นยาง ทั้งคู่โค่นล้มขวางลำห้วยแต่ไม่มีผู้ใดสามารถนำต้นยางดังกล่าวขึ้นมาได้และมีคำเล่าขานกันว่าต้นยางนั้นล้มทับสัตว์ใหญ่ชนิดหนึ่งที่จะมาทำร้ายชาวบ้านจึงมี

ความเชื่อกันว่าต้นยางนั้นได้ช่วยชีวิตชาวบ้านให้ปลอดภัยจาก สัตว์ร้ายต่อมาจึงได้มีการตั้งชื่อตำบลว่า ยางหัก จนถึงปัจจุบันนี้ เนื้อที่ประมาณ 297.72 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 186,057 ไร่ หมู่บ้านที่มีพื้นที่มากที่สุด คือ หมู่ 4 บ้านหินสี มีพื้นที่ 37,300 ไร่ และ หมู่ 8 บ้านลานคา มีพื้นที่น้อยที่สุด 22,170 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก, 2563)

อาณาเขตตำบลยางหัก มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อ ต.ทุ่งหลวง และต.อ่างหิน อ.ปากท่อ

ทิศใต้ ติดต่อ ต.หนองหญ้าปล้อง อ.หนองหญ้าปล้อง จ.เพชรบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อ ต.ห้วยยางโทน อ.ปากท่อ

ทิศตะวันตก ติดต่อ ต.บ้านบึง อ.บ้านคา

ลักษณะภูมิประเทศตำบลยางหัก มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่อกเขาสูงต่ำสลับกันและเป็นที่ยราบสูง มีลำห้วยสำคัญ 8 สาย มีลำห้วย ดังนี้ ห้วยแม่ประจัน ห้วยพุกรุด ห้วยบ้านเก่า ห้วยพุ่ม่วง ห้วยหินสี ห้วยพุไทร ห้วยพุกระดิน และห้วยพวยาง พื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูกและปศุสัตว์ (องค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก, 2563)

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของตำบลยางหัก ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาประยุกต์ในการศึกษาวิจัยเรื่องเล่าวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียนในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลชาวสวนทุเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับชาวสวนทุเรียนในตำบลยางหัก

8.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พีรพล พร้อมเทพ (2558) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตทุเรียนศรีสะเกษเพื่อการส่งออกไปยังประเทศจีน ผลการวิจัยพบว่า หนึ่งในจังหวัดศรีสะเกษมีความเหมาะสมในการปลูกทุเรียน และมีศักยภาพในการผลิตเพื่อการส่งออกทั้งในเรื่องของสภาพพื้นที่ปลูกที่มีความเหมาะสม และสามารถขยายพื้นที่ปลูกได้อีกมาก เรื่องประสิทธิภาพในการผลิตอยู่ในเกณฑ์ดีคือมีผลผลิตสูงและต้นทุนผลิตที่ค่อนข้างต่ำสำหรับคุณภาพของผลผลิตนั้นทุเรียนศรีสะเกษมีคุณภาพดีและส่วนใหญ่ผลิตตามมาตรฐาน GAP การจำหน่ายและโอกาสทางการตลาดของทุเรียนศรีสะเกษยังเอื้อให้เกิดการพัฒนาและมีโอกาสที่จะขยายตลาดในจีนได้เพิ่มมากขึ้น จุดแข็งและโอกาสสูงมากจึงเลือกใช้กลยุทธ์เพิ่มปริมาณการผลิตเพิ่มประสิทธิภาพทางการผลิตและยังพัฒนาคุณภาพผลผลิตและกำหนดเป็นแนวทางในการผลิตสี่ขั้นตอนได้แก่ การกำหนดพื้นที่การกำหนดพื้นที่การดำเนินการ การกำหนดประเด็นการพัฒนา เกษตรกรแกนนำการบูรณาการและการปฏิบัติงานตามรูปแบบ MRCF System ซึ่งได้พัฒนาแนวทางพัฒนานี้สามารถสรุปได้สามระบบที่จะต้องเชื่อมโยงและประสานการทำงาน

ร่วมกันได้แก่ระบบผลิตระบบการเข้าถึงองค์ความรู้และระบบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
เกษตรกร

อนุวัตร คุณาวุฒิ (2558) ได้ศึกษาแนวทางการปรับปรุงกระบวนการผลิตและการส่งออก
ทุเรียนสดจากประเทศไทยสู่สาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรที่ใช้
วิธีการเพาะปลูกทุเรียนเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการเพาะปลูก GAP ของกรมวิชาการเกษตร
ปี 2556 ผู้ประกอบการส่งออกมีปัจจัยและวิธีการในการรับซื้อทุเรียนเพื่อการส่งออกเป็นไปในรูปแบบ
เดียวกัน ผู้ประกอบการส่งออก มีกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อการส่งออกเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน
จากการศึกษาพบว่า ปัญหาหลักคือเกษตรกรและผู้ประกอบการส่งออกคือ ทุเรียนอ่อน ราคาซื้อขาย
มักจะเกิดมรดกผลผลิตทุเรียนออกสู่ตลาดน้อย ทำให้มีการแย่งซื้อทุเรียนเพื่อส่งไปขายที่จีน ประกอบ
กับมีผู้ประกอบการส่งออกรายใหม่เข้ามาทำธุรกิจโดยขาดความรู้ความชำนาญในการตรวจสอบความ
สุกแก่ของทุเรียนทำให้เกิดปัญหาทุเรียนอ่อนออกสู่ตลาด จึงควรมีการใช้เครื่องตรวจสอบความสุกแก่ของ
ทุเรียนแทนการใช้คนตรวจและควรมีการสร้างระบบการกีดกันทางการค้าหรือการสร้างระบบโควตา
สำหรับระบบประกอบการส่งออกของประเทศไทยโดยจำกัดเฉพาะผู้ประกอบการไทยให้สามารถ
ส่งออกทุเรียนไทยได้เพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นทางด้านชื่อเสียงและการส่งออกของประเทศ
ไทย

แวรวรรวิทย์ ลาภเก็น (2559) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของชาวสวน
ทุเรียนจังหวัดนนทบุรี พบว่า มีการเสนอแนะว่าควรจัดทำหลักสูตรการศึกษาเพิ่มเติมในวิชาเพิ่มเติม
เฉพาะท้องถิ่นขึ้นในการทำการเรียนการสอนภายในโรงเรียนทุกโรงเรียนในท้องถิ่นโดยใช้ครูผู้สอนเป็น
ชาวสวนทุเรียนจัดทำเป็นหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนเป็นวิชาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวสวนทุเรียน
จังหวัดนนทบุรีซึ่งเป็นวิชาเพิ่มเติมเฉพาะในท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรีใช้การเรียนการสอนภายในโรงเรียน
ทุกโรงเรียนของจังหวัดนนทบุรีผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวสวนทุเรียนจังหวัดนนทบุรีโดยตรงเป็นผู้ทำ
การสอนให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ หน่วยงานหลักในการดำเนินการคือองค์การบริหารส่วน
จังหวัดนนทบุรีจัดทำเอกสารในรูปแบบแผนภาพวารสารหนังสือโดยนำข้อมูลจากชาวสวนทุเรียนที่
เป็นเจ้าของภูมิปัญญาที่แท้จริงไปไว้ให้นักเรียนและบุคคลทั่วไปได้อ่านห้องสมุดโรงเรียน

จอนนี่ สว่างศรีสกุลพร (2560) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน
ผู้รับซื้อทุเรียน และล้งจีนในจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความรู้ในการจัดการหลังการ
เก็บเกี่ยวทุเรียน แต่ไม่สามารถ ได้เนื่องจากปัจจัยทางด้านเงินทุน และการส่งออกไปยังต่างประเทศ
ส่วนผู้รับซื้อทุเรียนพบว่า มีความรู้วิธีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวแต่ไม่สามารถทำการตลาดที่
สาธารณรัฐประชาชนจีนได้ เนื่องจากมีกลุ่มอิทธิพลดูแลการส่งออกทุเรียนประเทศอื่น ๆ นั้น ทำได้
ยากเนื่องจากกฎหมาย ระหว่างประเทศด้านการส่งออกแต่ปัจจุบันที่ชาวจีนทำได้เพราะนำเข้าไปขาย
เองไม่ต้องตรวจ ตามกฎหมาย การที่เกษตรกรหรือผู้รับซื้อชาวไทยบุกตลาดที่จีนนั้น เป็นไปได้ยาก

ด้วยกฎหมายทาง การค้าเรื่องผักผลไม้ ที่มีการตรวจเข้มข้นในเรื่องสารพิษตกค้าง มาตรฐานขนาดลูก ภาซีในการ นำเข้าล้วนแต่เป็นการกีดกัน ทางการค้า ในอนาคตหากประเทศไทยต้องการบุกตลาดที่ นอกเหนือจากจีน ต้องการใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีการอาหารมาพัฒนา แปรรูป ผลิตภัณฑ์จากทุเรียน เพื่อเพิ่มตลาดการบริโภคให้มากขึ้น

กนกวรรณ สาโรจน์วงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องความนิยมในการบริโภคอาหารท้องถิ่น ของประชาชนในจังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความนิยมในการบริโภคอาหาร ท้องถิ่นทั้งผลไม้ อาหารคาวและอาหารหวานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยอาหารประเภท ผลไม้ของท้องถิ่นที่เป็นที่นิยม 3 อันดับแรก ได้แก่ เงาะ มังคุด และทุเรียน ประเภทอาหารคาว ของ ท้องถิ่นที่เป็นที่นิยม 3 อันดับแรก ได้แก่ แกงป่าแสนตุ้ง แกงเรียง และหมูชะมวง ประเภทอาหาร หวานของท้องถิ่นที่เป็นที่นิยม 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้าวเหนียวมะม่วง ขนมหม้อแกง และขนมต้มขาว ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความนิยมในการบริโภคอาหารท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่าง มี 4 ปัจจัย คือ ความเคย ชินในการบริโภคอาหารท้องถิ่น ความพร้อมของแหล่งอาหารท้องถิ่น ความพึงพอใจในรสชาติอาหาร ท้องถิ่นและความเชื่อเกี่ยวกับอาหารท้องถิ่น

ประเสริฐ บัวทอง (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนของ เกษตรกรในตำบลอ่างศิรี อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี การศึกษาเรื่อง ผลการวิจัยเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุ 31-40 ปี ระดับการศึกษาประถมศึกษา รายได้ต่อปีของครอบครัว 750,000-1,000,000 บาท มีจำนวนแรงงานในการปลูกทุเรียน 6-10 คน ต้นทุนในการปลูกทุเรียน 100,001-200,000 บาท สายพันธุ์ทุเรียนที่ปลูกหมอนทอง เกษตรกรรับ ข่าวสารจากโทรทัศน์เกษตรกรใช้เครื่องจักร (เช่น รถไถรถแบคโฮ) ลักษณะของดินเป็นดินร่วน ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบสูงขนาดของแหล่งน้ำมีขนาดตั้งแต่ 1 ไร่ลงมา การคมนาคมสะดวกสบายเป็น ช่วงขนาดพื้นที่ปลูกทุเรียนมีขนาด 26-50 ไร่ ประสบการณ์ในการปลูกทุเรียน 3-6 ปีการสัมภาษณ์ เกษตรกรส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ทำไมถึงตัดสินใจปลูกทุเรียน เพราะทุเรียนเป็นผลไม้ที่มีความต้องการ ของตลาดสูง ราคาดีตลอดทั้งฤดูผลไม้เป็นผลไม้เศรษฐกิจ มีค่านิยมสูงและครอบครัวมีการทำสวน ทุเรียนมาตั้งแต่บรรพบุรุษและเกษตรกรได้พบปัญหา และอุปสรรคที่เกษตรกรพบคือแรงงานหายาก ไม่สามารถสื่อสารได้เนื่องจากพูดคนละภาษา แรงงานไม่มีประสบการณ์ในการทำงานและอยู่ทำงานได้ ไม่นาน การทำเรื่องขอบัตรทำงานของแรงงานมีความล่าช้ามากขนาดของแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการ ดูแลรักษาต้นทุเรียน เกษตรกร ได้มีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างโดยการให้แรงงานที่ทำงานอยู่ แล้วให้ญาติหรือคนในหมู่บ้านมาทำงานแล้วใช้ภาษามือในการสอนงานคนที่พูดภาษาไทยไม่ได้มีการ เพิ่มค่าแรงให้กับคนงานที่ทำงานอยู่นานและมีประสบการณ์

เสริมสุข สลักเพชรและคณะ (2560) ได้ทำการวิจัยโครงการจัดการผลิตทุเรียนคุณภาพ สำหรับผู้บริโภคและการส่งออกในลักษณะเครือข่ายธุรกิจที่มีความมั่นคงและยั่งยืนระหว่าง

เกษตรกรและผู้ประกอบการ ได้ข้อสรุปว่าการจัดการสวนทุเรียนอย่างถูกต้องเหมาะสมครบถ้วนและทันเวลาได้แต่ช่วงจะทำให้เกษตรกรสามารถผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพปริมาณ ในช่วงเวลาสต็อกของกับความต้องการของตลาดสวนทุเรียนแปลงหนึ่งและมีโอกาสได้กำไรสุทธิโลกรัมละ 8.71 ถึง 11.79 บาทและคุ่มค่าในการลงทุนแม้ว่าราคาขายจะลดลง 30% ของราคาขายเฉลี่ยฤดูกาลผลิต เกษตรกรสามารถผลิตทุเรียนออกมาในช่วงที่ตลาดมีความต้องการแต่เป็นทุเรียนที่ไม่มีคุณภาพเป็นโรคผลเน่าเนื่องจากไม่สามารถจัดการผลิตได้อย่างครบถ้วนและทันเวลา ได้กำไรสุทธิ 5.59 บาทต่อกิโล การบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดทุนเมื่อผลิตทุเรียนคุณภาพจำเป็นต้องจัดการให้ต้นทุเรียนออกดอกและติดผลมาก จัดการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาผลและป้องกันความเสียหายจากศัตรูพืชและปล่องธรรมชาติเพื่อให้ได้ผลิตผลสดของกับความต้องการของตลาดคือคุณภาพปริมาณและช่วงเวลาการบริหารจัดการกลุ่มของกลุ่มคุณภาพ

สุเทพ นิมสายและคณะ (2561) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลไม้เศรษฐกิจสี่ชนิดได้แก่ทุเรียน มังคุดเงาะแล้วก็กล้วยไข่ ในโอกาสและอุปสรรคของคนไทยในอาเซียนกรณีการนำเข้าส่งออกระหว่างไทยสหภาพเมียนมาและสปป.ลาวปลูกว่าอุตสาหกรรมการนำเข้าส่งออกผลไม้สดของไทยไปสหภาพเมียนมาและสปป.ลาวนั้นมีอุปสรรคได้แก่ความบกพร่องของกลไกตลาดและระบบการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานการแทรกแซงของพ่อค้าชาวต่างชาติรวมถึงนโยบายของรัฐแต่ทั้งนี้ประเทศไทยยังมีโอกาสทางการค้ากับสปป.ลาวและสหภาพเมียนมาในหลายประเด็นอาทิเช่นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคและการขยายตัวของตลาดสมัยใหม่และตลาดในกลุ่มสหภาพเมียนมาและสปป.ลาว

พิชญา สารรักษ์และคณะ (2561) การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกทุเรียนของเกษตรกร ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกทุเรียนเป็นซึ่งเป็นจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและความสัมพันธ์กับสภาพดินที่ปลูกทุเรียนด้านความถี่การใส่ปุ๋ยและด้านการรูปแบบจำหน่ายทุเรียนสำนักปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกทุเรียนพบว่าจำนวนแรงงานในการทำทุเรียนมีความสัมพันธ์กับด้านลักษณะพื้นที่ปลูกทุเรียนด้านสภาพดินที่ปลูกทุเรียนด้านโรคที่เกิดกับทุเรียนและด้านแมลงศัตรูพืชที่เกิดกับทุเรียนแล้วการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกทุเรียนพบว่าสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับเต็ลมันทุเรียนด้านสภาพดินที่ปลูกทุเรียนและด้านความถี่การให้น้ำทุเรียนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการปลูกทุเรียนโดยรวมได้แก่อายุพื้นที่การปลูกทุเรียนรายจ่ายในการลงทุนเรียนและรายได้จากการปลูกทุเรียนดังนั้นเกษตรกรมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการปลูกทุเรียนด้วยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ธนบดี ดิษฐ์พิพร (2561) ได้ศึกษาการนำนโยบายอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ไปปฏิบัติ จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) นโยบายอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ จังหวัดนนทบุรี โดยสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ นนทบุรี รับผิดชอบการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดตามงบประมาณสามปี การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายมีความชัดเจนและเหมาะสมกับบริบท ทำหน้าที่เป็นศูนย์การเรียนรู้และเผยแพร่พันธุ์ทุเรียนนนท์เป็นสถานที่เก็บรักษาพันธุ์ทุเรียนนนท์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พันธุ์ทุเรียนนนท์แบบยั่งยืน จัดแสดงและนำเสนอข้อมูลสายพันธุ์ทุเรียนนนท์ 2) การนำนโยบายอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ไปปฏิบัติ โดยใช้ตัวแบบการจัดการของ วรเดช จันทรรศ พบว่า มีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการนโยบาย และอนุกรรมการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ มีการกำกับความรับผิดชอบและรายงานความก้าวหน้าของงาน สมรรถนะและโครงสร้างองค์กรมีความเหมาะสม มีความพร้อมทั้งด้าน บุคลากร งบประมาณ สถานที่และอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ มีการประสานงานที่ดีเนื่องจากภาวะผู้นำขององค์กรมีบาร์มีสูง 3) ผลการนำนโยบายอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ไปปฏิบัติ พบว่า (1) ความสำเร็จของนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับสูง บรรลุวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ เผยแพร่คุณค่าพันธุ์ดั้งเดิม แต่ควรต้องขยายผลไปสู่เกษตรกรผู้ปลูกในการเพิ่มพื้นที่ให้มากขึ้น (2) สภาพปัญหาและอุปสรรค คือปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพโครงการ เช่น ดินและน้ำมีความเค็มสูง มลพิษทางอากาศมีผลต่อทุเรียน ซึ่งต้องแสวงหาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยเรื่อง เรื่องเล่าวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียนในตำบลยากหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นกระบวนการแสวงหาความจริงที่ค้นพบหรือสรรค์สร้างขึ้นมีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายและทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมและพฤติกรรมของมนุษย์อันสลับซับซ้อนที่เกิดขึ้นได้อย่างละเอียดลุ่มลึกถูกต้องแม่นยำ การทำความเข้าใจกับชีวิตของบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรมต้องให้ความสนใจกับเรื่องราวที่สร้างจากเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตของ บุคคลนำมาผ่านการเล่าเรื่องช่วยให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับตัวบุคคล (นภาพรณ์ หะวานนท์, 2552)

วิธีการศึกษาเรื่องเล่าให้ความสำคัญกับการแสดงออกด้วยภาษาและการสื่อสารต่างๆที่คนใช้ในชีวิตประจำวันเป็นการบอกเล่าถึงสิ่งที่ผู้เราปรารถนาให้ผู้ฟังได้รับรู้การสร้างเรื่องราวถือเป็นการผลิตวาทกรรมอย่างหนึ่งในการเล่าเรื่องราวเหตุการณ์และการกระทำถูกนำมาเชื่อมโยงและจัดระเบียบผ่านการวางโครงร่างของเรื่องเป็นแบบแผนมโนทัศน์ที่มีความหมายของเหตุการณ์นั้น

โครงร่างของเรื่องเล่า(Narrative Plot)เป็นตัวเชื่อมชุดของการกระทำ ให้เหตุผล และสร้างความคาดหวังของการกระทำนั้นๆ แนวคิดของเรื่องเล่าให้ความสนใจกับวิธีการที่ควรใช้ภาษาในฐานะเป็นวาทกรรมทางเพื่อทำความเข้าใจและสร้างความสมเหตุสมผลให้กับชีวิตของตนเองในการวิเคราะห์เรื่องเล่าไม่ได้มุ่งไปที่การพยายามตรวจสอบให้ได้ว่าข้อความหรือสิ่งที่คนพูดถึงเป็นความจริงหรือไม่ แต่เป็นการพยายามหาความหมายจากคำพูดหรือข้อความที่คนเลือกใช้ เป็นความสนใจว่าตัวบท(Text)สร้างความหมายขึ้นมาอย่างไร(นภาพรณ์ หะวานนท์, 2552)

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาประวัติชีวิตและเรื่องเล่า(Life History and Narrative Approach)เป็นวิธีการศึกษาที่อยู่ภายใต้กระบวนการที่ค้นสร้างสรรค์สังคมซึ่งเชื่อว่าความจริงไม่ใช่เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ในลักษณะที่เป็นวัตถุวิสัย และการวิจัยคือการพยายามค้นพบความรู้ มนุษย์คือผู้สร้างความจริงนี้ โดยการดำเนินการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์เรื่องราวประวัติชีวิตของและศึกษาวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียนเพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพการทำสวนทุเรียนในตำบลยากหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยศึกษาด้านการดำเนินชีวิต องค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกทุเรียน และความคิดเห็นของชาวสวนทุเรียนในการทำสวนทุเรียน โดยผู้ศึกษามีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. พื้นที่การศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เลือกพื้นที่ศึกษาในเขตตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณเนื้อที่ประมาณ 297.72 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 186,057 ไร่ หมู่บ้านที่มีพื้นที่มากที่สุด คือ หมู่ 4 บ้านหินสี มีพื้นที่ 37,300 ไร่ และ หมู่ 8 บ้านลานคา มีพื้นที่น้อยที่สุด 22,170 ไร่ และมีประชากรทำสวนทุเรียน จำนวน 10 ครอบครัว เป็นพื้นที่ง่ายต่อการเก็บข้อมูลภาคสนาม เนื่องจากผู้วิจัยเป็นคนในพื้นที่ ทำให้มีความสะดวกในการสัมภาษณ์ เนื่องจากมีความคุ้นเคยและได้รับความไว้วางใจจากผู้ให้สัมภาษณ์ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ดีและเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ศึกษาหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์ชาวสวนทุเรียนที่มีการปลูกทุเรียนในปริมาณมากในตำบลยางหัก ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 10 คน ประกอบด้วย เจ้าของสวนทุเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของสวนทุเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมโดยตรงจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 10 คน โดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างใช้แนวคำถามปลายเปิด และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การเก็บข้อมูลมีทั้งการนัดหมายและไม่ได้นัดหมายผู้ให้ข้อมูลหลักไว้ล่วงหน้า มีการวางแผนการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ทำให้ผู้วิจัยสามารถควบคุมและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในสิ่งที่ต้องการได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนเพื่อนำไปวิเคราะห์

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากงานวิจัยหนังสือ วารสารและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียน เพื่อศึกษาถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของชาวสวนทุเรียนตามสภาพการเปลี่ยนแปลงจากอดีตถึงปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการวิเคราะห์ทางการศึกษา โดยทำการศึกษาจากเอกสาร บทความ วารสารและงานวิจัยที่ศึกษาในพื้นที่ศึกษา แนวคิดทฤษฎีในการศึกษา เช่น วิถีชีวิต การเป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจการเกษตร และการทำสวนทุเรียน เป็นต้น ซึ่งผู้ศึกษาได้นำข้อมูลบางส่วนมาใช้เพื่อประโยชน์กับงานวิจัยฉบับนี้ ทำให้ผู้ศึกษาได้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยเหล่านี้ อันนำมาสู่งานวิจัยเรื่อง เรื่องเล่าวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียนในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เพื่อการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งข้อมูลและแนวคิดดังกล่าว ล้วนจะนำไปสู่การวิเคราะห์สภาพการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับชาวสวนทุเรียนในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีในปัจจุบัน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีวิทยาการศึกษาประวัติชีวิตและเรื่องเล่า มีเครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย

4.1 ผู้วิจัยเองนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมผัสกับผู้ให้ข้อมูลหลักโดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เตรียมตัวก่อนการลงพื้นที่เก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยเริ่มจากการแนะนำตนเองกับผู้ให้ข้อมูล ให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ทักทายด้วยอวยคำที่ดี บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ และขออนุญาตบันทึกข้อมูลเสียงจากการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งในขณะสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมต่างๆ เช่น สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง และความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์ เป็นคำถามแบบไม่มีโครงสร้าง ลักษณะเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล อายุ สถานภาพ พร้อมทั้งป้อนคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับชีวประวัติเรื่องเล่าการเป็นชาวสวนทุเรียน การประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจการเกษตรสวนทุเรียน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งแนวทางแก้ไข และแนวทางในการพัฒนาการประกอบอาชีพการเกษตรสวนทุเรียน

4.3 เครื่องบันทึกเสียง เพื่อใช้ในการบันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์ เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถจดจำหรือจดบันทึกได้ทั้งหมด เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลให้ได้มากที่สุดโดยไม่ตกหล่น และเพื่อตรวจสอบความคลาดเคลื่อนของข้อมูลจำเป็นต้องมีเครื่องบันทึกที่มีคุณภาพ

4.2 กล้องถ่ายภาพดิจิทัล เพื่อเก็บข้อมูลบรรยากาศขั้นตอนและกระบวนการที่ดำเนินการในการสัมภาษณ์

4.3 เครื่องมือที่ช่วยจดบันทึก ที่สมุดและปากกาสำหรับจดบันทึกข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ซึ่งช่วยในการบันทึกคำพูดที่สำคัญ เช่น พฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล สภาพแวดล้อม บรรยากาศ บุคลิกภาพ เป็นต้น

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) และการสังเกตสถานการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ เช่น สีหน้าท่าทาง อารมณ์ ความรู้สึก เพื่อทดสอบความตรงของข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การสัมภาษณ์

เป็นการสัมภาษณ์แบบอัตชีวประวัติโดยผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเป็นแนวคำถามปลายเปิดแก่ผู้ให้ข้อมูลหลักตามแนวทางอัตชีวประวัติและเรื่องเล่าเพื่อศึกษาปรากฏการณ์ทาง

วัฒนธรรมโดยการสืบประวัติและประสบการณ์ของบุคคลในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งผ่านการเล่าเรื่องซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้นทั้งนี้เป็นการทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจและสัมผัสถึงอารมณ์ท่าทางน้ำเสียงรวมไปถึงการแสดงออกของผู้ให้ข้อมูลหลักต่อผู้วิจัยโดยตรง

5.2 การสังเกต

การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม(Non-participant observation) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้ให้ข้อมูลหลักสอบถามจดบันทึกนอกจากนี้ยังมีการบันทึกภาพต่างๆเพื่อนำมาตีความหรือพิจารณารายละเอียดของเหตุการณ์ต่างๆอีกครั้งภายหลัง

6.การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เป็นวิธีการที่สะท้อนให้เห็นว่าข้อมูลหลักฐานและผลการวิจัยที่วิเคราะห์จากข้อมูลหลักฐานที่เก็บรวบรวมได้มีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริงเป็นการเปรียบเทียบจากมุมมองในหลายด้านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ผลการวิเคราะห์ ตลอดจนผลของการวิจัยหรือการตรวจสอบความถูกต้อง การเปรียบเทียบจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่งทำให้ผู้วิจัยมั่นใจได้ว่าจะมีความน่าเชื่อถือสูง

7. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

เมื่อได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และจากแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาจะทำการจัดหมวดหมู่ข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยวิธีการพรรณนา เพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียนตำบลตาบลยากหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เพื่อนำไปพัฒนา ส่งเสริมชาวสวนทุเรียนให้ทำสวนทุเรียนอย่างแพร่หลาย คงวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียนให้ยั่งยืนต่อไป โดยการวิเคราะห์ที่นำมาใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ การนำเรื่องเล่ามาวิเคราะห์ (Analysis of Narrative) และการสร้างเรื่องเล่าจากการนำเรื่องเล่ามาวิเคราะห์ มักใช้ข้อมูลจากเรื่องเล่าของเรื่องราวหลายๆเรื่อง และเกิดขึ้นกับบุคคลหลายๆคนมาสร้างเป็นมโนทัศน์และเชื่อมโยงมโนทัศน์เข้าด้วยกันตามประเด็นของเรื่องที่กำลังศึกษา บางครั้งการวิเคราะห์แบบนี้เรียกว่าการวิเคราะห์เพื่อสร้างต้นแบบ(Paradigmatic Analysis) เป็นการสร้างข้อเสนอเชิงทฤษฎีจากข้อมูล โดยอาศัยความไวเชิงทฤษฎี การตีความ และการให้ความหมายกับข้อมูล (นภาพรณ์ หะวานนท์ 2552:16) ในการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการสังเกตและการสัมภาษณ์ การถอดเทปคำสัมภาษณ์เรื่องเล่าที่เป็นตัวบท(Text)ซึ่งประกอบด้วยประโยคต่างๆที่ถูกนำมาเชื่อมโยงหรือร้อยเรียงในรูปของถ้อยแถลง(Statement)ถือว่าเป็นวาทกรรมอย่างหนึ่งที่เรียกว่าตัวบทของเรื่อง

เล่า(Narrative Text)การเข้าถึงเรื่องเล่าของเรื่องราว(Storied Narrative)โดยนำเรื่องเล่าของเรื่องราว ผู้ให้ข้อมูลหลักหลายคนมาสร้างเป็นมโนทัศน์ต่างๆและเชื่อมโยงมโนทัศน์เข้าด้วยกันตามประเด็น ของเรื่องที่กำลังศึกษาแล้วตีความ และให้ความหมายกับข้อมูลในการเขียนแบบเล่าเรื่อง (Narrative)ให้ทราบถึงข้อเท็จจริงของประเด็นที่ศึกษาโดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

7.1 การเตรียมข้อมูลจากการถอดเทป ผู้วิจัยถอดเทปด้วยตนเองโดยการถอดเทป ข้อมูลจากการบันทึกการสัมภาษณ์ ถอดคำพูดเพื่อความครอบคลุมเนื้อหาสาระของข้อมูลให้มากที่สุด รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลการปฏิสัมพันธ์ที่ไม่ได้ใช้คำพูด เช่น กริยา ท่าทาง ขณะ สัมภาษณ์ที่ได้บันทึกด้วยมือไว้บ้างแล้วทำให้การวิเคราะห์ทำได้เต็มที่

7.2 การวางแผนวิเคราะห์ข้อมูล ทำความคุ้นเคยกับข้อมูลการสัมภาษณ์ทั้งหมดโดย การอ่านข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดที่ได้มาอย่างรวดเร็วก่อนเป็นครั้งแรกเพื่อบอกให้เห็นภาพรวม ข้อมูลทั้งหมด เมื่ออ่านจบเริ่มเห็นแนวทางในการวิเคราะห์และสามารถกำหนดหมวดหมู่ของข้อมูลได้ ยิ่งขึ้น

7.3 การลงรหัสรอบที่หนึ่ง เมื่อถอดเทปบทสัมภาษณ์และอ่านบททวนในครั้งแรก แล้วผู้ทำวิจัยทำการลงรหัสข้อมูลในรอบแรกโดยกำหนดตามชุดของความหมายที่พบ และจัดเข้าเป็น หมวดหมู่ กำหนดรหัสให้กับหมวดหมู่ที่สร้างขึ้น โดยตัดสินใจว่าข้อมูลชุดใดมีความหมายใกล้เคียงกัน ของการสามารถนำมาวางไว้ภายใต้หมวดหมู่เดียวกันได้

7.4 การลงรหัสรอบที่สองเป็นการตีความหมายจากข้อมูลที่มีการจัดหมวดหมู่ในรอบ แรกไปแล้ว การลงรหัสรอบแรกเป็นการกำหนดหน่วยหรือชุดข้อมูล แล้วจัดวางไปในหมวดหมู่โดยการ เปรียบเทียบระหว่างชุดหรือหน่วยข้อมูลเป็นหลัก การลงรหัสรอบที่สองเป็นการเปรียบเทียบระหว่าง หมวดหมู่ที่มีการจัดเอาไว้ในรอบแรกโดยการผสมผสานเอาหมวดหมู่ในหลายหมวดหมู่เข้าไปในใน ประเด็นหลัก (Themes) และประเด็นย่อย(Sub-themes) ตามคุณสมบัติของหมวดหมู่

7.5 การแปลความหมายและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ เป็นขั้นตอนที่ให้ผลการ วิเคราะห์ที่สำคัญที่สุด การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นหลักทั้งหมดที่ นักวิจัยพบในข้อมูล การเข้าใจความสัมพันธ์ต้องพัฒนาแนวความคิดการตีความหมายของประเด็น หลักที่สอดคล้องกับการจัดหมวดหมู่และชุดของความหมายทั้งหมดที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ต้น แล้วนำมาสรุปผลการวิจัยในการบรรยายเป็นแบบเราเรื่องให้ทราบประเด็นหลักเรียงตามประเด็นที่ ศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่องเล่าวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียน ในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีวิทยาการศึกษาประวัติชีวิต และเรื่องเล่า (Life History and Narrative Approach) โดยการสัมภาษณ์ชาวสวนทุเรียน ในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสวนทุเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ แบบอัตชีวประวัติ (Autobiography) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 10 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในด้านวิถีชีวิตของชาวสวนทุเรียน ปัจจัยความสำเร็จของชาวสวนทุเรียน ปัญหาและอุปสรรคในการทำสวนทุเรียน แนวทางในการพัฒนาอาชีพการทำสวนทุเรียนในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากเรื่องเล่ามาวิเคราะห์ซึ่งสามารถแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. วิถีชีวิตของชาวสวนทุเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าชาวสวนทุเรียนในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี อาศัยอยู่ในหมู่บ้านไทยประจัน ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีการปลูกทุเรียนมากที่สุด ในพื้นที่นี้มีชาวสวนทุเรียนมากที่สุด การศึกษาวิถีชีวิตของชาวสวนทุเรียน ขอนำเสนอตามด้านต่างๆดังนี้

1.1 ประวัติชีวิตของชาวสวนทุเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการดำเนินชีวิตของชาวสวนทุเรียนเป็นไปอย่างเรียบง่ายในช่วงเยาว์วัยมีความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก พ่อแม่มีอาชีพทำไร่ ทำสวน ทำนา ฐานะครอบครัวอยู่ในระดับยากจน เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก็ไม่ได้เรียนแล้ว มีบางคนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อออกจากโรงเรียนต้องช่วยพ่อแม่ทำสวน ทำไร่จนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ทำให้เกิดความชำนาญและกลายเป็นอาชีพหลัก ในปัจจุบันจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“ยังเรียนไม่จบ ป.4 พ่อก็ให้ออกจากโรงเรียนแล้วเพราะต้องให้น้องได้เรียน ต่อส่วนตัวเองก็ต้องออกมาช่วยพ่อแม่ทำไร่ ทำสวน บ้านยากจน พ่อแม่มีลูกมาก ต้องช่วยกันทำมาหากินเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงคนในครอบครัว”
(เจริญ ฤทธิ์ล้ำ, 2563)

“จบแค่ชั้น ป.4 สมัยนั้นสูงสุดแล้วจบมาก็เข้าไปช่วยพ่อแม่ทำงานเลย ไม่ได้เรียนต่อ เพราะสมัยก่อนพ่อแม่ยากจนไม่มีเงินจะเรียนต่อ การ”
(สำรวย กุลไทย, 2563)

จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วก็ไม่ได้เรียนต่อ เพราะต้องออกมาช่วยพ่อแม่ทำงานในสวน ในไร่ เพราะสมัยก่อนยากจน การเป็นอยู่จะลำบาก ”
(นิยม เกตุแก้ว 2563)

ชาวสวนทุเรียนส่วนใหญ่และยึดอาชีพทำไร่ ทำสวน เนื่องจากก่อนจะมีครอบครัวของชาวสวนทุเรียน ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และส่วนใหญ่จะทำสวนผัก ปลูกผักขายหลังจากมีครอบครัวแล้วชาวสวนทุเรียนเข้ามาอยู่ในพื้นที่ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีบุตรทั้งหมด 2 คน วันหยุดชาวสวนทุเรียนมักในลูกๆติดตามไปด้วย เพื่อไปดูวิธีการปลูกทุเรียน ดูแลรักษาต้นทุเรียนเพื่อได้รับรู้สัมผัสสิ่งที่ตนทำ ชาวสวนวางแผนอนาคตให้กับตนเองและครอบครัวและวางรากฐานที่ดีให้กับลูกในอนาคต ไม่อยากให้ลูกลำบากเหมือนตนจึงพยายามดิ้นรนทำงานหนักอดออม เพื่อสร้างอนาคตให้ลูกได้รับความสุขสบาย ชาวสวนและภรรยาพยายามสอนให้ลูกได้เรียนรู้การทำงานเพื่อเป็นอาชีพในการดำเนินชีวิตต่อไป หากลูกไหนต้องการสืบทอดกิจการต่อสามารถดำเนินการต่อได้ทันทีเพราะพ่อแม่ได้สร้างรากฐานไว้ให้แล้ว

ชาวสวนทุเรียนอาศัยอยู่รวมกันเป็นแบบเครือญาติขนาดใหญ่ปลูกบ้านบริเวณใกล้กัน ให้การช่วยเหลือเกื้อกูลกันเมื่อเกิดปัญหาตลอดจนให้การช่วยเหลือคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันและหมู่บ้านใกล้เคียง โดยเฉพาะช่วงงานเทศกาลหรืองานบุญต่างๆ เช่นงานมงคลสมรส งานอุปสมบท งานศพ เป็นต้นชาวบ้านมีการให้ความช่วยเหลือกันด้วยความเต็มใจ และสนับสนุนหน่วยงานหรือองค์กรที่สร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนและชาวบ้านที่มีความเป็นอยู่ลำบากกว่าตามความเหมาะสมเท่าที่สามารถช่วยเหลือได้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“ทำสวนผัก ปลูกผักขายหลังจากมีครอบครัวแล้วชาวสวนทุเรียนเข้ามาอยู่ในพื้นที่ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีบุตรทั้งหมด 2 คน วันหยุดชาวสวนทุเรียนมักในลูกๆติดตามไปด้วย เพื่อไปดูวิธีการปลูกทุเรียน ดูแลรักษาต้นทุเรียนเพื่อได้รับรู้สัมผัสสิ่งที่ตนทำ ชาวสวนวางแผนอนาคตให้กับตนเองและครอบครัวและวางรากฐานที่ดีให้กับลูกในอนาคต ไม่อยากให้ลูกลำบากเหมือนตนจึงพยายามดิ้นรนทำงานหนัก อดออม เพื่อสร้างอนาคตให้ลูกได้รับความสุขสบาย” (มานะ นิลสกุล, 2563)

“ครอบครัวจะอยู่รวมกันเป็นแบบเครือญาติขนาดใหญ่ปลูกบ้านบริเวณใกล้กัน ให้การช่วยเหลือเกื้อกูลกันเมื่อเกิดปัญหาตลอดจนให้การช่วยเหลือคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน” (นิยม เกตุแก้ว , 2563)

“กิจกรรมในสังคมเหล่านี้ถือเป็นวัฒนธรรมของชุมชนที่ปฏิบัติสืบต่อกันมารุ่นต่อรุ่น โดยส่วนมากจะร่วมด้วยช่วยกันและสนับสนุน หน่วยงานหรือองค์กรที่สร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนและชาวบ้านที่ความเป็นอยู่มี ลำบากกว่าตามความเหมาะสมเท่าที่สามารถช่วยเหลือได้” (ไฉน สิงห์สมุทร, 2563)

1.2 ด้านการบริหารจัดการ

อาชีพหลักของคนในชุมชนส่วนใหญ่จะทำการเกษตรเป็นหลัก มีการทำสวนผัก ทำเกษตรผสมผสาน การดำเนินชีวิตประจำวันของชาวสวนทุเรียนส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับวิธีการบริหารจัดการในสวนทุเรียนที่แต่ละคนจะมีความแตกต่างกันออกไป ปัจจุบันชาวสวนทุเรียนอายุระหว่าง 50-70 ปี ส่วนใหญ่จะมีการลงมือทำในสวนทุเรียนด้วยตนเอง เช่น การใส่ปุ๋ย ให้น้ำ ทุเรียน และการเก็บเกี่ยวทุเรียน ซึ่งทุกคนจะมีประสบการณ์การทำสวนทุเรียนโดยตรงมาทั้งสิ้น ประมาณ 10-30 ปี เนื่องจากอาชีพนี้ต้องอาศัยประสบการณ์ในวิชาชีพเป็นหลักการบริหารจัดการภายในสวน จึงทำให้ชาวสวนทุเรียนหลายขั้นตอนการบริหารจัดการสวนเป็นอย่างดีก่อนจะมาประกอบธุรกิจสวนทุเรียนทุกคนปลูกผักมาก่อนประมาณ 10-20 ปี ด้วยความมุ่งมั่น ทะเยอทะยาน ต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และต้องการสร้างอนาคตให้กับลูกหลานได้สุขสบายไม่ลำบากเหมือนตนเอง ด้วยความมีใจรักในอาชีพเกษตร กล้าเสี่ยงในการลงทุน โดยการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มาเริ่มทำธุรกิจสวนทุเรียน จากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“การลงทุนปลูกผักแล้วขาดทุน ได้ไม่คุ้มทุน เลยเปลี่ยนมาลงทุนทำสวนทุเรียน และมีผลไม้อื่นด้วย เช่น เงาะ มังคุด และพืชอื่นๆ เป็นการปลูกแบบผสมผสาน” (วินัย เกาเล็ก, 2563)

“เริ่มปลูกทุเรียน พ.ศ. 2530 ทำสวนทุเรียนมา 30 ปี เดิมทำสวนผักลงทุนมาก และได้ผลผลิตไม่คุ้มทุน ราคาตกต่ำ ทำให้ขาดทุนจากการทำอาชีพการเกษตร (สำรวจ สกฤตไทย, 2563)

“เริ่มทำสวนทุเรียน พ.ศ. 2555 เดิมทำการเกษตรปลูกผัก ขาดทุน จึงหันมาปลูกไม้ผลแบบผสมผสาน” (อนุสร ฤทธิ์ล้ำ, 2563)

“ก่อนจะมาทำสวนทุเรียนทุกคนปลูกผักมาก่อนประมาณ 10-20 ปี ด้วยความต้องการที่จะให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และต้องการสร้างอนาคตให้กับลูกหลานได้สุขสบายไม่ลำบากเหมือนตนเอง จึงลองลงทุนปลูกทุเรียนโดยการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มาเริ่มทำธุรกิจสวนทุเรียน” (ไฉน สิงห์สมุทร, 2563)

“คู่วิถีมีส่วนในการช่วยกันสร้างสวนทุเรียน บริหารจัดการในสวนทุเรียน การวางแผนมีผลต่อการทำสวนเรียนเป็นอย่างมาก” (วิสุทธิ สายเย็น, 2563)

“ได้วางแผนปลูกทุเรียนร่วมกันกับคนในครอบครัว โตเริ่มตั้งแต่การเลือกพื้นที่ปลูกต้องเลือกที่ใกล้แหล่งน้ำ ศึกษาคัดเลือกพันธุ์ทุเรียน ทำร่มเงา” (มานะ นิลสกุล , 2563)

“คนในครอบครัวมีความสำคัญในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันวางแผนปลูกทุเรียนในทุกด้าน ตั้งแต่เริ่มเลือกพื้นที่การปลูกทุเรียน ขั้นตอนการปลูก ขั้นตอนการดูแลจนทุเรียนออกผล” (โสภณ ชวนะลักขโณ , 2563)

ทุเรียนสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปีและทุกฤดู แต่ถ้าปลูกในช่วงหน้าร้อนต้องมีการรดน้ำ ทุเรียนเป็นต้นไม้ที่ต้องดูแลใส่ใจค่อนข้างมากกว่าจะออกผล ซึ่งเราต้องหมั่นตรวจเช็คให้ต้นมีสภาพสมบูรณ์ ไม่เสื่อมโทรม ไม่มีใบเหลือง และไม่มีแมลงหรือศัตรูพืชรบกวน โดยแมลงและศัตรูพืชที่พบได้บ่อยในต้นทุเรียน ได้แก่ เพลี้ยไก่แจ้ เพลี้ยไฟ เพลี้ยจักจั่นฝอย เพลี้ยแป้ง ไรแดง หนอนเจาะผล หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน และหนอนดั่งหวดยาว ซึ่งวิธีการจะกำจัดแมลงและศัตรูพืชพวกนี้ ก็สามารถทำได้ด้วยการนำแมลงและหนอนทิ้ง ตัดผลที่ไม่สมบูรณ์หรือถูกทำลายออก ฉีดพ่นน้ำให้แมลงหลุด หรือถ้าหากมีแมลงหรือศัตรูพืชมากเกินไป อาจจะใช้การฉีดสารฆ่าแมลงเข้าช่วยก็ได้ อย่างไรก็ตามอย่าลืมหากกำจัดวัชพืชมด้วยการตัดวัชพืชออกทุก ๆ 2 เดือน พร้อมทั้งใส่ปุ๋ยเป็นประจำ รดน้ำสม่ำเสมอในทุก ๆ 3 วัน และหมั่นดูแลป้องกันโรค เช่น โรคใบไหม้ โรคใบติด โรคจากเชื้อราไฟทอปธอรา และโรคราสีชมพู ไม่ให้มาทำร้ายต้นทุเรียนของเราด้วย จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักก็กล่าวว่า

“ทุเรียนเป็นต้นไม้ที่ต้องดูแลใส่ใจค่อนข้างมากกว่าจะออกผล ซึ่งเราต้องหมั่นตรวจเช็คให้ต้นมีสภาพสมบูรณ์ ไม่เสื่อมโทรม ไม่มีใบเหลือง และไม่มีแมลงหรือศัตรูพืชรบกวน” (โสภณ ชวนะลักขโณ , 2563)

“เราต้องหมั่นตรวจเช็คให้ต้นมีสภาพสมบูรณ์ ไม่เสื่อมโทรม ไม่มีใบเหลือง และไม่มีแมลงหรือศัตรูพืชรบกวน โดยแมลงและศัตรูพืชที่พบได้บ่อยในต้นทุเรียน ได้แก่ เพลี้ยไก่แจ้ เพลี้ยไฟ เพลี้ยจักจั่นฝอย เพลี้ยแป้ง ไรแดง หนอนเจาะผล หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน และหนอนดั่งหวดยาว” (มานะ นิลสกุล , 2563)

“วิธีการจะกำจัดแมลงและศัตรูพืชพวกนี้ ก็สามารถทำได้ด้วยการนำแมลงและหนอนทิ้ง ตัดผลที่ไม่สมบูรณ์หรือถูกทำลายออก ฉีดพ่นน้ำให้แมลงหลุด หรือถ้าหากมีแมลงหรือศัตรูพืชมากเกินไป อาจจะใช้การฉีดสารฆ่าแมลงเข้าช่วยก็ได้ อย่างไรก็ตามอย่าลืมหากกำจัดวัชพืชมด้วยการตัดวัชพืชออก

ทุก ๆ 2 เดือน พร้อมทั้งใส่ปุ๋ยเป็นประจำ รดน้ำสม่ำเสมอในทุก ๆ 3 วัน และหมั่นดูแลป้องกันโรค เช่น โรคใบไหม้ โรคใบติด โรคจากเชื้อรา ไฟทอปธอรา และโรคราสีชมพู ไม่ให้มาทำร้ายต้นทุเรียนของเราด้วย” (เสนห์ โพธิ์ทอง, 2563)

การบริหารจัดการในสวนทุเรียน จะประกอบไปด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ คือ ด้านการกำหนดราคาให้ ด้านการจัดจำหน่าย มีการปลูกเพื่อขายปลีกและส่งผลสดอย่างเดียว ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญมากในการทำสวนทุเรียน เริ่มตั้งแต่การดูแลทุเรียนจนออกผล ทุเรียนเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ทุเรียนมีคุณภาพทำให้ลูกค้าสนใจซื้อผลผลิตได้ ด้านลักษณะทางกายภาพ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญเพราะว่าการปลูกทุเรียนต้องเลือก และด้านกระบวนการ ด้านนี้ก็มี ความสำคัญเพราะการทำสวนทุเรียนจะต้องมีกระบวนการในการผลิตที่ดี เริ่มจากการเลือกพื้นที่การปลูก กระบวนการดูแลจนทุเรียนออกผล จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“ การปลูกทุเรียนต้องมีการดูแลทุเรียนตั้งแต่ขั้นตอนการหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียน ขั้นตอนการดูแลต้นทุเรียนจนถึงเวลาที่ทุเรียนออกดอกออกผล” (วินัย เกาเล็ก, 2563)

“ การผลิตทุเรียนให้มีผลเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ด้านการกำหนดราคาให้เหมาะสมกับคุณภาพของทุเรียน เพื่อให้ลูกค้ามีความสนใจซื้อ (สำรวจ สกกุลไทย, 2563)

“ ที่สวนปลูกเพื่อขายปลีกและส่งผลสดอย่างเดียว ไม่มีการในราคาส่ง โดยเรื่องการกำหนดราคาจะมีการดูราคาในตลาด จะเป็นการกำหนดราคาขายปลีกระหว่างชาวสวนกับลูกค้าที่มาซื้อ ” (อนุสร ฤทธิล้ำ, 2563)

“ ในทำสวนทุเรียน คนดูแลสวนต้องเริ่มตั้งแต่การดูแลทุเรียนจนออกผล ทุเรียนเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ทุเรียนมีคุณภาพทำให้ลูกค้าสนใจซื้อผลผลิตได้ ด้านลักษณะทางกายภาพก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญเพราะว่าการปลูก ทุเรียนต้องเลือกพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ ส่งผลทำให้บรรยากาศภายในสวน ร่มรื่น เป็นจุดสนใจของลูกค้าเพื่อมาหาบรรยากาศดีในการถ่ายรูปสวน ทุเรียน มาชม มาเที่ยว มาซื้อผลิตภัณฑ์ทุเรียนลูกสดภายในสวนได้ ” (ไฉน สิงห์สมุทร, 2563)

2. ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจสำเร็จของผู้ประกอบธุรกิจสวนทุเรียน

การประกอบธุรกิจสวนทุเรียนถือเป็นธุรกิจเกษตรรูปแบบหนึ่ง มีรูปแบบเป็นการบริหารงานแบบครอบครัวช่วยกัน ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจการทำสวนทุเรียนสำเร็จคือ ปัจจัยด้านการตลาด (7Ps) ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการตลาด ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ มีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ มีการทำผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพปลอดภัย มีการรับประกันคุณภาพที่เชื่อถือได้ จากการสัมภาษณ์ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“สวนลุงจะมีการจัดเก็บผลทุเรียนที่แก่จัด เป็นทุเรียนที่มีคุณภาพ รสชาติดี หวานมัน อร่อย เพื่อให้ลูกค้าที่มาซื้อประทับใจในผลิตภัณฑ์”
(เสนธ์ โพธิ์ทอง, 2563)

ปัจจัยด้านราคา มีการกำหนดราคาทุเรียนที่เหมาะสมกับคุณภาพ ปลูกเพื่อขายปลีกและส่งผลสดอย่างเดียว ราคาคุ้มค่าเมื่อเทียบกับคุณภาพของทุเรียนสวนอื่น มีหลากหลายราคาให้เลือกตามขนาดของผลทุเรียน เหมาะสมกับคุณภาพของทุเรียนเพื่อให้ลูกค้ามีความสนใจซื้อจากการสัมภาษณ์ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“ที่สวนเรามีการกำหนดราคาทุเรียนที่เหมาะสมกับคุณภาพ ปลูกเพื่อขายปลีกและส่งผลสดอย่างเดียว ราคาคุ้มค่าเมื่อเทียบกับคุณภาพของทุเรียนสวนอื่น” (มานะ นิลสกุล , 2563)

ปัจจัยด้านช่องทางการตลาด มีผลผลิตทุเรียนไปจำหน่ายที่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า มีช่องการจำหน่ายทุเรียนที่หลากหลาย มีการอำนวยความสะดวกในการเดินทางสำหรับลูกค้าที่เข้ามาชมสวน และมีที่จอดรถที่เพียงพอ จากการสัมภาษณ์ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“ที่สวนเรามีทุเรียนให้ลูกค้าที่มาชมที่สวนอย่างเพียงพอ และมีช่องการจำหน่ายทุเรียนที่หลากหลาย” (มานะ นิลสกุล , 2563)

ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด มีการจัดกิจกรรมให้ลูกค้าเข้ามาชมสวนทุเรียน มีวิธีการส่งเสริมการตลาดที่น่าสนใจ เช่น แจกตัวอย่างผลิตภัณฑ์ให้ทดลองชิม มีการประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทาง เช่นทางเฟซบุ๊ก จากการสัมภาษณ์ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“ที่สวนเริ่มมีใช้การสื่อสารกับลูกค้าโดยเชิญชวนให้ลูกค้ามาชมสวนและตัดสินใจซื้อทุเรียนจากสวนได้” (โสภณ ชวนะลักขโณ , 2563)

ปัจจัยด้านบุคคล เจ้าของสวนมีการต้อนรับลูกค้าที่เข้าไปชมสวน มีการแนะนำทุเรียนที่มีคุณภาพให้กับลูกค้าเป็นอย่างดี จากการสัมภาษณ์ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“ที่สวนยินดีต้อนรับลูกค้าทุกคนเพื่อให้เข้ามาชมสวน และจะแนะนำผลทุเรียนที่มีคุณภาพให้ชิมก่อนตัดสินใจซื้อ” (วิสุทธิ สายเย็น, 2563)

ปัจจัยด้านกระบวนการบริการ มีกระบวนการให้บริการที่สะดวก มีการส่งสินค้าให้กับลูกค้าที่ถูกต้องและรวดเร็ว มีช่องทางการชำระเงินที่หลากหลาย และมีเจ้าของสวนแนะนำผลผลิตภัณฑ์เป็นอย่างดี จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“ที่สวนมีการให้ลูกค้าสั่งจองทุเรียน และมีการบริการส่งถึงที่บ้าน ทำให้ลูกค้าสะดวกในการบริโภค รับรองว่าทุเรียนที่ส่งไปจะมีคุณภาพ และทำให้ลูกค้าประทับใจ”

ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ มีการเลือกพื้นที่ปลูกต้องเลือกที่ใกล้แหล่งน้ำ มีการคมนาคมที่สะดวก เพราะทุเรียนมีน้ำหนักมาก การวางแผนก่อนการปลูกจึงเป็นสิ่งสำคัญ จึงทำให้สภาพแวดล้อมในการทำสวนทุเรียนน่าชม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“ที่สวนมีพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ ส่งผลทำให้บรรยากาศภายในสวนร่มรื่น เป็นจุดสนใจของลูกค้าเพื่อมาหาบรรยากาศดีในการถ่ายรูปสวนทุเรียน มาชม มาเที่ยว มาซื้อผลิตภัณฑ์ทุเรียนลูกสดภายในสวนได้” (ฉน สิมสมุทร, 2563)

3. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลยางหัก อำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี

3.1 ปัญหาและอุปสรรคในการทำสวนทุเรียน

เนื่องจากการดำเนินงานทุกอย่างในสวนทุเรียนผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นคนบริหารจัดการเพียงคนเดียว ทำให้ประสบปัญหาในการวางแผนการทำงานบางครั้งเกิดความล่าช้า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการบริหารจัดการในสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ คือภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง ลมแรง ทำให้ดอกทุเรียนหล่น ผลผลิตทุเรียนมีน้อย ผลทุเรียนไม่ได้คุณภาพตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ และแมลงศัตรูพืชเนื่องจากเป็นปัญหาที่เกิดจากธรรมชาติทำให้หลีกเลี่ยงได้ยากกว่าปัญหาอื่น เริ่มทำสวนผสมผสานมากขึ้น ทำเกษตรอินทรีย์ และมีการพัฒนาให้เปิดสวนทุเรียนท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเน้นให้ผู้บริโภคได้เข้ามาชมสวน มีกิจกรรมให้ทำ เช่น ถ่ายรูปกับผลผลิตในสวนทุเรียน ซึ่งทำให้สามารถจำหน่ายทุเรียนได้ถึงผู้บริโภคโดยตรง ทำให้จำหน่ายทุเรียนได้ราคาดี โดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง

3.1.1 ด้านการแปรรูป

ทุเรียนเป็นผลไม้ที่มีกลิ่นเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งฤดูกาลของทุเรียนได้แก่ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม สามารถให้ผลผลิตได้ถึงเดือนตุลาคมเลยทีเดียว ทุเรียนจึงล้นตลาด บริโภคไม่ทันทำให้ผลผลิตเสียหาย และบางครั้งทุเรียนกำลังจะแก่เกิดพายุลมแรง ทำผลผลิตทุเรียนหล่นก่อนเวลา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“เกิดพายุลมแรง ทำผลผลิตทุเรียนหล่นก่อนเวลา ผลผลิตเสียหาย”

(ปัญญา ม่วงศรี , 2563)

“ทุเรียนได้แก่ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม สามารถให้ผลผลิตได้ถึงเดือนตุลาคมเลยทีเดียว ทุเรียนจึงล้นตลาด บริโภคไม่ทันทำให้ผลผลิตเสียหาย” (มานะ นิลสกุล , 2563)

“ปัญหาภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง ลมแรง ทำให้ดอกทุเรียนหล่น ผลผลิตทุเรียนมีน้อย ผลทุเรียนไม่ได้คุณภาพตามที่ตั้งเป้าหมายไว้” (เสน่ห์ โพธิ์ทอง ,2563)

3.1.2 ด้านการตลาด

ด้านการตลาด บางครั้งทุเรียนไม่ได้คุณภาพที่ดี ราคาที่จำหน่ายก็ต้องลดตามคุณภาพสินค้าไปด้วย บางครั้งอาจจะต้องรีบัตต์เป็นจำนวนมาก เพื่อขายส่ง เพราะบางครั้งลูกค้าไม่สามารถเข้าถึงในการซื้อผลสดแบบขายปลีกโดยตรงระหว่างลูกค้ากับเจ้าของสวนโดยตรงได้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“ลูกค้ายังไม่ทราบข้อมูลสวนอย่างทั่วถึง จึงทำให้การตลาดแคบไปด้วย” (โสภณ ชวนะลักษโณ , 2563)

“ไม่เก่งเรื่องการตลาด บางครั้งไม่สามารถขายราคาปลีกได้ เพราะลูกค้าบางคนไม่ชอบกินผลสด” (มานะ นิลสกุล , 2563)

3.1.3 ด้านการส่งออก

ปัญหาด้านการส่งออก คือ ทุเรียนไม่มีคุณภาพเหมาะสมกับการส่งออก ตลาดบริโภคอาจจะเกิดการอิมิตัวซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาด้านราคาตกต่ำ เพราะทุเรียนมีอายุการเก็บรักษาค่อนข้างสั้นทำให้มีผลกระทบต่อกรจำหน่ายทุเรียนสดและแปรรูปทั้งในประเทศและการส่งออก จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“ ผลผลิตทุเรียนมีคุณภาพที่ไม่เหมาะสมกับการส่งออก จึงทำให้ไม่สามารถส่งทุเรียนในสวนส่งออกนอกประเทศได้” (วินัย เกาเล็ก, 2563)

“ การส่งออกทุเรียนยังยากอยู่ เพราะว่ามีขั้นตอนที่มากมาย มีหลักเกณฑ์เงื่อนไขมากมาย จึงยังไม่สามารถที่จะผลิตทุเรียนส่งออกนอกได้” (สำรวย สกุลไทย, 2563)

“ ผลผลิตทุเรียนที่สวนยังไม่คุณภาพตามเกณฑ์ที่จะส่งออกนอกประเทศได้ เพราะยังมีทุเรียนตกเกรดอยู่” (อนุสร ฤทธิ์ล้ำ, 2563)

3.2 แนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลยางหัก

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า แนวคิดการดำเนินธุรกิจในอนาคต จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำสวนทุเรียน มีแนวทางการพัฒนาสวนทุเรียนแบบผสมผสาน มีผลไม้อีกหลายชนิด เปิดสวนท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทำสวนเกษตรผลไม้อินทรีย์ ลงมือทำเองโดยไม่จ้างแรงงาน ทำจุดเช็คอินในสวนทุเรียน รวมทั้งต่อยอดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และมีการพัฒนาผลผลิตทุเรียนในด้านต่างๆ ดังนี้

3.2.1 ด้านการแปรรูป

ทุเรียนเป็นผลไม้ที่มีกลิ่นเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งฤดูกาลของทุเรียนได้แก่ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม สามารถให้ผลผลิตได้ถึงเดือนตุลาคมเลยทีเดียว ซึ่งช่วงที่ทุเรียนออกผลและเนื้อสุกกำลังดีกินได้อร่อยนั้นเป็นเพียงช่วงเวลาสั้นๆ ดังนั้นจึงมีความคิดว่าควรมีการพัฒนาด้านการแปรรูปทุเรียน โดยวิธีการแปรรูปทุเรียนเพื่อให้เก็บไว้กินได้นานขึ้น โดยมีทั้งวิธีการแปรรูปเนื้อทุเรียนดิบและเนื้อทุเรียนสุกจัดเก็บช่วงที่รสชาติอร่อยที่สุดไปแล้ว ให้เกิดเป็นเมนูใหม่ที่อร่อยและช่วยเก็บรักษาไว้ได้นานขึ้น ทั้งเป็นขนมหวานและอาหารทานเล่นแสนเพลิดเพลิน จะมีการแปรรูปทุเรียนอบแห้ง ทุเรียนทอดกรอบ ทุเรียนเชื่อม เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคที่ไม่ชอบบริโภคทุเรียนสด จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“ ฤดูกาลของทุเรียนได้แก่ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม สามารถให้ผลผลิตได้ถึงเดือนตุลาคมเลยทีเดียว ซึ่งช่วงที่ทุเรียนออกผลและเนื้อสุกกำลังดีกินได้อร่อยนั้นเป็นเพียงช่วงเวลาสั้นๆ จึงควรแปรรูปทุเรียนในรูปแบบต่างๆ อาจจะทำเชื่อม และทำเป็นทุเรียน” (ปัญญา ม่วงศรี , 2563)

“ช่วงที่ทุเรียนออกผลและเนื้อสุกกำลังดีกินได้ร่อนนั้นเป็นเพียงช่วงเวลาสั้นๆ ดังนั้นจึงมีความคิดว่าควรมีการพัฒนาด้านการแปรรูปทุเรียน โดยวิธีการแปรรูปทุเรียนเพื่อให้เก็บไว้กินได้นานขึ้น เช่น ทำเป็นทุเรียนทอดกรอบ” (มานะ นิลสกุล , 2563)

“ควรมีการแปรรูปทุเรียน เพื่อให้เก็บไว้กินได้นานขึ้น เช่นอาจจะทำเป็นทุเรียนอบแห้ง ทุเรียนกวน ใ” (เสนห์ โพธิ์ทอง,2563)

3.2.2 ด้านการตลาด

มีแนวทางในการพัฒนาตลาดรองรับ โดยการพัฒนาการตลาดขายทางสื่อออนไลน์ โดยการคัดทุเรียนตามที่ลูกค้าต้องการส่งตรงถึงบ้าน เพราะจะทำให้ลูกค้าที่ต้องการซื้อทุเรียนมีความสะดวกสบายมากขึ้น และทำให้เราได้โปรโมทสวนทุเรียน นำเสนอผลผลิตในส่วนเพื่อดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาซื้อผลผลิตในส่วนหรือไม่ก็ทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“เราต้องมีการออกสื่อเพื่อเชิญชวนให้ลูกค้าเข้ามาชมสวนของเรา และได้ขายผลทุเรียนในราคาขายปลีก ได้มากขึ้นโดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง” (โสภณ ขวณะลักขโณ , 2563)

“ที่สวนจะมีการลงเฟซบุ๊ก เพื่อให้ลูกค้าเข้ามาชมสวน และทำให้ลูกค้าที่ต้องการซื้อทุเรียนรู้จักสวนทุเรียน ทำให้เราได้โปรโมทสวนทุเรียน” (มานะ นิลสกุล , 2563)

“ การทำให้ลูกค้าเข้าถึงสวนทุเรียนเรามากขึ้นในยุคนี้ก็จำเป็นต้องทำการตลาดทางออนไลน์ โดยไม่ต้องไปนั่งรอขาย อาจจะทำการตลาดออนไลน์เพื่อให้ลูกค้าได้สั่งจองทุเรียน และสั่งซื้อ เราก็พร้อมส่งให้ถึงบ้าน ลูกค้าจะได้รับความสะดวกสบายในการซื้อสินค้า โดยอาจจะไม่ต้องเดินทางมาซื้อที่สวนทุเรียน” (เสนห์ โพธิ์ทอง,2563)

3.2.3 ด้านการส่งออก

มีแนวทางการพัฒนาเพื่อให้ทุเรียนส่งออกได้มากขึ้น แต่ต้องมีการพัฒนาผลผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการส่งออกมากขึ้น โดยรูปแบบการส่งออก มี 3 รูปแบบ คือ ผลไม้สด แช่เย็นและแช่แข็ง และผลไม้กระป๋องและแปรรูป เพราะว่าตลาดรองรับที่สำคัญมีเพียงกรบรีโภคภายในประเทศ ผลผลลออกสู่ตลาดพร้อมๆ กันในช่วงสั้นๆ ตลาดบริโภคอาจจะเกิดการอิมิตัวซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาด้านราคาตกต่ำ เพราะทุเรียนมีอายุการเก็บรักษาค่อนข้างสั้นทำให้มีผลกระทบต่อ

จำหน่ายทุเรียนสดและแปรรูปทั้งในประเทศและการส่งออก รวมทั้งตลาดส่งออกยังจำกัดเพียงไม่กี่ประเทศ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“ควรมีการพัฒนาผลผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมกับการส่งออกเพื่อทำให้สวนได้จำหน่ายผลทุเรียนได้เพิ่มขึ้น ได้ทำการตลาดส่งออก ได้พัฒนาศักยภาพการทำสวนทุเรียนที่ทำให้ผลผลิตสามารถส่งออกนอกประเทศได้” (วินัย เกาเล็ก, 2563)

“อยากทำทุเรียนส่งออกต่างประเทศเหมือนกัน เพราะต้องการพัฒนาคุณภาพผลผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพ และต้องการทดลองทำส่งออกเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในเรื่องการทำตลาดทุเรียนส่งออกได้” (สำรวย สุกุลไทย, 2563)

“คุณภาพของผลผลิตทุเรียนที่สวนดีมาก สามารถให้ผลผลิตและรสชาติดีมาก ทำให้รสชาติของทุเรียนออกมากลิ่นไม่ฉุนจัด รสชาติหวานมัน เป็นที่ชื่นชอบของคนทั่วไป สามารถส่งออกต่างประเทศได้” (อนุสร ฤทธิ์ล้ำ, 2563)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง เรื่องเล่าวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียน ในตำบลยางหัก อำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาถึงเรื่องเล่าวิถีชีวิตเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลยางหัก อำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาอาชีพการทำสวนทุเรียนใน ตำบลยางหัก อำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากแนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิต ลักษณะทั่วไปของจังหวัดราชบุรี ข้อมูลเกี่ยวกับทุเรียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักคือ เกษตรกรชาวสวนทุเรียน ในตำบลยางหัก อำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี โดยใช้วิธีวิทยาการศึกษาประวัติชีวิตและเล่าเรื่อง (Life History and Narrative Approach) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบอัตชีวประวัติ (Autobiography) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) เก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยตนเองจากนั้นนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมแยกประเภทจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำเรื่องเล่ามาวิเคราะห์ (Analysis of Narrative) ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

พื้นที่ศึกษางานวิจัย คือ ตำบลยางหัก อำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี อาศัยอยู่ในหมู่บ้านไทยประจัน ตำบลยางหัก อำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีการปลูกทุเรียนมากที่สุด ในพื้นที่นี้มีชาวสวนทุเรียนมากที่สุด สรุปออกเป็นด้านๆ ดังนี้

1.1 วิถีชีวิตของชาวสวนทุเรียน

วิถีชีวิตชาวสวนทุเรียน พบว่า ประวัติชีวิตของชาวสวนทุเรียนมีลักษณะสะท้อนภาพแนวทางการดำเนินชีวิต การพัฒนาศักยภาพ จนผ่านอุปสรรคมากมายและประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นความคิดความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตของผู้ประกอบการที่เกิดขึ้นกับตัวเขา การดำเนินชีวิตของชาวสวนทุเรียนเป็นไปอย่างเรียบง่าย ในช่วงเยาว์วัยมีความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก พ่อแม่มีอาชีพทำไร่ ทำสวน ทำนา ฐานะครอบครัวอยู่ในระดับยากจนชาวสวนทุเรียนอาศัยอยู่รวมกันเป็นแบบเครือญาติขนาดใหญ่ปลูกบ้านบริเวณใกล้กัน ให้การช่วยเหลือเกื้อกูลกันเมื่อเกิดปัญหาตลอดจนให้การช่วยเหลือคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันและหมู่บ้านใกล้เคียง โดยเฉพาะช่วงงานเทศกาลหรืองานบุญต่างๆ เช่นงานมงคลสมรส งานอุปสมบท งานศพ เป็นต้นชาวบ้านมีการให้ความช่วยเหลือกันด้วยความเต็มใจ และสนับสนุนหน่วยงานหรือ

องค์กรที่สร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนและชาวบ้านที่มีความเป็นอยู่ลำบากกว่าตามความเหมาะสมเท่าที่สามารถช่วยเหลือได้

อาชีพหลักของคนในชุมชนส่วนใหญ่จะทำการเกษตรเป็นหลัก มีการทำสวนผัก ทำเกษตรผสมผสาน การดำเนินชีวิตประจำวันของชาวสวนทุเรียนส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับวิธีการบริหารจัดการในสวนทุเรียนที่แต่ละคนจะมีความแตกต่างกันออกไป ปัจจุบันชาวสวนทุเรียน อายุระหว่าง 50-70 ปี ส่วนใหญ่จะมีการลงมือทำในสวนทุเรียนด้วยตนเอง เช่น การใส่ปุ๋ย ให้น้ำทุเรียน และการเก็บเกี่ยวทุเรียน ซึ่งทุกคนจะมีประสบการณ์การทำสวนทุเรียนโดยตรงมาทั้งสิ้นประมาณ 10-30 ปี เนื่องจากอาชีพนี้ต้องอาศัยประสบการณ์ในวิชาชีพเป็นหลักการบริหารจัดการภายในสวน จึงทำให้ชาวสวนทุเรียนทราบขั้นตอนการบริหารจัดการสวนเป็นอย่างดี ก่อนจะมาประกอบธุรกิจสวนทุเรียนทุกคนปลูกมาก่อนประมาณ 10-20 ปี ด้วยความมุ่งมั่น ทะเยอทะยานต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และต้องการสร้างอนาคตให้กับลูกหลานได้สุขสบายไม่ลำบากเหมือนตนเอง ด้วยความมีใจรักในอาชีพเกษตร กล้าเสี่ยงในการลงทุน โดยการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มาเริ่มทำธุรกิจสวนทุเรียน

การบริหารจัดการในสวนทุเรียน จะประกอบไปด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ คือการสร้างผลผลิตทุเรียนต้องมีการดูแลทุเรียนตั้งแต่ขั้นตอนการหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียน ขั้นตอนการดูแลต้นทุเรียนจนถึงเวลาที่ทุเรียนออกดอกออกผลเพื่อทำให้ทุเรียนเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ด้านการกำหนดราคาให้เหมาะสมกับคุณภาพของทุเรียนเพื่อให้ลูกค้ามีความสนใจซื้อ ด้านการจัดจำหน่าย มีการปลูกเพื่อขายปลีกและส่งผลสดอย่างเดียว ด้านการส่งเสริมการตลาด ใช้การสื่อสารกับลูกค้าโดยเชิญชวนให้ลูกค้ามาชมสวนและตัดสินใจซื้อทุเรียนจากสวนได้ ด้านบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญมากในการทำสวนทุเรียน เริ่มตั้งแต่การดูแลทุเรียนจนออกผลทุเรียนเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ทุเรียนมีคุณภาพทำให้ลูกค้าสนใจซื้อผลผลิตได้ ด้านลักษณะทางกายภาพก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญเพราะว่าการปลูกทุเรียนต้องเลือกพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ ส่งผลทำให้บรรยากาศภายในสวนร่มรื่น เป็นจุดสนใจของลูกค้าเพื่อมาหาบรรยากาศดีในการถ่ายรูปสวนทุเรียน มาชม มาเที่ยว มาซื้อผลิตภัณฑ์ทุเรียนลูกสดภายในสวนได้ และด้านกระบวนการ ด้านนี้ก็มีความสำคัญเพราะการทำสวนทุเรียนจะต้องมีกระบวนการในการผลิตที่ดี เริ่มจากการเลือกพื้นที่การปลูก กระบวนการดูแลสวนทุเรียนออกผล การจัดเก็บผลทุเรียน การจัดจำหน่ายเพื่อให้ลูกค้าที่มาซื้อประทับใจในผลิตภัณฑ์ทุเรียน

1.2 ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจสำเร็จของผู้ประกอบธุรกิจสวนทุเรียน

การประกอบธุรกิจสวนทุเรียนถือเป็นธุรกิจเกษตรรูปแบบหนึ่ง มีรูปแบบเป็นการบริหารงานแบบครอบครัวช่วยกัน ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจสำเร็จคือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ คือทำผลผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพ ปัจจัยด้านบุคคล บุคคลในครอบครัวทุกคนสำคัญต่อการประกอบธุรกิจสวนทุเรียน

เพราะทุเรียนเป็นผลไม้ที่ต้องการเอาใจใส่ดูแล คนทำสวนทุเรียนต้องมีความขยัน อดทน มีความละเอียดในการดูแลทุเรียนเกี่ยวกับโรคทุเรียน แมลงต่างๆ ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำสวนทุเรียน การกำหนดราคา การทำผลผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพ ปลูกเพื่อขายปลีกและส่งผลสดอย่างเดียว มีการเลือกพื้นที่ปลูกต้องเลือกที่ใกล้แหล่งน้ำ มีการคมนาคมที่สะดวก เพราะทุเรียนมีน้ำหนักมาก การวางแผนก่อนการปลูกจึงเป็นสิ่งสำคัญ ต่อมาคือการเตรียมดิน ขุดหลุม ศึกษาและคัดเลือกพันธุ์ทุเรียนที่เหมาะสมมาปลูก วิธีการปลูกทุเรียนคือการขุดหลุมแล้วนำต้นกล้ามาวาง โดยฉีกถุงพลาสติกออกให้หมด แล้วนำดินมากลบ จากนั้นก็รดน้ำ พร้อมทั้งทำร่มเงาให้ต้นทุเรียนด้วย การเอาใจใส่ดูแลทุเรียนเป็นอย่างดี เพราะทุเรียนเป็นต้นไม้ที่ต้องดูแลใส่ใจค่อนข้างมากกว่าจะออกผล ซึ่งเราต้องหมั่นตรวจเช็คให้ต้นมีสภาพสมบูรณ์ ไม่เสื่อมโทรม จึงจะทำให้ผลผลิตออกมาได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.3 ปัญหาและอุปสรรคในการทำสวนทุเรียน

เนื่องจากการดำเนินงานทุกอย่างในสวนทุเรียนผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นคนบริหารจัดการเพียงคนเดียว ทำให้ประสบปัญหาในการวางแผนการทำงานบางครั้งเกิดความล่าช้า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการบริหารจัดการในสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ ปัญหาด้านการแปรรูป คือภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง ลมแรง ทำให้ดอกทุเรียนหล่น ผลผลิตทุเรียนมีน้อย ผลทุเรียนไม่ได้คุณภาพตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ และแมลงศัตรูพืชเนื่องจากเป็นปัญหาที่เกิดจากธรรมชาติทำให้หลีกเลี่ยงได้ยากกว่าปัญหาอื่น ด้านการตลาด บางครั้งทุเรียนไม่ได้คุณภาพที่ดี ราคาที่จำหน่ายก็ต้องลดตามคุณภาพสินค้าไปด้วย บางครั้งอาจจะต้องรีบตัดเป็นจำนวนมาก เพื่อขายส่ง เพราะบางครั้งลูกค้า ไม่สามารถเข้าถึงในการซื้อผลสดแบบขายปลีกโดยตรงระหว่างลูกค้ากับเจ้าของสวนโดยตรง และปัญหาด้านการส่งออก คือทุเรียนไม่มีคุณภาพเหมาะสมกับการส่งออก ตลาดบริโภคอาจจะเกิดการอึดตัวซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาด้านราคาตกต่ำ เพราะทุเรียนมีอายุการเก็บรักษาค่อนข้างสั้นทำให้มีผลกระทบต่อกรจำหน่ายทุเรียนสดและแปรรูปทั้งในประเทศและการส่งออก

1.4 แนวทางในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลยางหัก

แนวความคิดดำเนินธุรกิจในอนาคต จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำสวนทุเรียน มีแนวทางการพัฒนาสวนทุเรียนแบบผสมผสาน มีผลไม้หลากหลาย เปิดสวนท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทำสวนเกษตรผลไม้อินทรีย์ ลงมือทำเองโดยไม่จ้างแรงงาน ทำจุดเช็คอินในสวนทุเรียน รวมทั้งต่อยอดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และมีการ พัฒนาผลผลิตทุเรียนในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) ด้านการแปรรูป ควรมีการพัฒนาด้านการแปรรูปทุเรียน โดยวิธีการแปรรูปทุเรียนเพื่อให้เก็บไว้กินได้นานขึ้น โดยมีทั้งวิธีการแปรรูปเนื้อทุเรียนดิบและเนื้อทุเรียนสุกจัดเก็บช่วงที่รสชาติอร่อยที่สุดไปแล้ว ให้เกิดเป็นเมนูใหม่ที่อร่อยและช่วยเก็บรักษาไว้ได้นานขึ้น ทั้งเป็นขนมหวานและอาหารทานเล่นแสนเพลิดเพลิน จะมีการแปรรูปทุเรียนอบแห้ง ทุเรียนทอดกรอบ ทุเรียนเชื่อม เพื่อเป็นทางเลือกให้กับ

ผู้บริโภคที่ไม่ชอบบริโภคทุเรียนสด 2) ด้านการตลาด มีแนวทางในการพัฒนาตลาดรองรับ โดยการพัฒนาการตลาดขายทางสื่อออนไลน์ โดยการคัดทุเรียนตามที่ถูกค้าต้องการส่งตรงถึงบ้าน เพราะจะทำให้ลูกค้าที่ต้องการซื้อทุเรียนมีความสะดวกสบายมากขึ้น และทำให้เราได้โปรโมชั่นทุเรียนนำเสนอผลผลิตในสวนเพื่อดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาซื้อผลผลิตในส่วนหรือไม่ก็ทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้ดีมากขึ้น และ 3) ด้านการส่งออก มีแนวทางการพัฒนาเพื่อให้ทุเรียนส่งออกได้มากขึ้น แต่ต้องมีการพัฒนาผลผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการส่งออกมากขึ้น โดยรูปแบบการส่งออก มี 3 รูปแบบ คือ ผลไม้สด แช่เย็นและแช่แข็ง และผลไม้กระป๋องและแปรรูป เพราะว่าตลาดรองรับที่สำคัญมีเพียงกรบริโภคภายในประเทศ ผลผลลออกสู่ตลาดพร้อมๆ กันในช่วงสั้นๆ ตลาดบริโภคอาจจะเกิดการอึดตัวซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาด้านราคาตกต่ำ เพราะทุเรียนมีอายุการเก็บรักษาค่อนข้างสั้นทำให้มีผลกระทบต่อกรจำหน่ายทุเรียนสดและแปรรูปทั้งในประเทศและการส่งออก รวมทั้งตลาดส่งออกยังจำกัดเพียงไม่กี่ประเทศ

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาในเรื่อง เรื่องเล่าวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียน ในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 วิถีชีวิตของชาวสวนทุเรียน

วิถีชีวิตชาวสวนทุเรียน พบว่า ประวัติชีวิตของชาวสวนทุเรียนมีลักษณะสะท้อนภาพแนวทางการดำเนินชีวิต การพัฒนาศักยภาพ จนผ่านอุปสรรคมากมายและประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นความคิดความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตของผู้ประกอบการที่เกิดขึ้นกับตัวเขา การดำเนินชีวิตของชาวสวนทุเรียนเป็นไปอย่างเรียบง่าย ในช่วงเยาว์วัยมีความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก พ่อแม่มีอาชีพทำไร่ ทำสวน ทำนา ฐานะครอบครัวอยู่ในระดับยากจนชาวสวนทุเรียนอาศัยอยู่รวมกันเป็นแบบเครือญาติขนาดใหญ่ปลูกบ้านบริเวณใกล้กัน ให้การช่วยเหลือเกื้อกูลกันเมื่อเกิดปัญหา วิธีการบริหารจัดการในสวนทุเรียนที่แต่ละคนจะมีความแตกต่างกันออกไป ก่อนจะมาประกอบธุรกิจสวนทุเรียนทุกคนปลูกมาก่อนประมาณ 10-20 ปี ด้วยความมุ่งมั่น ทะเยอทะยานต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และต้องการสร้างอนาคตให้กับลูกหลานได้สุขสบายไม่ลำบากเหมือนตนเอง ด้วยความมีใจรักในอาชีพเกษตร กล้าเสี่ยงในการลงทุน โดยการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มาเริ่มทำธุรกิจสวนทุเรียน การบริหารจัดการในสวนทุเรียน จะประกอบไปด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ คือการสร้างผลผลิตทุเรียนต้องมีการดูแลทุเรียนตั้งแต่ขั้นตอนการหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียน ขั้นตอนการดูแลต้นทุเรียนจนถึงเวลาที่ทุเรียนออกดอกออกผลเพื่อให้ทุเรียนเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ด้านการกำหนดราคาให้

เหมาะสมกับคุณภาพของทุเรียนเพื่อให้ลูกค้ามีความสนใจซื้อ ด้านการจัดจำหน่าย มีการปลูกเพื่อขายปลีกและส่งผลสดอย่างเดียว ด้านการส่งเสริมการตลาด ใช้การสื่อสารกับลูกค้าโดยเชิญชวนให้ลูกค้ามาชมสวนและตัดสินใจซื้อทุเรียนจากสวนได้ ด้านบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญมากในการทำสวนทุเรียน เริ่มตั้งแต่การดูแลทุเรียนจนออกผลทุเรียนเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ทุเรียนมีคุณภาพทำให้ลูกค้าสนใจซื้อผลผลิตได้ ด้านลักษณะทางกายภาพก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญเพราะว่าการปลูกทุเรียนต้องเลือกพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ ส่งผลทำให้บรรยากาศภายในสวนร่มรื่น เป็นจุดสนใจของลูกค้าเพื่อมาหาบรรยากาศดีในการถ่ายรูปสวนทุเรียน มาชม มาเที่ยว มาซื้อผลิตภัณฑ์ทุเรียนลูกสดภายในสวนได้ และด้านกระบวนการ ด้านนี้ก็มีความสำคัญเพราะการทำสวนทุเรียนจะต้องมีกระบวนการในการผลิตที่ดี เริ่มจากการเลือกพื้นที่การปลูก กระบวนการดูแลจนทุเรียนออกผล การจัดเก็บผลทุเรียน การจัดจำหน่าย เพื่อให้ลูกค้าที่มาซื้อประทับใจในผลิตภัณฑ์ทุเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกัลยารัตน์ อธิรัตนชัยกุล (2563 : 125) กล่าวว่า ผู้ประกอบการ เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเป็นบุคคลที่ค้นพบความคิดและโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ เป็นผู้ที่รวบรวมเงินทุนเพื่อจัดตั้งธุรกิจจัดระเบียบในธุรกิจและบริหารดำเนินงานของธุรกิจ เพื่อจัดหาสินค้าและบริการให้แก่สาธารณชน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญา สาระรักษ์และคณะ (2561) การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกทุเรียนของเกษตรกร ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกทุเรียนเป็นซึ่งเป็นจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและความสัมพันธ์กับสภาพดินที่ปลูกทุเรียนด้านความถี่การใส่ปุ๋ยและด้านการรูปแบบจำหน่ายทุเรียนสำนักปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกทุเรียนพบว่าจำนวนแรงงานในการทำทุเรียนมีความสัมพันธ์กับด้านลักษณะพื้นที่ปลูกทุเรียนด้านสภาพดินที่ปลูกทุเรียนด้านโรคที่เกิดกับทุเรียนและด้านแมลงศัตรูพืชที่เกิดกับทุเรียนแล้วการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกทุเรียนพบว่าสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับเต็ลมันทุเรียนด้านสภาพดินที่ปลูกทุเรียนและด้านความถี่การให้น้ำทุเรียนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการปลูกทุเรียนโดยรวมได้แก่อายุพื้นที่การปลูกทุเรียนรายจ่ายในการลงทุนทุเรียนและรายได้จากการปลูกทุเรียนดังนั้นเกษตรกรมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการปลูกทุเรียนด้วย

2.2 ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจสำเร็จของผู้ประกอบธุรกิจสวนทุเรียน

การประกอบธุรกิจสวนทุเรียนถือเป็นธุรกิจเกษตรรูปแบบหนึ่ง มีรูปแบบเป็นการบริหารงานแบบครอบครัวช่วยกัน ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจสำเร็จคือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ คือทำผลผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพ ปัจจัยด้านบุคคล บุคคลในครอบครัวทุกคนสำคัญต่อการประกอบธุรกิจสวนทุเรียน เพราะทุเรียนเป็นผลไม้ที่ต้องการเอาใจใส่ดูแล คนทำสวนทุเรียนต้องมีความขยัน อดทน มีความละเอียดในการดูแลทุเรียนเกี่ยวกับโรคทุเรียน แมลงต่างๆ ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำสวนทุเรียน

การกำหนดราคา การทำผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพ ปลูกเพื่อขายปลีกและส่งผลสดอย่างเดียว มีการเลือกพื้นที่ปลูกต้องเลือกที่ใกล้แหล่งน้ำ มีการคมนาคมที่สะดวก เพราะทุเรียนมีน้ำหนักมาก การวางแผนก่อนการปลูกจึงเป็นสิ่งสำคัญ ต่อมาคือการเตรียมดิน ขุดหลุม ศึกษาและคัดเลือกพันธุ์ทุเรียนที่เหมาะสมมาปลูก วิธีการปลูกทุเรียนคือการขุดหลุมแล้วนำต้นกล้ามาวาง โดยฉีกถุงพลาสติกออกให้หมด แล้วนำดินมากลบ จากนั้นก็รดน้ำ พร้อมทั้งทำร่มเงาให้ต้นทุเรียนด้วย การเอาใจใส่ดูแลทุเรียนเป็นอย่างดี เพราะทุเรียนเป็นต้นไม้ที่ต้องดูแลใส่ใจค่อนข้างมากกว่าจะออกผล ซึ่งเราต้องหมั่นตรวจเช็คให้ต้นมีสภาพสมบูรณ์ ไม่เสื่อมโทรม จึงจะทำให้ผลผลิตออกมาได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพรทิพย์ บุญทรง (2556 : 25) กล่าวว่า การประกอบการมีความหมายในเชิงธุรกิจคือการดำเนินกิจกรรมโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งรวมกันในการผลิตหรือจำหน่ายสินค้า โดยมุ่งหวังผลกำไรและมีความเสี่ยงต่อการขาดทุน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของฉัตรยาพร เสมอใจ และฐิตินันต์ วารวีนิช (2551 : 30-31) กล่าวว่า ส่วนประสมการตลาด (marketing mix) ในการดำเนินธุรกิจทุกประเภทจะมีปัจจัยต่าง ๆ มากกระทบการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานทางการตลาด จะมีปัจจัย 2 อย่าง คือ ปัจจัยภายในของกิจการ (internal factors) ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการสามารถควบคุมให้เป็นไปตามนโยบายของกิจการ คือ ส่วนประสมการตลาด ปัจจัยภายนอก (external factors) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของกิจการไม่สามารถควบคุมได้ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับแนวคิดของ โบนและเคิร์ตซ์ (Boone & Kurtz, 1989: 9) ส่วนประสมการตลาด หมายถึง ปัจจัยทางการตลาดที่ควบคุมได้ ที่กิจการจะต้องใช้ร่วมกันเพื่อสนองความต้องการของตลาดเป้าหมาย หมายถึง ความเกี่ยวข้องกันของ 4 ส่วน คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย ระบบการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาดถือว่าเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ธุรกิจสามารถควบคุมได้ ต้องใช้ร่วมกันทั้ง 4 อย่าง วัตถุประสงค์ที่ใช้เพื่อสนองความต้องการของลูกค้า (ตลาดเป้าหมาย) ให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ ซึ่งประกอบด้วย ตัวสินค้า ราคา การจัดจำหน่าย การแจกจ่ายตัวสินค้าและส่งเสริมการตลาด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

2.3 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลยางหัก

ปัญหาและอุปสรรคในการทำสวนทุเรียน คือ เนื่องจากการดำเนินงานทุกอย่างในสวนทุเรียนผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นคนบริหารจัดการเพียงคนเดียว ทำให้ประสบปัญหาในการวางแผนการทำงานบางครั้งเกิดความล่าช้า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการบริหารจัดการในสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ ปัญหาด้านการแปรรูป คือภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง ลมแรง ทำให้ดอกทุเรียนหล่น ผลผลิตทุเรียนมีน้อย ผลทุเรียนไม่ได้คุณภาพตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ และแมลงศัตรูพืชเนื่องจากเป็นปัญหาที่เกิดจากธรรมชาติ ทำให้หลีกเลี่ยงได้ยากกว่าปัญหาอื่น ด้านการตลาด บางครั้งทุเรียนไม่ได้คุณภาพที่ดี ราคาที่จำหน่ายก็ต้องลดตามคุณภาพสินค้าไปด้วย บางครั้งอาจจะต้องรีบตัดเป็นจำนวนมาก เพื่อขายส่ง เพราะบางครั้ง

ลูกค้า ไม่สามารถเข้าถึงในการซื้อผลสดแบบขายปลีกโดยตรงระหว่างลูกค้ากับเจ้าของสวนโดยตรง และปัญหาด้านการส่งออก คือ ทุเรียนไม่มีคุณภาพเหมาะสมกับการส่งออก ตลาดบริโภคอาจจะเกิดการอึดตัวซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาด้านราคาตกต่ำ เพราะทุเรียนมีอายุการเก็บรักษาค่อนข้างสั้นทำให้มีผลกระทบต่อการจัดจำหน่ายทุเรียนสดและแปรรูปทั้งในประเทศและการส่งออก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริมสุข สลักเพชรและคณะ (2560) ได้ทำการวิจัยโครงการจัดการผลิตทุเรียนคุณภาพสำหรับผู้บริโภคและการส่งออกในลักษณะเครือข่ายธุรกิจที่มีความมั่นคงและยั่งยืนระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการ ได้ข้อสรุปว่าการจัดการสวนทุเรียนอย่างถูกต้องเหมาะสมครบถ้วนและทันเวลาได้แต่ละช่วงของการพัฒนาของผู้เรียนจะทำให้เกษตรกรสามารถผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพ ปริมาณสวนทุเรียนแปลงหนึ่งและสองและในช่วงเวลาสดของกับความต้องการของตลาดสวนทุเรียนแปลงหนึ่งและมีโอกาสได้กำไรสุทธิโลกรัมละ 8.71 ถึง 11.79 บาทและคุ้มค่าในการลงทุน ทั้งนี้เนื่องจากการประกอบธุรกิจสวนทุเรียน ต้องมีการวางแผนการเลือกพื้นที่ปลูกต้องเลือกที่ใกล้แหล่งน้ำ มีการคมนาคมที่สะดวก เพราะทุเรียนมีน้ำหนักมาก การวางแผนก่อนการปลูกจึงเป็นสิ่งสำคัญ ต่อมาคือการเตรียมดิน ขุดหลุม ศึกษาและคัดเลือกพันธุ์ทุเรียนที่เหมาะสมมาปลูก ขั้นตอนการดูแลเอาใจใส่ เพื่อให้ได้ผลผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพ

แนวทางในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีแนวคิดการดำเนินธุรกิจในอนาคต จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำสวนทุเรียน มีแนวทางการพัฒนาสวนทุเรียนแบบผสมผสาน มีผลไม้อีกหลายชนิด เปิดสวนท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทำสวนเกษตรผลไม้อินทรีย์ ลงมือทำเองโดยไม่จ้างแรงงาน ทำจุดเช็คอินในสวนทุเรียน รวมทั้งต่อยอดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และมีการพัฒนาผลผลิตทุเรียนในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) ด้านการแปรรูป ควรมีการพัฒนาด้านการแปรรูปทุเรียน โดยวิธีการแปรรูปทุเรียนเพื่อให้เก็บไว้กินได้นานขึ้น จะมีการแปรรูปทุเรียนอบแห้ง ทุเรียนทอดกรอบ ทุเรียนเชื่อม เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคที่ไม่ชอบบริโภคทุเรียนสด 2) ด้านการตลาด แนวทางในการพัฒนาหาตลาดรองรับ โดยการพัฒนาการตลาดขายทางสื่อออนไลน์ นำเสนอผลผลิตในสวนเพื่อดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาซื้อผลผลิตในส่วนหรือไม่ก็ทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้ตีมากขึ้น และ 3) ด้านการส่งออก มีแนวทางการพัฒนาเพื่อให้ทุเรียนส่งออกได้มากขึ้น แต่ต้องมีการพัฒนาผลผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการส่งออกมากขึ้น โดยรูปแบบการส่งออกมี 3 รูปแบบ คือ ผลไม้สด แช่เย็นและแช่แข็ง และผลไม้กระป๋องและแปรรูป ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัตร คุณาวุฒิ (2558) ได้ศึกษา แนวทางการปรับปรุงกระบวนการผลิตและการส่งออกทุเรียนสดจากประเทศไทยสู่สาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรใช้วิธีการเพาะปลูกทุเรียนเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการเพาะปลูก GAP ของกรมวิชาการเกษตร ปี 2556 ผู้ประกอบการส่งออกมีปัจจัยและวิธีการในการรับซื้อทุเรียนเพื่อการส่งออกเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน ผู้ประกอบการส่งออก มีกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อการส่งออกเป็นไปในรูปแบบ

เดียวกัน จึงควรมีการใช้เครื่องสอบความสุกแก่ของทุเรียนแทนการใช้คนตรวจและควรมีการสร้างระบบการกีดกันทางการค้าหรือการสร้างระบบโควต้าสำหรับระบบประกอบการส่งออกของประเทศ ไทยโดยจำกัดเฉพาะผู้ประกอบการไทยให้สามารถส่งออกทุเรียนไทยได้เพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นทางด้านชื่อเสียงและการส่งออกของประเทศไทย

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าการทำสวนทุเรียนมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยมากขึ้น ควรมีการพัฒนาธุรกิจสวนทุเรียนให้ได้ผลผลิตมากขึ้นเพื่อนำผลผลิตสู่ต่างประเทศไทย โดยขอเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

3.1.1 เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการทำสวนทุเรียน ควรได้รับการอบรม และพัฒนาการทำสวนทุเรียนแบบจริงจังให้ได้ผลผลิตมากขึ้นและนำผลผลิตมาแปรรูปเป็นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อแข่งขันกับคู่แข่งทั้งในและนอกได้ โดยการให้ความรู้และอบรมกับเกษตรกรโดยตรง เนื่องจากที่ผ่านมาไม่มีโครงการอบรมให้ความรู้มากนัก เกษตรกรควรมีการใช้เทคโนโลยีและนำมาแปรรูปเพื่อพัฒนาสินค้าให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ที่ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าวจะช่วยให้ปริมาณผลการผลิตจากการทำสวนทุเรียนเพิ่มมากขึ้นไม่จำเป็นต้องขายสินค้าผ่านพ่อค้าคนกลางให้โดนกดขี่ราคา กลายมาเป็นผู้ประกอบการสามารถสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นกับตนเอง

3.1.2 การพัฒนาผลผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพมีความสำคัญต่อชาวสวนทุเรียน และมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ควรมีการพัฒนาปริมาณผลผลิตจากการทำสวนทุเรียนให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การส่งออกขายไปยังต่างประเทศ เช่น จีน ญี่ปุ่น เป็นต้น

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรวิจัยและพัฒนาระบบการขนส่งทุเรียนในและนอกประเทศ หรือการแปรรูปสินค้าใหม่ๆ เข้ามาในธุรกิจที่หลากหลายขึ้น รวมไปถึงการใช้กลยุทธ์ใหม่ๆกับคู่แข่งรายใหม่ที่อาจจะเกิดในตลาดได้ตลอดเวลา มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นการลดต้นทุน และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร

3.2.2 ควรมีการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดเพื่อให้ผู้บริโภคเข้าถึงผลผลิตมากขึ้น

รายการอ้างอิง

กระทรวงอุตสาหกรรม. 2562. แผนยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2559-2564. กรุงเทพมหานคร :

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.

กนกวรรณ สาโรจน์วงศ์. 2560. ความนิยมในการบริโภคอาหารท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดตราด.

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

กัลยารัตน์ ธีรณชัยกุล. 2563. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : ปัญญาชน.

กัญญ์ ยั่งยืน. 2553. แนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิปัญญาการปลูกทุเรียนเมืองนนท์ เพื่อเพิ่มมูลค่า

เศรษฐกิจชุมชน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จอนนี่ สว่างศรีสกุลพร. 2560. ความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน ผู้รับซื้อทุเรียน และล้งจันใน

จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

ฉัตยาพร เสมอใจ. 2556. การจัดการธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ฉัตยาพร เสมอใจ และฐิติรัตน์ วารวิณิช. 2551. หลักการตลาด. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ชูชัย สมितिไกร. 2556. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ชินวัฒน์ ยัพวัฒน์พันธ์. 2551. ทุเรียน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตร

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ณัฐ เลิศสุธรรม. 2559. ตลาดดีๆ เรื่องเล่า. กรุงเทพมหานคร : ทิช พับลิเคชั่นส์.

ทรงพล สมศรี. 2558. วิจัยและพัฒนาพันธุ์ทุเรียน. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการเกษตร.

ธนบดี ดิษฐ์พร. 2561. การนํานโยบายอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ไปปฏิบัติ จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ .

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2562. ลักษณะผู้ประกอบการ. กรุงเทพมหานคร : ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ธนาคารไทย. 2562. ผู้ประกอบการ. กรุงเทพมหานคร : ธนาคารไทย

ธนวุฒิ พิมพ์กิ. 2559. การเป็นผู้ประกอบการทางธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ธงชัย สุทธิสม. 2560. การเป็นผู้ประกอบการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ส.ส.ท.

ธวัชชัย พิษผล. 2559. เทคนิคดึงลูกค้าเข้าร้าน. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

นภาพรณี หะวานนท์. 2552. ทิศทางใหม่ในการพัฒนาการอยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในสังคมไทย.

กรุงเทพมหานคร : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

บริษัทเงินทุนแห่งประเทศไทย. 2561. การจัดการธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพมหานคร : บริษัท.

บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม. 2560. การจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.

- กรุงเทพมหานคร : บริษัท.
- บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม. 2560. การจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม..
- กรุงเทพมหานคร : บริษัท.
- ประเวศ วะสี. 2561. การปฏิรูประบบเพื่อสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน,
- ประเสริฐ บัวทอง . 2560. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรทิพย์ บุญทรง. 2556. การเป็นผู้ประกอบการเพื่อสร้างธุรกิจใหม่. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ทริปเฟลล์ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด
- พัชรี สำโรงเย็น. 2560. ทุเรียนยุคใหม่ & ระยะเวลา. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- พิบูลย์ เจียมอนุกุลกิจและคณะ. 2556. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจการเกษตร. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช มสธ.
- พิชญา สารระรักษ์และคณะ. 2561. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกทุเรียนของเกษตรกร ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและพัฒนา.
- พีรพล พร้อมเทพ. 2558. แนวทางการพัฒนาการผลิตทุเรียนศรีสะเกษเพื่อการส่งออกไปยังประเทจีน. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงต่างประเทศ.
- ยุพาวรรณ วรณวานิชย์. 2553. การตลาดบริการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เกษตรศาสตร์.
- เรณู สมบัติใหม่. 2556. การเป็นผู้ประกอบการ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ.
- เรวดี นิยมพลอย. 2554. ศึกษาวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียนตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรรณมา ตันเทียว. 2556. การเป็นผู้ประกอบการ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ ศสอ.
- วิจิตรรัตน์ บุญทอง และคณะ. 2555. ทุเรียนป่าละอูกับต้นทุนและทิศทางสำหรับการพัฒนาเพื่อการส่งออก. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- วีรวิธ มาฆศิริรานนท์. 2555. วิธีจัดทำแผนธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : เอ็กชเปอร์เน็ท.
- แววรวรีย์ ลากเกิน. 2559. แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของชาวสวน ทุเรียนจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2555 . การบริหารการตลาด. กรุงเทพฯ : บิวสิเนส เวิร์ล.
- สรณัฐ ไตลังคะ. 2560. การใช้เรื่องเล่าสื่อความหมายเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนต้นแบบอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน. น่าน : ศูนย์สนับสนุนการวิจัย คณะมนุษยศาสตร์.
- สมคิด ทักษิณาวิสุทธิ์. 2553. การจัดการธุรกิจการเกษตร. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือ มสธ.

- สิงห์แก้ว ปือกเท็ง . 2554. การกำหนดปริมาณการผลิตทุเรียนสดที่เหมาะสม เพื่อการบริโภคภายในประเทศ และเพื่อการส่งออก. ปรัชญาดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุธีรา อะทะวงษา. 2562. คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุรพันธ์ วิโรจน์กุล. 2561. ใครเล่าเรื่องเก่งคนนั้นชนะ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ภาพพิมพ์.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. 2558. เกษตรพอเพียง. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิชัยพัฒนา.
- สุเทพ นิมสายและคณะ. 2561. การวิจัยเกี่ยวกับผลไม้เศรษฐกิจสี่ชนิดได้แก่ทุเรียนมังคุดเงาะแล้วก็กล้วยไข่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2559. ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์.
- เสริมสุข สลักเพชรและคณะ .2560. การวิจัยโครงการจัดการผลิตทุเรียนคุณภาพสำหรับผู้บริโภคสดและการส่งออกในลักษณะเครือข่ายธุรกิจที่มีความมั่นคงและยั่งยืนระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. 2563. ข้อมูลผลไม้ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี. 2563. การสร้างรายได้ให้ชุมชน. ราชบุรี : สำนักงานเกษตร.
- องค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก. 2563. ข้อมูลประวัติความเป็นมาและสภาพทั่วไปของตำบลยางหัก. ราชบุรี : อบต.
- อภิชาติ ศรีสะอาด. 2560. ทุเรียนถิ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- อนุสรณ์ อินทร์โก .2555. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับแนวทางปฏิบัติเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรทำสวนทุเรียนในอำเภอเกาะสมุยจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร) – สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อนุวัตร คุณาวุฒิ. 2558. แนวทางการปรับปรุงกระบวนการผลิตและการส่งออกทุเรียนสดจากประเทศไทยสู่สาธารณรัฐประชาชนจีน. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เอกกนก พนาดำรง. 2562. การเขียนเรื่องเล่า ด้วยเทคนิค การเล่าเรื่อง (Story telling). กรุงเทพมหานคร : คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Boone, L. E. & Kurtz, D. L. 1989 . Contemporary Marketing (6 th ed.) Hinsdale:The Dryden Press.
- Kotler, Philip. 2013 . Marketing Management. New Jersey: Prentice Hall International Inc.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวคำถามในการวิจัยที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เป็นแนวคำถามปลายเปิดหัวข้อที่สัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลักๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์เจ้าของสวนทุเรียน

ช่วงที่ 1 วิธีชีวิตความเป็นมาของชาวสวนทุเรียน

1. ภูมิหลังและลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ ชื่อ นามสกุล อายุ สถานภาพ การศึกษา ศาสนา ภูมิลำเนาเดิม
2. เล่าประวัติส่วนตัวการดำเนินชีวิตและประสบการณ์การดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน
3. เล่าจุดเริ่มต้นการเป็นผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรสวนทุเรียน
4. เหตุผลที่ทำให้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรสวนทุเรียน

ช่วงที่ 2 ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจทางการเกษตรสวนทุเรียน

1. รูปแบบการดำเนินธุรกิจ
2. หน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรสวนทุเรียน
3. การให้ความหมายความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ
4. หลักการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

ช่วงที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาอาชีพการทำสวนทุเรียน

1. เล่าถึงปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ
2. บอกแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการประกอบธุรกิจ
3. แนวคิดในการพัฒนาการดำเนินธุรกิจในอนาคต

ส่วนที่ 2 แนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์บุคคลในครอบครัวของชาวสวนทุเรียน

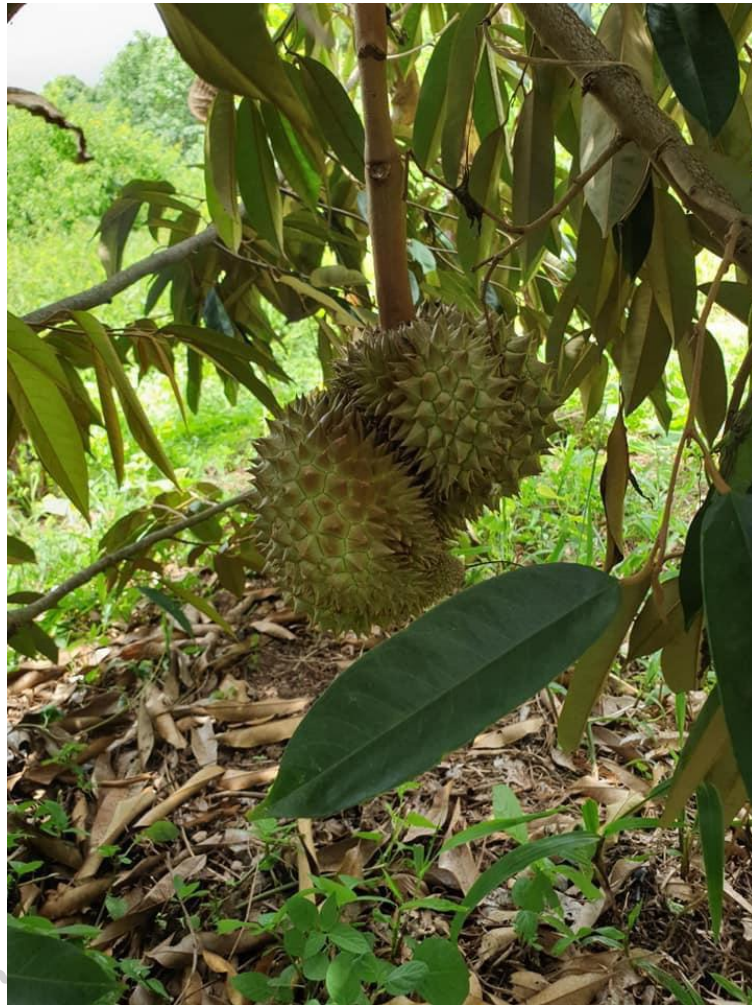
1. ประวัติส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ นามสกุล อายุ สถานภาพ การศึกษา ศาสนา ภูมิลำเนาเดิม
2. การประกอบอาชีพทำสวนทุเรียน
3. ความคิดเกี่ยวกับผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรสวนทุเรียน
4. สิ่งที่ต้องการแนะนำในการทำสวนทุเรียน
5. ข้อเสนอแนะในการประกอบธุรกิจทางการเกษตรสวนทุเรียน

ภาคผนวก ข
ภาพส่วนที่เรียนในตำบลงหัก

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวสุชาดา ม่วงศรี
วัน เดือน ปี เกิด	14 เมษายน 2533
สถานที่เกิด	จ.ราชบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2554 สำเร็จการศึกษาบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี พ.ศ. 2563 ศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	14 หมู่ที่ 5 ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี 70140

